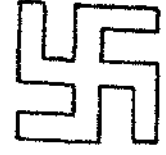
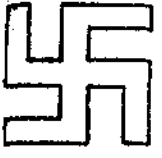

साईलीला

श्रीसाईबाबा संस्थान, शिरडीचे अधिकृत मासिक

श्रीसाईलीला
मे १९८६

श्री
साईलीला

श्रीसाईबाबा संस्थान.
शिरडीचे अधिकृत मासिक

संपादक

श्री. रा. द. बन्ने

कार्यकारी अधिकारी श्रीसाईबाबा संस्थान शिरडी

: कार्यकारी संपादक :

प्रा. सौ. इंदिरा खेर
एम.ए. पी.एच.डी.
(इंग्रजी आवृत्ती)

श्री. सदानंद चेंदवणकर
(मराठी आवृत्ती)

वर्ष ६५ वे]

किंमत १ रुपया

[अंक २ रा

दूरध्वनी ४१२२५६१

: कार्यालय :

“साईनिकेतन”, प्लॉट नं ८०४ बी, डॉ. आंबेडकर रोड, दादर, मुंबई-४०० ०१४.

वार्षिक वर्गणी रु. १०/- (ट.ख. सह) किरकोळ अंक १ रु. फक्त.

श्री साईलीला मे - १९८६

अनुक्रमणिका

क्रमांक	शिर्षक	लेखक-कवी नाव	पृष्ठ क्रमांक
१.	संपादकीय	-- अतिथी देवो भव	४
२.	साई तारी त्याला कोण मारी	— श्री. संभाजी नाईक	५
३.	प.पू. माताजी कलावती देवी	— डॉ. रा.सी. कापडी	६
४.	मी पाहिलेले श्री साईबाबा	— श्री. शंकरराव चौबळ	१०
५.	हुकूमचा एका - श्री. साईबाबा	— सौ. कावेरी क्षीरसागर	१६
६.	श्री. साईनाथांचा शरणार्थी	श्री. वि.वा. खेर	१७
७.	साई भक्ती	— वैजू हुल्याळकर	१९
८.	खापडें यांची शिरडी दैनंदिनी	— साईनंद	२०
९.	मला आलेले बाबांचे अनुभव	— श्री. मधुकर राणे	२२
१०.	अवतारालाही अवतार...	— सौ. उषा अधिकारी	२३
११.	बो. एड. ला प्रवेश बाबांनी दिला	— सौ. प्रमिला घडाडे	२५
१२.	बाबांच्या द्वारकासाईने वाचविले	— श्री. माधव गोरे	२६
१३.	बाळाला बरे वाटले	— सौ. कल्पना पोतदार	२८
१४.	भक्तांची माऊली साई बाबा	श्री. ए.एस. फर्नांडीस	२९
१५.	श्री. साईनाथ स्मरण	— श्री. प्रभाकर कोळमकर	३३
१६.	श्री. साईबाबांची धूनीमाता	— सौ. सुमती खानविलकर	३६
१७.	साईतारी त्यास कोण मारी	— श्री. प्रकाश क्षीरसागर	३८
१८.	साक्षात्कार	— श्री. बबन येरम	३९
१९.	मी पडले पण बाबांनी सावरले	— सौ. पद्मावती वैद्य	४०
२०.	दर्शना पुरती दृष्टी आणि	— प्रा.रे.श्री. पुजारी	४२
२१.	उदीमुळे मुलाला जीवदान	सौ. सरोजिनी मुळ्ये	४३
२२.	कथाही साईची	— श्री. मुकेश कामत	४४
२३.	सोन्याचे मंगळसूत्र परत	सौ. रेखा दीक्षित	५०
२४.	संत रामदास	—	५१
२५.	सारे जीवन साईमय झाले	सौ. संगीता गोडबोले	५२
२६.	मरणाच्या दारातून कुत्रा परतला	— सौ. नीता भुजबळ	५३
२७.	डोया भरी देखू साईले	— सौ. लीला मराठे	५५
२८.	साईभक्ती कशी असावी	— सौ. रेखा माहिमकर	५६
२९.	साईनाथ आले घराला	— गंगाधर सुत	५८
३०.	झडकरी धाव आता	— सौ. प्रमिला घडाडे	५९
३१.	साईनामाचा प्रवाह	— श्री. श्रीकान्त सावंत	६०
३२.	संतांची साईलीला	— कु. कमला गोरे	६१
३३.	प्रेमभरे गाऊ साई नाथ	— सौ. मंदाकिनी इनामदार	६२
३४.	श्रद्धा लाख मोलाची	— श्री. जगदीश देवपुरकर	६३
३५.	नमन	— सौ. शकुंतला जगनकर	६३
३६.	जेथे जातो तेथे साई	कु. शिला तुळसकर	६४

श्री साईबाबांच्या संदेशाचा जगभर प्रसार करणे हे
श्री साईलीलाचे मुख्य उद्दिष्ट आहे.

श्री साई वाक्सुधा

सुविचार

धरावा नित्य सत्संग ।

इतर संग नित्य सव्यंग ।

सत्संग एकचि निर्व्यंग ।

अंग प्रत्यंग निर्मळ ॥ १४२ ॥

सत्संग तोडी देहासक्ति ।

एवढी बलवत्तर तयाची शक्ति ।

एथ एकदां जडल्या भक्ति ।

संसार निर्मुक्ति रोकडी ॥ १४३ ॥

भाग्ये घडल्या सत्संग ।

सहज उपदेश यथासांग ।

तत्क्षणीं विरे कुसंग ।

रमतें निःसंग मन तेथें ॥ १४४ ॥

व्हावया परमार्थी रिघाव ।

विषयविरक्ति एक उपाव ।

न धरितां सत्संगाची हाव ।

स्वरूपठाव लागेना ॥ १४५ ॥

सुखापाठीं येतें दुःख ।

दुःखापाठींच येतें सुख ।

सुखासी जीव सदा सन्मुख ।

तोचि विन्मुख दुःखासी ॥ १४६ ॥

— श्री साई सच्चरित् अध्याय १० वा.

क्रोधः प्राणहरः शत्रुः

क्रोधो मित्रमुखो रिपुः ।

क्रोधो ह्यसिर्महा तीक्ष्णः

सर्वं क्रोधो ऽ पकर्षति ॥

रामायण-उत्तरकांड ५९।२१

क्रोध हा प्राण हरण करणारा शत्रु होय. क्रोध

हा बाहेरून मित्रासारखा भासणारा शत्रु होय.

क्रोध हा अत्यंत तीक्ष्ण अशी तरवार आहे.

क्रोध हा सर्वांचा नाश करणारा आहे.

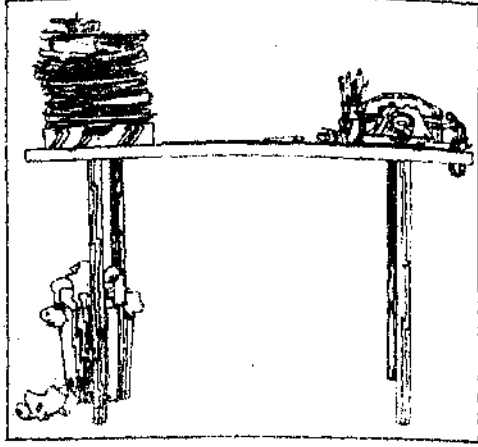
या मासिकात प्रकाशित झालेल्या लेखातील
मतांशी संपादक सहमत आहेतच असे नाही.

अतिथी देवो भव

संपादकीय

माईभक्ताने. लाईवावांना किंवा आपल्या इतर देवतांच्या मूर्तीला, तसबिरीला नैवेद्य नमस्कारांचे हा एक श्रद्धेचा भाग आहे. त्यांचा हेतू हाच की, त्यामुळे मनावर सुसंस्कार होणे व अन्नावर सुसंस्कार होणे. वास्तविक ही गोष्ट खरोखर चांगली आहे. पण देव कधी नैवेद्य घ्यावे काय? नाही. नैवेद्य आपणच घ्यावे. अग्नी नारायण म्हणजे परमेश्वर. म्हणून अग्नी अग्नी नारायणाला आहुती देतो. त्यामुळे अग्नी नारायण तृप्त होतो. शांत होतो, थंडावतो.

त्याचप्रमाणे मगसाची भूक म्हणजे त्याच्या जठराग्नीची आग. हा जठराग्नी म्हणजे अग्नी नारायण होय. मग ज्याला पुरेसे अन्न मिळत नाही किंवा मिळतच नाही त्याचा जठराग्नी शांत करणे हे सुद्धा आपले कर्तव्यच आहे. सूर्यनारायण हा जसा सर्वांचा आहे तसाच मानव धर्म हा सुद्धा सर्वांचाच नाही का? सर्वांचे मुख एकच, त्याप्रमाणे आपण अन्नदान करा. आपल्याकडे वेळी अवेळी आलेल्या अतिथीला भक्ती भावाने असेल ते खाद्य दान दिले तरच तो मनुष्य होय नाही तर त्याला मनुष्य म्हणजे सुद्धा पाप आहे. शिवाचे दर्शन-शिवयोगी दर्शन झाले तरच मन पवित्र होत असते आणि म्हणूनच संत किंवा महंतांची परीक्षा करणे आपल्या हाती नाही हे प्रत्येकाने लक्षात ठेवावे.

ब्रम्हदेवाने मानवाला जन्माला घालताना ८४ लक्ष योनीतून जन्माला घातले आहे. २१ लक्षाच्या चार योनी आणि मग मानव जन्म महान पुण्यवंत तो जो मानवाच्या जन्माला आला. कारण इतर सर्व पशु पक्षापेक्षा ब्रम्हदेवाने मानवाला ज्ञान अधिक दिले. म्हणूनच हृदयाभ्यासून आंतरिक कळकळीने म्हणावे लागते की, हे देवा, तुला सोडून-तुझ्या नामस्मरणाला सोडून हे डोळे आंधळे कर, ही वाचा बंद कर, डोळ्यासमोर फक्त सन् चरित्राशिवाय इतर वाचन नको. पवित्रपणा शिवाय पहाणे नको पण यासाठी प्रत्येकाने आपल्या अंतःकरणाची शुद्धी केली पाहिजे. ही वाढ जर करावयाची असेल तर पवित्र हेतू आणि दृढनिष्ठा अंगात सामावून घेणे हे महत्वाचे आहे. कंदीलाची चावी फिरवली की जास्त मोठा प्रकाश पडतो तशी बुद्धीची चावी फिरवा लख्ख प्रकाश पडेल व त्यात आपले गुण-अवगुण, दुर्गुण-सद्गुण व दोष-निर्दोष हे स्पष्ट दिसतील.

सध्याच्या जगात पैशामुळे माणसाला मद चढतो. केवळ संपत्तीमुळे मद-मत्सर वाढतो आहे. या संपत्तीच्या मदांधतेमुळे अधिकारामुळे मस्ती, मद बळावतो आहे. म्हणून या मद-मत्सराला विसरा आणि लीनता, विनम्रतावादी होण्यासाठी परमेश्वराजवळ अंतर्मुख व्हा. संपत्तीमुळे, अधिकारामुळे मद-मत्सर अंगी आला तर दुष्ट दुराचाराचा विचार विवेकी मनाने सांडून गंगेत तो अर्पण करावा.

अन्नदान म्हणजे सर्वांत मोठे सत्कर्म होय. तृप्त झालेला आत्मा म्हणजेच विश्वशांती

होय. अग्नी नारायण हा चराचरात आहे. तो महान आहे. "अग्नी तो मुख्य दैवत। त्याची सर्वाही जाणा व्यर्थ ॥ नवग्रह आज्ञा पाळीत। ऐसा श्रेष्ठ अग्नी हा ॥ मग अशा श्रेष्ठ अग्नी नारायणाची आराधना करणे, जठराग्नीला तृप्त करणे, भुकेलेल्यांना खाऊ-पिऊ घालणे हे इष्टच होय. देवाचे मुख म्हणजे अग्नी नारायणाचेच मुख होय. आपल्या धर्मात जठराग्नीलाच अग्नीनारायण मानतात. म्हणून दुष्टाला, सुष्टाला, शत्रूला तृप्त करावे. आत्मा शांत करावा व अमर व्हावे. अग्नी नारायणाचे हे महत्व ओळखूनच श्री साईबाबांनी आपल्या हयातीत धूनी मातेची स्थापना केली आहे ही गोष्ट भक्तांनो विसरू नकात.

साई तारी त्याला कोण मारी

— श्री. संभाजीराव बी. नाईक
के. जे. सोमैया कॉलेज,
कोपरगांव
जि. अ.नगर.

बरेच दिवसापासून साईलीला ह्या अंकात अनुभव लिहिन म्हणत होतो. परंतु एक दिवस माझा मुलगा (वय ७ महिने) अचानक रात्रीच्या वेळेस रडण्यास लागला व तो रडण्याचे काही केल्या थांबेना. त्या वेळेस मला साईलीला अंकात पूर्वीचा प्रसंग अनुभव म्हणून पाठवणार होतो. तो न पाठविल्यामुळेच की काय मुलगा रडण्यास लागला असे मला वाटून मी बाबांना क्षमा मागून अनुभव लिहिण्यास घेतला व मुलगाही रडण्याचे थांबला.

माझ्या पत्नीची डिलिव्हरी सुखरूप होऊन मुलगा झाला. घरातील सर्वांना आनंद झाला. परंतु डिलिव्हरीनंतर ४ तासांनी पत्नीला पहिला झटका आला. त्यावेळेस दवाखान्यामध्ये पत्नीजवळ फक्त आई होती. ताबडतोब मला फोन आल्यानंतर मी हॉस्पिटलमध्ये गेलो, व त्याच वेळेस दुसराही झटका माझ्यासमक्ष आला मी मात्र खुपच घाबरलो व अशा वेळेस मी माझ्या बाबांना आर्त स्वराने 'ॐ साईनाथाय नमः' असे म्हणून जप करू लागलो. डॉक्टरांनी पत्नीला झोपेचे इंजेक्शन दिले व डॉक्टरांना यापूर्वी अशी केस आली होती का असे विचारले परंतु डॉक्टर नाही म्हणाले, मग मात्र मी पुरताच घाबरलो. परंतु माझे बाबा पाठीशी असल्यामुळे धीर करून पत्नीच्या उशाजवळ बाबांचे नामस्मरण करीत बसलो व अशा वेळेस मला उदीची आठवण झाली, परंतु विटाळात उदी कशी द्यावी अशा विचारात असताना एका निष्ठावान भक्ताच्या घरून उदी आणून ती पत्नीच्या कपाळावर लावली. माझे मन पत्नीला पुण्याला अथवा श्रीरामपुरला मोठ्या हॉस्पिटलला नेण्याचे विचारात होते. त्याच वेळेस माझ्या वडिलांनी बाबांवर श्रद्धा ठेवून पत्नीला आहे त्याच दवाखान्यात ठेवण्याचा सल्ला दिला. मी मात्र पत्नीला उदी लावण्याचा नित्यक्रम चालू ठेवला व अचानक ३० तासांनी पत्नीला जाग आली व ती सर्वांना ओळखू लागली व तिच्यावरील संकट टळले. हे केवळ साई-आशिर्वादामुळेच शक्य झाले, व या अनुभवापासून साईबाबांवरील श्रद्धा अधिक दृढ झाली.

परमपूज्य माताजी कलावतीदेवी

— डॉ. रा. सी. कापडी
कोल्हापूर.

या कलीयुगात सर्वत्र भ्रष्टाचार, अत्याचार व अनाचार माजला आहे. कोणाचा पायपोस कोणाच्या पायात नाही. आईची वत्सलता, माया ममता हे शब्द नुसते कोषांत राहिले आहेत. मुलाची आज्ञा धारकता, बापाची पालकता हे शब्द शिक्षणापुरते शाळेत शिक्षणाच्या पाल्यापुरते ऐकू येतात. मुले मोठी झाली, लग्न झाले, त्यांना मुलेबाळे झाली म्हणजे आईबापांना, म्हातारपणी सुनांच्या तोंडाकडे पहावे लागते. देतील तो घांस आणि मारतील ती हांक ऐकून एकमेकांच्या तोंडाकडे पहावे लागते. कांहीवेळा आईबापांना पंगुत्व आले म्हणजे त्यांचे हाल कुत्रा विचारीत नाही. म्हातारी म्हाताऱ्याला दुसऱ्याच्या ओसरीवर दिवस काढावे लागतात हे आम्ही प्रत्यक्ष पाहिले आहे म्हणून हातपाय धड आहेत तोपर्यंत समोरचे वाढलेले ताट घ्यावे असे म्हटले जाते. पैसा अडका असला तर आईबापाचे खून करण्यापर्यंत मजल जाते.

हे कलीयुग आहे असे चालायचेच. स्मगलिंग, फसवाफसवी, दरोडा, अत्याचार, बलात्कार ही दृश्ये टी.व्ही.वर पहायला मिळतात. कलीयुगाचा शेवट तर आलेला नाही न? राष्ट्रांतील अणुयुद्धाच्या घोषणा हेच सुचवीत आहेत.

पण अशा अंधकारमय जगात संतांच्या रूपाने आशेचा किरण मार्ग दाखविण्यास या कलीयुगात विशेषतः या भारतात दिसत आहे. हे भारताचे भाग्य होय.

हिंदु धर्मात कृतयुग, त्रेतायुग, द्वापार युग व कलीयुग अशी चार युगे सांगितली आहेत. या चार युगातील द्वापार युगात

यदा यदाही धर्मस्थ ग्लानीर्भवती भारत

धर्मसंस्था पनार्थाय संभवामी युगे युगे

या भगवंताच्या वचनाप्रमाणे राम कृष्ण या मानव देहधारी पुरुषोत्तमानी दुष्टांचा संहार करून भगवंताचे वरील वचन सार्थ केले. परंतु कलीयुगात असा मानव देहधारी पुरुषोत्तम झाला नाही. म्हणून परमेश्वराने आपले प्रेषित संतांच्या रूपाने सर्व धर्मात पाठविले आहेत.

हे प्रेषित विशेषतः भारतात अनेक स्त्री पुरुषांच्या रूपाने वावरत आहेत. हे प्रेषित आपल्या आचार विचाराने धार्मिक वृत्तीची जी माणसे आहेत त्यांचे अंतःकरण आकर्षित करतात व समाजात बिघडलेली घडी धर्माचरणात नीट बसविण्याचा प्रयत्न करतात.

या भगवंताच्या प्रेक्षितामध्ये स्त्री पुरुषाचा भेदभाव नसतो. या प्रेक्षितांना आम्ही संत म्हणतो. आज मी एका स्त्री संताची ओळख करून देण्याचा प्रयत्न करित आहे.

कर्नाटकमध्ये बेळगाव जिल्ह्यात अनगोळ गावी हरी मंदीरात वास्तव्य केलेल्या परमपूज्य माताजी कलावतीदेवी ह्या एका सुखवस्तू पारमार्थिक आचार विचारांच्या कल्याणपूर घराण्यात इ.स. १९०८ साली ऋषी पंचमीच्या दिवशी जन्मल्या. या घराण्यात परमहंस शिवराम स्वामी या नावाचे बाल संन्यासी होऊन गेले.

सुचितां श्रीमंताम गेहे योगभ्रष्टे। भिजायते। या गीतेतील वचनाप्रमाणे कल्याणपूर घराण्यात कलावती देवी अवतीर्ण झाल्या. कलावती हे नाम हुबळीचे सिद्धारूढ स्वामीनी या बालिकेवर अनुग्रह करून आत्मसाक्षात्कारी आपल्या प्रमाणे सिद्धयोगी बनविले. या मुलीचे माईबाप परमार्थिक आचार विचाराचे होते. त्यांनी या बालिकेचे पाळण्यातील नाव रुक्मावती ठेविले होते. त्यांचे वडील बाबूराव हे लाडीकपणे बाळ या नावाने संबोधित.

मुलाचे पाय पाळण्यात दिसतात या म्हणीप्रमाणे बाळचा ओढा लहानपणा पासून परमेश्वराकडे होता. त्या बोलायला लागल्या त्यावेळी त्यांचा पहिला शब्द 'हरी' उच्चारला गेला. बाळ चालता बोलता झाल्यावर वडीलांबरोबर समुद्र स्नानास जाई. एकदा स्नान करून येत असता त्यांना पांच इंच उंचीची एक चंदनाची श्रीकृष्णाची मूर्ती सापडली. तेंव्हापासून या बालिकेचा वेळ हरीची पूजा, अर्चा व ध्यान करण्यात जाऊ लागला. तिचे वडील संगीत तज्ञ असल्यामुळे त्यांच्या भजनात व किर्तनात गोड आवाजाना साथ ती देऊ लागली. भजनात ती रंगू लागल्यामुळे सर्व भाषेतील अभंग तोंडपाठ येऊ लागले.

ती मोठी झाल्यावर लहानपणीच तिचे भविष्य एका सिद्धाने सांगितल्याप्रमाणे घडून येऊ लागले. तिचे लग्न गोपाळ कृष्ण नावाच्या इंजिनअर बरोबर होईल. त्याच्याबरोबर ती फक्त चारच वर्षे संसार करील. तिला दोन मुलगे होतील नंतर ती जगतउद्धाराचे कंकण बांधील व अध्यात्मिक मार्गात ती जगत्वंद्य संताच्या मालिकेत बसेल. वरील भविष्याप्रमाणेच तंतोतंत घडून आले. तिला २१ व्या वर्षी एकाएकी वैधव्य प्राप्त झाले. ते सहन न होऊन आपली मुले आईकडे सोपवून ती एका विहिरीत जीव देण्यास गेली. पण अकस्मात एक सिद्ध पुरुष प्रगट होऊन त्याने तिला अटकाव केला. जगत्-उद्धाराकरिता तुझा जन्म आहे. तू हुबळीच्या सिद्धारूढाकडे जा. या सिद्धाच्या वचनाप्रमाणे नेसलेल्या एका वस्त्राने ती हुबळीला सिद्धारूढांकडे आली.

सिद्धारूढ महाराजांनी तिच्या श्रद्धेची प्रखर कसोटी घेतली. ती अर्धवस्त्र नेसून अर्धे वस्त्र वाळवून नेसू लागली. तिला खाण्याकरिता कोणी खजूर आपणून दिला तेवढाच खावून ती राहू लागली.

महाराजांकडे येणाऱ्या राजे राजवाड्यांच्या स्त्रिया तिला लुगडी व खाद्य पदार्थ देऊ लागले. तरी ती महाराजांची परवानगी नसल्यामुळे नाकारीत असे. महाराजांनी एका गवड्याच्या हाताखाली तिला मातीच्या पाट्या टाकण्याचे काम दिले. तिने ते काम मोठ्या निष्ठेने केले. बांधकाम मठाचेच चालले होते.

महाराजांनी नंतर तिला आपल्या सेवा करणाऱ्या बायांमध्ये काम करण्यास लावले.

लवकरच सिद्धारूढ महाराजांची ती आवडती सेविका झाली. इतर भक्त भक्तीणी तिचा हेवा करू लागले.

एके दिवशी महाराजांना सिंहासनाकडे येण्यास बराच वेळ होता. तितक्या वेळात रूक्मावतीने तिचे ते सासरचे नाव होते- महाराज येणाऱ्या पथावर सारवून सुंदर रांगोळ्या काढल्या. परंतु एका कुत्र्याने रूक्मावतीच्या अपरोक्ष त्या कलापूर्ण सजविलेल्या मार्गावर घाण केली. महाराजांची येण्याची वेळ झाली त्यावेळी रूक्मावतीला कळल्याबरोबर ती धावत आली, ती घाण काढली व पूर्ववत कलापूर्ण रांगोळ्या घातल्या हे सर्व करीपर्यंत महाराजांचा एकही भक्त पुढे येऊन कुत्र्याची विष्टा काढावयास पुढे सरसावला नाही. महाराजांची स्वारी सिंहासनावर बसली व पुढे ठेवलेल्या पेढ्याचा पुडा सोडून एक पेढू हातात धरला आणि म्हणाले ज्याने ही कुत्र्याची विष्टा काढून स्वच्छता राखली त्याने पुढे येऊन ह्या पेढ्याचा प्रसाद घ्यावा. भक्तांच्या समुदायातून कोणीच पुढे येईना. आंतरज्ञानभैरव स्वामींनी हे जाणले होते. स्वामींनी रूक्मावतीला हाक मारली व तिच्या तोंडात पेढा भरविला. सगळा भक्तवंद अवाक झाला. महाराजांनी प्रवचन सुरू केले. भक्त तीन प्रकारचे आहेत. जो सदगुरुनी सांगणारी पूर्वी त्यांची कामे उरकतो तो श्रेष्ठ- पहिल्या नंबरचा भक्त. जो गुरुनी सांगितल्यावर गुरुची कामे झटपट करतो तो मध्यम प्रतीचा भक्त! जो गुरुनी सांगितलेले काम आता करू उद्या करू असे मनात घोकीत असतो तो कनिष्ठ भक्त.

मी तुम्हांवर सारखेच प्रेम करतो. दुजाभाव ठेवीत नाही. तुम्ही स्वतःच कोणत्या वर्गात बसता ते उरवा. "भक्ती एकची मी जाणे। साने थोर न म्हणे। आम्ही भावाचे पाहुणे भजतेच।।

रूक्मावतीचा शब्दभाव, एकनिष्ठा, ज्ञान लालसा, ईश्वरभक्ती, सखोल विचार, उत्तम मर्म ग्राहकता, धारणाशक्ती, धीटपणा, कार्य तत्परता वगैरे गुणांवर सिद्धारूढ स्वामी बेहद खूष होते.

महाराजांनी रूक्मावतीची ती रांगोळीची कला पाहून तिचे कलावती देवी असे नामकरण केले. व तिच्या अंगावर आपल्या अंगावरील छाटीफिकून महाराज निघून गेले.

एकदा कलावती देवी ध्यानमग्न होऊन प्रभू दर्शनाची चिंतन करित असता तिचे अष्टभाव जागृत होऊन आनंदाश्रूचा प्रवाह सुरू झाला. ती म्हणाली "प्रभूराया! तू

माझ्यावर कधी कृपा करणार?

इतक्यात सिद्धारूढ स्वामी प्रगट झाले त्यांनी मस्तकावर वरदहस्त ठेवून देवीची ज्ञान ज्योत प्रज्वलीत केली. देवी समाधीस्त झाल्या. जवळजवळ आठ तास त्या स्थितीत राहिल्या. त्यांनी जेव्हा डोळे उघडले तेव्हा त्यांना आढळून आले की आपणास सद्गुरूंनी सुख दुःखातीत, निरामय, अद्भूत, अवीट, अविकारी अशा स्थितीत सर्वांना कलावती देवीला 'माताजी' म्हणावयास फर्मावले.

एकदा महाराज माताजीकडे आले आणि म्हणाले मी आता वृद्धावस्थेमुळे माझा देह जर्जर झाला आहे. मी समाधी घेणार आहे. तोपर्यंत तू येथेच रहा. आत्मदर्शन जरी झाले असले तरी अंगात ते मुरले पाहिजे. सहा महिने एकांतात राहून साधन अभ्यास कर. त्यानंतर बारा वर्षे हरीनाम आणि विश्वप्रेम प्रचारार्थ गावोगावी प्रयाण कर. मी सर्वकाळ तुझ्यापाशीच आहे. कसलीही भिती बाळगू नको. बारा वर्षांनंतर बेळगावात अनगोळ गावी स्थायीक हो. तेथील लोक फार मागासलेले आहेत त्यांना बोध करून त्यांच्या ठिकाणी हरीप्रेम उत्पन्न कर. जनता जनार्दनाच्या सेवेत निमग्न राहून. दासपणाचे सुख सोहाळे भोगीत राव.

महाराजांनी अशा रितीने नव सुधारणेचे प्रचंड कार्य माताजीच्या हाती देऊन, समाधी घेतली.

अनगोळ गावी जे हरीमंदिर उभारले गेले आहे, तेथे त्रिकाळ भजन-पूजन आरती धुपारती सुरू आहे त्याची पार्श्वभूमी ही अशी आहे.

सद्गुरूंनी शिष्याला आपल्या उच्च स्थानावर बसवून त्याच्या हातून जगत् उद्धाराचे कार्य केले. ही गोष्ट अपूर्व आहे. असाधारण आहे. विशेषतः स्त्री संत अगदी विरळा. माताजींनी सद्गुरूंच्या ठिकाणी हरीरूप कल्पून त्याची जी अनन्यभावे सेवा केली त्याचे हे आधुनिक काळातील चालते बोलते उदाहरण होईल.

संगीत कला अवगत व्हावी म्हणून संगीत कलाकार गुरुची वाटेल ती सेवा करतात. पण संगीत हे क्षणीक सुख देणारे साधन आहे. शाश्वत सुख देणाऱ्या गुरुच्या पायी आपले प्रेम किती ओतावे लागेल बरे? तुकाराम महाराज म्हणतात —

काय द्यावे यांसी व्हावे उतराई

ठेवीन हा पायी जीव थोडा ॥

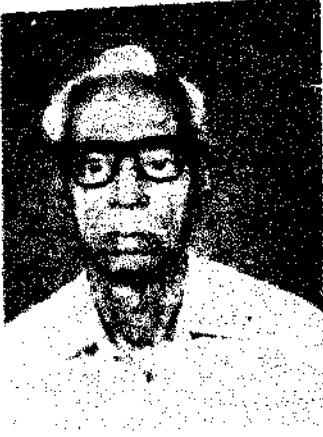
माताजींनी गुरुची आज्ञा तंतोतंत पाळली. बारा वर्षे गावोगावी, खेडोपाडी कीर्तने, भजन, प्रवचन याचा हल्लकल्लोळ मांडला. त्यामुळे मधमाशाच्या पोळाभोवती मधमाशा घोघावतात. त्याप्रमाणे ठिकठिकाणी भक्तांची गर्दी वाढत गेली.

माताजींचे चरित्र म्हणजे संसार आणि परमार्थ याचा परिपाक आहे. माताजी म्हणजे उत्साहाचा सागर आनंदाचे आगर, प्रेमाचा डोंगर.

अनगोळ येथील हरीमंदिरा शेजारी परमार्थ निकेतन आहे. परम अर्थ जाणण्याचे ठिकाण ब्रम्हानंदाचे भोग भोगण्याचे स्थान. परमार्थाची ओळख करून देणारी शाळा. अशी अनेक हरीमंदिरे भक्तांनी ठिकठिकाणी उभारली आहेत.

मी पाहिलेले श्री साईबाबा

— श्री. शंकर हरीभाऊ चौबळ,
मधुकुंज को.हौ.सोसायटी,
फ्लॅट नं. १०२, दाऊदबाग,
जयप्रकाश मार्ग, अंधेरी - ५८.

माझा जन्म १६-८-१९१० साली डहाणू (जिल्हा - ठाणे) येथे झाला. आज मी ७५ वर्षे पुरी करून ७६ व्या वर्षात पदार्पण केले आहे. माझे वडील कै. हरीभाऊ विश्वनाथ चौबळ श्री साईबाबांचे निस्सीम भक्त होते. त्यांचा श्रीबाबांशी १९११ साली संबंध आला. प्रथम भेटीतच माझ्या वडीलांना बाबांच्या साक्षात्काराचा अनुभव आला. तो असा की, माझे वडील श्री बाबांचे दर्शन घेण्यास प्रथमच शिर्डीस जाण्यापूर्वी घरच्या वडील मंडळींची अनुज्ञा घेण्याकरीता गेले असता त्या सर्वांनी वडीलांस शिर्डीस जाण्यास विरोध दर्शविला. ते म्हणाले, "तो एक मुसलमान फकीर आहे. तो मशिदीत बसतो आणि भिक्षा मागून खातो. त्याच्याकडे तू कशाला जातोस? असे भोदू लोक जगात कस थोडे आहेत. तरी तू जाऊ नकोस." अर्थातच ह्या विरोधास न जुमानता माझे वडील शिर्डीस श्री बाबांच्या दर्शनाकरीता गेलेच. शिर्डीस श्री बाबांचे दर्शन घेण्याकरीता वडील मशिदीत गेले असता गांवी जे विरोधात्मक शब्द त्यांच्या वडील मंडळींकडून उच्चारले गेले होते. त्या शब्दाचा प्रतिध्वनी बाबांच्या मुखातून त्यांना ऐकू आला. बाबा म्हणाले, "अरे मी एक फकीर आहे. मी येथे मशिदीत बसतो व भिक्षा मागून खातो. तू माझ्याकडे कशाला आलास? जा आलास तसा परत जा." बाबांच्या तोंडून हे शब्द ऐकताच माझ्या वडीलांना वाटले, मी येथे प्रथमच आलो असताना आणि माझे येणे कोणासही माहित नसताना हा गांवी झालेला प्रकार बाबांनी कसा जाणला? ते विस्मित झाले आणि त्यांची खात्री झाली की, हा कोणी साधुपुरुष असावा. गेल्याप्रमाणे ते तेथे ४/५ दिवस राहिले व नंतर परत आले. ह्यानंतर ते वारंवार शिर्डीस जाऊ लागले. पुढे पुढे त्यांना बाबांबद्दल इतकी ओढ लागली की, बाबांच्या सहवासाचा, सान्निध्याचा, दर्शनाचा रोज लाभ व्हावा म्हणून त्यांनी शिर्डीस काही काळ बिऱ्हाड करण्याचे ठरविले. त्याप्रमाणे इ.स. १९१४ साली चार महिने व इ.स. १९१७ साली चार महिने त्यांनी बिऱ्हाड केले. मला वाटते, आम्ही एकदा आप्पा शिंप्याच्या घरात राहात होते व दुसऱ्यावेळी अब्दुलबाबा ज्या घरात राहात होते, त्या घराच्या मागील बाजूस एका मोठ्या

घरात राहत होते. माझ्या वडीलांनी शिर्डीस बिऱ्हाड केल्यामुळे आम्हां सर्व मुलांनाही बाबांच्या सहवासाचा व दर्शनाचा लाभ मिळाला.

इ.स. १९१४ सालचा प्रसंग मी बराच लहान असल्यामुळे मला काही आठवत नाही. इ.स. १९१७ साली मी सात वर्षांचा असल्यामुळे मला बऱ्याच गोष्टी आठवतात. त्यावेळेस शिर्डीस जाण्यास हल्लीप्रमाणे वाहनांची सोय नव्हती. कोपरगावला आगगाडी आल्यानंतर भक्त मंडळीस शिर्डीस जाण्याकरीता घोड्यांच्या टांग्यातून किंवा बैलगाडीतून प्रवास करावा लागे. जेवणाची व्यवस्था श्रीमती शारदाबाई यांच्या येथे होत असे. राहाण्याची उत्तम सोय दिक्षीत वाड्यात किंवा साठेसाहेबांच्या वाड्यात होत असे.

मी ज्यावेळेस (इ.स. १९१७ साली) बाबांना पाहिले त्यावेळेस बाबांचे वय ७६, ७७ असावे, असे मला वाटते. बाबांचे बसणे, उठणे, राहणे, झोपणे बहुतेक मशिदीतच होते. बाबा कठड्याजवळ लांब पाय सोडून व कठड्यावर डावा हात ठेवून धूनीसमोर बसत असत. हल्ली बाबांच्या द्वारकामाईच्या ओट्यावरील भाग, लोखंडाचे गज घालून व दरवाजा ठेवून बंद करण्याची व्यवस्था केली आहे. धूनीही तशीच गज घालून बंद केली आहे. त्यावेळेस हे दोनही भाग सर्वांना खुले होते. त्याप्रमाणे मशिदीच्या ओट्यावरून खाली सभा मंडपात उतरत असतांना, सभा मंडपाच्या उजव्या बाजूला लोखंडाचा कठडा सुमारे ४'-०" ते ४'-३" उंचीचा असावा, असे वाटते. आता ते कुंपण जाऊन त्या ठिकाणी चुन्यामातीची भिंत उभारली आहे व त्यावर लोखंडाचे गज लाविलेले आहेत. बाबा, कधी कधी मशिदीत पूर्व बाजूस असलेल्या दगडावर बसत असत. बाबा रंगाने गौरपान असून ते उंचीने ६ फूट असावे असे वाटते. त्यांचे बोलणे अत्यंत गोड व प्रेमळ होते. त्यांची भाषा रंगडी असे. बाबांच्या दरबारात लहान थोर लोकांना सारखीच वागणूक असे. बाबा ज्या कठड्यावर हात ठेवून बसत त्या कठड्यापासून पूर्वेस ४/५ फुटांवर ओट्याच्या धारेजवळ एक मोठा चौकोनी दगड होता. त्यावर बसून बाबा दुपारी स्नान करीत असत. स्नान करताना ते लंगोटी नेसीत. अशा वेळेस मशिद बहुतेक एक दोन व्यक्ती सोडून निर्मनुष्य असे. अशा वेळी मला अनेक वेळा बाबांच्या सान्निध्यात असण्याचा लाभ झालेला आहे. असे असल्यामुळे मला बाबांच्या उघड्या देहाचे दर्शन होत असे. ह्या वयातही चेहरा इतका मोहक होता की त्यांना पाहिल्याबरोबर नास्तिक मनुष्यही त्यांच्याकडे न कळत आकर्षित जाई. बाबांच्याजवळ (आगपेटीच्या काड्यांसारख्या) काड्यांचा मोठा संग्रह असे, तसेच भिंतीच्या कोनाड्यात चिलमीचा मोठा साठा होता. मशिदीच्या तक्तपोशीला काचेच्या हंड्या लावून त्यात मेणवत्या घालून त्या पेटवून मशिद प्रकाशित केली जात असे. साई चरित्राची पहिली आवृत्ति प्रसिद्ध झाली. त्यामध्ये बाबांचा एक भिक्षेचा फोटो आहे, तसे बाबा दिसत असत, असे मला आठवते. बाबांची काकडआरती भल्या पहाटेस व्हावयाची. पूजा बहुतेक बापूसाहेब जोग करीत असत. बापूसाहेब जोग उंच असून रंगाने गौरपान व शरीराने सुदृढ होते. ते पूजा करताना जांभळ्या रंगाचे (सोवळे) वस्त्र परिधान करीत. बाबा एक दिवसाआड वाजत गाजत चावडीत जात व तेथे आरती झाल्यानंतर चावडीचे दरवाजे बंद करून घेऊन पांढऱ्या

शुभ्र चादरी अंधरून झोपत असत.

दुसऱ्या दिवशी पहटेस चारच्या सुमारास भक्तमंडळी बाबांची काकड आरती करण्यास व बाबांना वाजतगाजत मशिदीत नेण्यास जमत असत. अशावेळी बाबा कधीकधी नृसिंह अवतार धारण करीत व आपल्या लाडक्या भक्तांना सटक्याचा प्रसाद देत असत. प्रसाद मिळालेल्या अशा भक्तांमध्ये सर्वश्री म्हाळसापति, तात्या कोते (पाटील), काकासाहेब दीक्षित, बापूसाहेब बुटी बापूसाहेब जोग, अण्णासाहेब दाभोलकर वगैरे मंडळींचा समावेश होता. मशिदीत आल्यानंतर भक्तमंडळी प्रसाद घेऊन व बाबांना नमस्कार करून आपापल्या मुक्कामी जात. नंतर बाबा प्रातर्विधी उरकण्याकरीता लेंडीवर जात व तेथून परतल्यावर ते भीक्षेला जात. भिक्षेवरून परत आल्यानंतर मशिदीत भक्तमंडळी जमत व भक्तांची बाबांबरोबर थोडी बातचीत होऊन व बाबांचा आशीर्वाद वगैरे घेतल्यानंतर दुपारी १२-०० ते १२-३० च्या सुमारास बाबांची दुपारची आरती व्हावयाची. आरती झाल्यानंतर भक्तमंडळी बाबांना नमस्कार करून व प्रसाद घेऊन पुन्हा आपापल्या मुक्कामास जेवण्याकरीता व विश्रांती घेण्यास जात. सकाळच्याप्रमाणे दुपारी चार नंतरही बाबांचा दरबार भरत असे. भक्तांना शिर्डी सोडण्यापूर्वी बाबांची परवानगी घ्यावी लागे. बाबांनी परवानगी दिली की, बाबा स्वतः भक्तांना आपल्या हांताने उदीचा प्रसाद देत. एकदा शिर्डी सोडण्यास परवानगी मिळाली की, त्या भक्तांना परत शिर्डीस राहता येत नसे. त्यावेळेस एक अनाथ विधवा बाई शिर्डीस येऊन बाबांच्या आश्रयाला राहिली होती. तिला आम्ही "बाबांची आई" असे म्हणत असू.

ती बाई 'राधाकृष्णा बाई' म्हणून ओळखली जाई. शिर्डीस येण्यास तिला कोणती परिस्थिती कारणीभूत झाली व ती शिर्डीस येऊन तिने आपल्या आयुष्याचे कसे सार्थक करून घेतले, ह्याबद्दल मला कै. सगुणराव व श्री. मार्तंड (कै. म्हाळसापतीचा मुलगा) यांच्याकडून जी माहिती मिळाली ती मी येथे देत आहे.

राधाकृष्णा बाई ही एक बाल विधवाबाई होती. आम्ही ज्यावेळेस शिर्डीत होतो त्यावेळेस तिचे वय सुमारे २५ ते ३० च्या धरात असावे, असे मला वाटते. ती उंचीने ५'-२" किंवा ५'-३" असावी. आई रंगाने गौरवर्णाची होती. तिचे कपाळ गोंदलेले होते. ती शुभ्र पांढरे ५ वारी पातळ परिधान करीत असे. बालवयातच वैधव्याची कुन्हाड तिच्या सुगंधीत व प्रफुल्लीत होत जाणाऱ्या आयुष्यावर पडल्यामुळे तिच्या मनाला धक्का बसला व ती पुढील आयुष्याचा विचार करू लागली. अशी स्थिती प्राप्त झाली असता, आता काय करावे, कोठे जावे, पुढील आयुष्य कसे घालवावे अशा अडचणीत असताना तिच्या कानांवर बाबांची सत्कीर्ति ऐकू आली व तिने बाबांचे दर्शन घेण्याचे ठरविले. हाच क्षण तिच्या आयुष्यात भाग्याचा काल ठरला. तिने त्वरीत शिर्डीस जाण्याचा निश्चय केला व ती शिर्डीस येऊन तिने बाबांचे चरण धरले. बाबांचे चरण म्हणजे तीर्थचि तीर्थ, गंगेची गंगा व पावित्र्याचे पावित्र्य. मग तिला पावन होऊन जाण्यास उशीर कसा लागेल? बाबांना तिने आपली कर्मकहाणी निवेदन करण्यापूर्वीच बाबांनी तिची परिस्थिती ओळखिली व तिला धीर दिला. बाबांचे अंतःकरण माऊलीचे होते. बाबांनी तिच्या

ग्रहाण्याची व खाण्यापिण्याची व्यवस्था करविली व तिला आईचे प्रेम दिले. तिचे शिर्डीत नवीन आयुष्य सुरू झाले. तिला बाबा "राधाकृष्णी" म्हणत. त्या मशिदीत कधीही येत नसत. मशिदीजवळ ज्या घरात श्री. अबदुल्ला बाबा राहात असत, त्या घरात अब्दुल्ला बाबा राहावयास येण्यापूर्वी ती राहात असे. आई बाबांच्या मशिदीपासून चावडीपर्यंतचा रस्ता रोज स्वतः झाडून स्वच्छ करीत असे. हा रस्ता बाबांच्या पादस्पर्शाने अग्नेदरच पुनीत झालेला होता. बाबांच्या वाऱ्कार जाण्यायेण्याने ह्या रस्त्यावरचा मातीचा कण नि कण पवित्र झाला होता. त्यामुळे रस्ता झाडीत असताना जे पवित्र झालेले धुळीचे रजोकरण तिच्या अंगावर उडत होते, त्यामुळे तिच्या मनावरील मलीनताही नाहीशी होऊन तिचे मन दिवसेंदिवस शुद्ध व पवित्र होत गेले. तिच्या आचार-विचारात आता आमूलाग्र बदल होत गेला. तिच्या आयुष्याला सत् विचारांची गती मिळाली. अहिल्या जशी श्री रामचंद्रांच्या स्पर्शाने उद्धरून गेली. कर्महोपात्र जशी श्री पांडुरंगाच्या चरणी लागल्यावर मुक्त झाली. तशी राधाकृष्णाआई बाबांच्या चरणी शरण आल्यामुळे निष्पाप होऊन पावन झाली. तिचे आयुष्य आता सद्गुरु सेवेस जाऊ लागले. हा संत महीमा आहे. बाबांकडे आलेला सर्व प्रसाद भक्त मंडळींना वाटण्याकरीता आईकडे येत असे. आमचे वास्तव्य शिर्डीत असेपर्यंत आई आमच्याकरीता प्रसाद राखून ठेवावयाची. आम्हांकडून कोणी आईकडे प्रसाद घेण्यास गेले नाही तर ती आमच्या वडीलांना हाक मारून प्रसाद देत असे. आईने आम्हां लहान मुलांना बाबांच्या चावडीजवळ असलेला एक मातीचा ढीग उपसण्याचे काम सांगितले होते व ते आम्ही नित्यनियमाने करीत असू. आईकडे दुसरीही कामे असत, परंतु त्यांची मला काही जाण नाही.

आमचे वास्तव्य शिर्डीत असेपर्यंत बाबा रोज आमच्या घरी भिक्षेला येत असत. आम्ही त्यावेळी राधाकृष्णा आईच्या घराच्या मागच्या बाजूस एका मोठ्या घरात राहत असू. बाबांची काकड आरती झाली की आमची आई घरी येई व स्नान करून बाबांकरीता रोज झुणका-भाकरी तयार करीत असे. बाबा आमच्या येथे भिक्षेकरीता आले असताना आम्हां भावाभावांमध्ये बाबांना भिक्षा घालण्याकरीता अहंमहीका लागायची. मग आम्ही एकेक दिवस आळीपाळीने बाबांना भिक्षा घालीत असू.

गावातील भिक्षा मागून झाल्यावर, बाबा मशिदीत परतत. मी स्वतः बाबा भिक्षा मागून मशिदीत परत येण्यापूर्वीच मशिदीत जात असे, व बाबांना धूनीसपोर कठड्याजवळ नसलेले पाहून बाहेर कठड्याजवळ जाऊन उभा राहायचा. उद्देश हा की बाबांनी काहीतरी प्रसाद द्यावा. बाबा मला "भाऊ" या नावाने हाक मारीत. कठड्याजवळ जाऊन उभे राहिल्यावर, बाबांनी मला कठड्यावरून उचलून घ्यावे. थोडा वेळ मांडीवर बसवावे माझे नाक साफ करावे व थोडे लाड करून व तोंडात प्रसाद घालून, "जा भाऊ, आता खेळावयाला जा" असे म्हणावे. एकदा असा प्रसंग घडला की बाबांनी माझे लाड करून व नाक साफ करून मला प्रसाद दिला. प्रसाद घेऊन मी मशिदीच्या खाली उतरल्यावर श्री. माधवराव देशपांडेने (बाबांचा शामा) मला हाक मारली व खड्या आवाजाने म्हटले, "मुला इकडे ये." त्याप्रमाणे मी त्यांच्याजवळ जाऊन उभा

राहीलो. जवळ जाऊन उभा राहील्यावर ते म्हणाले, "तू फार घाणेरडा आहेस, तू बाबांजवळ गेलास म्हणजे बाबांना तुझे नाक साफ करावयास लागते. तरी तू यापुढे बाबांजवळ येत जाऊ नकोस." हे त्यांचे बोलणे ऐकून मी फार घाबरलो व दुसऱ्या दिवशी नित्यनियमाप्रमाणे मशिदीत गेलो. परंतु बाबांच्या जवळ जाण्याची तीव्र इच्छा असूनही मी बाबांपासून दूर खालीच उभा राहीलो. मी बाबांकडे रोजच्याप्रमाणे न गेल्यामुळे बाबांनी मला एका भक्ताकडून बोलावणे पाठविले. परंतु तेथे जवळच श्री. माधवराव देशपांडे उभे असल्यामुळे मी बाबांजवळ जाण्याचे टाळले. मला बोलावयास आलेला इसम परत गेला. तेव्हा बाबांनी त्याला परत माझ्याकडे पाठविले व तो येऊन मला उचलून बाबांजवळ घेऊन गेला. बाबांजवळ गेल्यावर बाबांनी मला उचलून घेतले, मांडीवर बसविले आणि विचारले, "कां भाऊ. आज तू माझ्यावर रागावलास का? आज तू माझ्यापासून लांब दूर दूर कां पळतोस? हे बाबांचे प्रेमळ शब्द ऐकून मी बाबांस भीतभीत सांगितले की, 'बाबा, तो म्हातारा आहेना तो मला काल म्हणाला, ए मुला, तू फार घाणेरडा आहेस. तू बाबाजवळ येतोस आणि बाबांना तुझे नाक साफ करावे लागते. तरी तू यापुढे बाबांजवळ येत जाऊ नकोस.' ते असे म्हणाले मी भीतीने येण्याचे टाळले. श्री. माधवराव देशपांडे जवळच होते. त्यांना उद्देशून बाबा म्हणाले, "अरे शामा, तू जसा माझा मुलगा आहेस तसा भाऊही माझाच आहे. माझ्या मुलांचे मी करणार नाही तर कोण करणार? माझी मुले माझ्याजवळ येणारच. नको, त्याला असा रागावू नकोस" अर्थात त्या दिवसापासून मीही बाबांजवळ मन मानेल तसे जाऊ लागलो व देशपांडेही त्यानंतर काही बोलले नाहीत.

दुसरा एक प्रसंग. मी दुपारची आरती सुरू होण्यापूर्वी सभामंडपाच्या कडेस असलेल्या कठड्यावर चढलो होतो. बाबांनी हे पाहील्याबरोबर बाबा म्हणाले "अरे तो पोरगा कठड्यावरून पडेल त्याला खाली उतरवा व नंतर आरती सुरू करा." त्याप्रमाणे कोणीतरी मला कठड्यावरून खाली उतरविले व नंतर आरती सुरू झाली.

इ.स. १९१७ सालच्या कोजागिरीच्या पौषेच्या दिवशी बाबांच्या मशिदीत उत्सव साजरा झालेला मला आठवतो. त्यादिवशी मशिदीच्या सभामंडपात एक फोनोग्राफ लावला होता व भक्त मंडळी आनंद साजरा करित होती. त्या दिवशी गावात आलेल्या सर्कशीतला हती सर्कशीच्या मालकाने बाबांच्या दर्शनाला आणला होता.

श्री बाबांचा माझ्याशी वरील वागण्याचा अर्थ मला माझ्या आयुष्यात बराच काळ कळला नाही. परंतु जसजसा मी मोठा होऊ लागलो तसतसा मला बाबांच्या कृपेचा अनुभव येऊ लागला. आयुष्याची वाटचाल करित असताना मला शिक्षण प्राप्त करून घेण्यासाठी येणाऱ्या अडचणी नोकरी मिळविण्याकरीता लागणाऱ्या वशिलेबाजीचा अभाव नोकरीत कायम होऊन पुढे प्राप्त होणाऱ्या पदोन्नती करिता येणारे व्यत्यय संसारातील इतर अडचणी ह्या सर्वांवर मात करून आयुष्यात मी जो यशस्वी झालो ते केवळ साईकृपेमुळेच. बाबांचा प्रेमळ व सहाय्यक हात मला मिळाला नसता तर मी ह्या जगात कोठे वाहत गेलो असतो, हे सांगणे कठीण आहे. त्यामुळे माझी पक्की खात्री झाली

आहे की बाबा माझ्या पाठीशी उभे आहेत. आयुष्यात हीच माझी कमाई. इ.स. १९१७ सालानंतर बाबांच्या हयातीत पुन्हा शिर्डीस जाण्याचा योग मला आला नाही. अर्थात शिर्डीस मी आजपर्यंत अनेकवेळा जाऊन आलो आहे, बरेच दिवस राहिलेला आहे व अजूनही जात येत आहे.

आता माझ्या वडीलांच्या मृत्यूविषयीची माहिती वाचकांच्याकरीता मी मुद्दाम देत आहे.

माझे वडील इ.स. १९२८ साली जानेवारीच्या पहिल्या आठवड्यात शिर्डीस बाबांच्या समाधीचे दर्शन घेण्याकरीता गेले होते. शिर्डीस गेल्यानंतर २ दिवसांनी ते साकोरी येथे श्री. उपासनी बाबांच्या दर्शनास गेले. श्री. उपासनी महाराज शिर्डीस खंडोबाच्या मंदीरात तप करीत असताना माझे वडील इ.स. १९१७ साली म्हणजे आमचे शिर्डीस वास्तव्य असताना श्री. उपासनी बाबांना रोज दुध पुरवित असत. त्यामुळे उपासनी महाराजांचा माझ्या वडीलांवर विशेष लोभ होता. श्री. उपासनी महाराजांचे दर्शन घेताक्षणीस श्री. उपासनी बाबा माझ्या वडीलांना म्हणाले की, "तू शिर्डीस फार राहू नकोस, लवकर घरी परत जा." लगेच वडील शिर्डीस परत आले. तेथे त्यांना ताप आला व तशा स्थितीत ते मुंबईस अंधेरी येथे घरी आले. अंधेरीस आल्यानंतर त्यांना डॉक्टरचे औषध सुरू केले. परंतु त्यांच्या प्रकृतीस काही उतार पडला नाही व शेवटी ह्या तापातच त्यांचा रविवार दिनांक १४.१.१९२२ रोजी पहाटेस ५.३० च्या सुमारास अंत झाला. मृत्यूपूर्वी ३ दिवस अगोदर ते बेशुद्धावस्थेत होते. परंतु अशा बेशुद्धावस्थेत असतानाच मृत्यूपूर्वी त्यांच्या मुखातून खालील शब्द अगदी स्पष्टपणे निघाले व नंतर लगेच त्यांचे प्राणज्योत साईचरणी विलीन झाली.

१) ज्ञानेश्वराने गीतेवर केली टीका,

पुंडलिकाने विठ्ठल केला सखा, तसा हरीने साई केला सखा.

२) शिर्डी माझे पंढरपूर, साईबाबा रमावर,

शुद्धभक्ति चंद्रभागा, भाव पुंडलिक जागा

याहो, याहो, अवघे जन, करा मला बाबांना अर्पण ॥

बेशुद्धावस्थेत काढलेले हे त्यांचे शब्द ऐकून आमची सर्वांची मने आश्चर्यानि थरकून गेली. आम्हांस असे वाटले की मनुष्य जीवत असून शुद्धीत असताना त्याला भगवताचे स्मरण राहते परंतु मनुष्य मृत्यूपूर्वी बेशुद्धावस्थेत असताना व त्याला दुसऱ्या कशाचेही स्मरण राहात नसताना, त्याला फक्त आपल्या आराध्यदैवताचे स्मरण राहते, हे कसे घडते. ह्याचा मी पुष्कळ वर्षे विचार करीत असताना ह्या बदलचा खुलासा मला श्री ज्ञानेश्वरीच्या ८ अध्यायात (श्लोक ६ व श्लोक १४) सापडला. हे भगवत्गीतेतील श्लोक व ज्ञानेश्वरीच्या ओव्या मी वाचकांच्या माहितीकरीता खाली उदघृत करीत आहे.

भगवतगीता अध्याय ८ (श्लोक क्रमांक ६) :-

यं यं वापि स्मरन् भावं त्यजत्यन्ते कलेवरम् ।

तं तमेवैति कौन्तेय सदा तद् भाव भावतिः ॥

अर्थ :- अथवा हे कुंतीपुत्रा, ज्या ज्या वस्तूचे स्मरण करीत मनुष्य अंतकाळी देहाचा

त्याग करतो त्या त्या वस्तुप्रत तो सर्वथा (तिच्या स्मरणाने) तिच्या ठिकाणी चित्त एकाग्र झालेला असल्यामुळे जाणे.

ज्ञानेश्वरीच्या ओव्या :-

तेवि जिनेनि अवसरे। जे आवडो नि जीवी उरे। तेचि मरणाचिये मेरे फार हो लागे ॥ ७४ ॥ आणि मरणीं जया जे आठवे। तो तेचि गतीते पावे। म्हणोनि सदा स्मरावे। मातेचि तुवां ॥ ७५ ॥

भगवद्गीता, अध्याय ८ (श्लोक १४) :-

अनन्यचेताः सततं यो मां स्मरति नित्यशः।

तस्याहं सुलभः पार्थ नित्ययुक्तस्य योगिनः ॥

अर्थ :- पार्था, जो सतत अनन्यचित्त होऊन नित्य माझे स्मरण करतो, त्या (माझ्याशी) निरंतर एकवटलेला योग्याला मी सुलभच आहे.

श्रीकृष्णाने (गीतेत) म्हटले आहे की, माझ्या अनन्य आणि प्रेमळ भक्ताला त्यांच्या अंतकाळी घेराव घालतो व त्याच्या संसार विषयांच्या कल्पनेपासून रक्षण करून त्याला आत्मज्ञान देतो. म्हणून त्यास देहाचा त्याग करीताना क्लेश होत नाही. अशा भक्तांना मी माझ्याजवळ नेतो. बाबांनी (पूर्व अवतारी कृष्ण) हे वचन तंतोतंत खरे करून दाखविले आहे. हा आमचा जीवत अनुभव आहे. ह्या योगाने भगवंताने आपले अदृष्ट असलेले अस्तित्वच प्रगट केले आहे. असे आहेत आपले बाबा. त्यांचे आपण सतत स्मरण केले व त्यांचे सर्वकाळी नाम घेतले म्हणजे ते आपल्याजवळ राहातात म्हणून साईभक्तांनी त्यांचे सदा चिंतन करून आपले आयुष्य सार्थकी लावावे. असे होते माझे आई-वडील की ज्यांच्या पुण्यायीने व भाग्याने आम्हांस बाबांच्या दर्शनाचा, सहवासाचा व सेवेचा लाभ झाला. त्यांचे पुण्यस्मरण करून मी लेख पूरा करतो.

॥ हुकमाचा एका म्हणजे श्री साईबाबा ॥

— सौ. कावेरी क्षीरसागर,
दत्त सोसायटी, कदम निवास,
महाबळेश्वर.

माझ्या पतीना गेल्यावर्षी मधुमेहाचा त्रास सुरू झाला आणि रक्तातली साखर खूपच वाढली. तेव्हा दवाखान्यात चेक करायला गेलं असताना तिथेच श्री साईबाबांना हाक मारली आणि सांगितले, की ह्यांच्या रक्तातली साखर नेहमीसारखी व्हावी. श्री साईवचनाप्रमाणे उठबशा केल्या आपल्या आणि दुधाचा पेला साईबाबांचा. शेवटी प्रयत्नाअंती साईश्वर, हा अनुभव आला. डॉक्टरांची साधी ट्रिटमेंट, ह्यांचे पथ्य आणि साईकृपा यामुळे ह्यांची साखर अगदी नॉर्मल झाली. पत्ते खेळताना ४ हुकुमाची पाने असली तरी हुकमाचा एका लागतोच. तसे आपल्या आयुष्याच्या पत्त्याच्या डावात साईबाबांचा आशीर्वाद हाच हुकूमाचा एका आहे.

श्री साईनाथांचा शरणार्थी

१२

लेखक : ब्रम्हीभूत स्वामी साईशरणानंद

अनुवादक : वि. वा. खेर

एकदा माझ्या खोलीसमोर मी काही साफसफाईचे काम करत होतो, तेथे चूल पेटवताना भगवद्गीतेच्या ११ व्या अध्यायातील चौथ्या श्लोकाची —

मन्यसे यदि तच्छक्यं मया द्रष्टुमिति प्रभो ।

योगेश्वरं ततो मे त्वं दर्शयात्मानमव्ययम् ॥

आठवण आल्याने मोठ्याने वारंवार बोलत होतो. या पंक्ति वारंवार बोलण्याचा हेतु विश्वदर्शनाची अभिलाषा होती हे तर स्पष्टच आहे. ईश्वरदर्शनाच्या ज्या इच्छेने मला शिरडीस आणले तीच इच्छा अर्जुनाने व्यक्त केली होती, व ही प्रार्थना शेजारच्या राधाकृष्णआईच्या कानावर घालून तिच्या द्वारा बाबांचे प्रभुदर्शन प्राप्त करण्याची होती.

त्याच रात्री स्वप्नात आनंदलहरीत आद्यशक्तीचे वर्णन ज्या श्लोकात आहे त्याच आकाराचे दर्शन झाले. भगवंतांनी अर्जुनाला विश्वरूप दर्शन घडवले ते हे नव्हते. बाबांचे दर्शन ज्या आकारात झाले त्याच आकारात, त्यांच्या संमतीने मंत्राची सुरुवात करताच त्या रूपाने सर्वत्र होई.

बृहतातील बृहत् व अणूतील अणू रूपाने हा आकार त्या समयी दिसायचा. पण नंतर शिरडीत राह्यालो त्या दरम्यान बाबांचे तेज रूपाने विजेसमान दर्शन होई. फार उदासीनता वाटे तेव्हा बाबांचे ह्या रूपाने दर्शन होई व खिन्नता नष्ट होई. गूढ विषय जर समजत नसला तर या दर्शनानंतर लगेच समजे. ब्रम्हसूत्र ४ ते ६ मध्ये स्पष्ट सांगितले आहे की हा मानव विद्युत पुरुष आहे आणि तो साधकाला ब्रम्ह प्राप्त करून देतो. 'गमयति' — घेऊन जातो — शब्द आहे त्यावरून समजते की हा 'श्रुयमाण अमानव पुरुष' ज्याच्यात नेतृत्व आहे तोच श्री साईबाबा — भक्तांसाठी अवतरलेला, प्रकट झालेला अमानव पुरुष.

मी शिरडीत प्राणायामाचा अभ्यास करित असे तो बाबांनी कसा थांबविला त्याची हकीकत पूर्वी येऊन गेली आहे. तरीसुद्धा प्राणायामाची हौस शमली नव्हती. मार्च १९१७ पासून १५ जानेवारी १९२१ पर्यंत मी अहमदाबाद येथे असताना योगानुशासन नावाचा प्राचीन ग्रंथ माझ्या वाचण्यात आला. रामशंकर त्रिपाठी त्याच्या गुरुकडून आसन, ब्रह्मदातण, नेती, नौली, धौती, बस्ती, प्राणायाम वगैरे शिकला होता. त्यांच्याकडून मी शिकावे का अशी बाबांकडे विचारणा केली असता त्यांनी होकार दिला. त्या क्रिया शिकण्याची सुरुवात मी ब्रह्मदातणाने केली. मीठाचे गरम पाणी एक दोन तांबे पिऊन, उत्तान आसन (पश्चिमोत्तान?) केल्याने कोठा साफ झाल्यानंतर ब्रह्मदातण म्हणजे वडाची पातळ साफ केलेली। सालं घशातून बेंबीपर्यंत उतरवून ती चांगली हलवण्याची - फिरवण्याची क्रिया काही काळ केल्यावर, रामशंकर जवळ त्याच्या गुरुने दिलेली सिद्ध धौती होती

तो सर्व घशातून उतरवून व शेवटचे टोक पकडून ठेवून, पुनः गरम पाणी पिऊन हळुहळू नाजूकपणे बाहेर काढण्याचा प्रयोग सुरू केला. पुष्कळ दिवस तो प्रयोग चालू ठेवला. धौती बाहेर येई तेव्हा तिच्यासह कफ-लाळ निघे. खालच्या टोकाचा भाग थोडा पिचवळा झालेला असे त्यावरून ते पित्ताशयापर्यंत पोचते असे रामशंकरकडून समजले. या क्रियेने अशक्ति वाटू लागली कारण खाण्यापिण्यात दूध आणि पुरीविना काही नसे. शिवाय प्रमाणात मला या वस्तु घेता येत नसत. या सर्व क्रिया सुरू करण्यापूर्वी माताच्या वेंद्याने पाठविलेला साल मिश्री पाक तसेच रामशंकरने बनविलेल्या सालंमिश्री पाक सेवनाने शरीरात चांगल्या प्रमाणात शक्ति आली होती व दाढीचे एक दोन पांढरे कंस काळ पण झाले होते. परंतु ही क्रिया सुरू केल्यानंतर अशक्ति जाणवली व काळे झालेले दाढीचे कंस परत पांढरे झाले, म्हणून रामशंकरच्या सल्ल्याने त्या क्रिया बंद केल्या. या क्रियांच्या दरम्यान नेती शिक्विण्यासाठी रामशंकरला एक दोन वेळा विनंती केली. पण त्याने तिकडे कानाडोळा केल्याने ती गोष्ट तशीच राहिली. यानंतर अहमदाबादमध्ये प्लेगचा प्रादुर्भाव झाल्याने शाळा अनिश्चित मुदतीकरिता बंद झाली व मला रामशंकरकडे सरखेजला रहावे लागले. तेथे दुसरे काही काम नसल्याने प्राणायाम शिक्विण्यास रामशंकरला सांगितले, व त्याने दाखविल्याप्रमाणे रोज सहा प्राणायामांना सुरुवात केली. रामशंकरने सांगितल्याप्रमाणे या अभ्यासाच्या मुदतीत थोडे तूप सेवन करण्याचे ठेवले. परंतु हे तूप मला पचेना व प्राणायामांचा विपरीत परिणाम दिसून आला. तिथपासून प्राणायाम करण्याचे सोडले ते कायमचेच. मी शिरडीत असताना बाबांनी मला प्राणायाम करण्यापासून थांबविले त्याचे हेच कारण असावे, हे मी वरील अनुभवाने समजलो. प्राणायामाच्या सर्व प्रकारची ओळख झाली पण करण्याचे थांबवले. क्वचितच सरदी, डोकेदुखी झाल्यास प्राणायाम प्रथम करित असे तो प्रयोग सफल झाला नाही. एकदा डोळ्यांत जळजळ झाली असता, नासिकेवर नजर स्थिर केल्याने ती थांबली; परंतु या सर्व क्रियांचा माझ्या अध्यात्म प्रगतीशी फार संबंध दिसून आला नाही. उलट त्यांनी शरीर मनकेन्द्रित होण्याची भिती वाटली आणि बाबांची फार मर्जी किंवा मनःपूर्वक संपूर्ण संमती असल्याचे न वाटल्याने ह्या क्रियांना खीळ पडली ती कायमची.

इतक्या वर्षांनी म्हणजे १९५७ ऑगस्टमध्ये वरील बाबत लखख प्रकाश पडल्यासारखा वाटला. लहानपणी पुष्कळवेळा स्वप्नांत भीति वाटण्यासारखे देखावे दिसत, व मी कावळा होऊन उडून गेल्याने त्या भयातून वाचलो अशी अनेक वेळा स्वप्ने पडत. त्यावरून प्रथमपासूनच माझा विहंगम मार्ग आहे किंवा पूर्वजन्मीचा मी विहंगममार्गी आहे, हठयोगी मार्गी नव्हे, शुकदेवाचा मी अनुयायी, नामदेवाचा नव्हे, अशी आता खात्री पटते. १९१६ च्या आधीच बाबांकडून मला प्रथमपासूनच या प्रकारची सूचना मिळाली ते आता समजते. त्या वेळी बाबा प्रथम म्हणाले, "माझा हा बाबू कसा उडुं उडुं जात होता" ही विहंगममार्गीचीच सूचना आहे. "त्या रांडेने ह्याला चंतविले" ह्या शब्दांचा संबंध मी राधाकृष्ण आईकडे लावला. परंतु रांडेचा अर्थ माया असाच होता. १९५४ साली पूर्वाश्रमीचे वामन प्राणगोविंद पटेल यांनी १४-७-१९५३ रोजी स्वामी साईशरणानंद या

नावाने संन्यास घेतला. त्यांना ६-१-१९५४ रोजी जागृत अवस्थेत साक्षात भगवान शंकरांकडून महावाक्योपदेश मिळाला व तुझा दिक्षा गुरु शुकदेव आहे अशी जाणीव करून देण्यात आली. तुझ्या दीक्षागुरुचे नाव शुकदेव आहे असे बाबांनी सांगितले व आता वराहोपनिषदाचे ३३ ते ४४ पर्यंतचे श्लोक वाचून समजले की बाबांनी मला शुकाचा विहंगममार्ग सांगितला आहे. — वामदेवाचा यम वगैरे परिस्थितीनिगडित हठयोगाचा, योगाचा, सांख्यांचा किंवा सत्वयुक्त कर्मांचा पिपिलीकेचा कीडा मार्ग (धोपट मार्ग) सांगितलेला नाही.

अकरा महिन्यांच्या माझ्या शिरडीतील वास्तव्यात कधी कधी मला थोडा अधिक ताप येई, परंतु बाबांच्या कृपेने त्या वेळी असाच अनुभव येई की, जणू काय तापाशी आपला काही संबंध नाही. खोलीत चातुर्मासांत खूप पाणी गळे, चारी बाजूला पाणी पडे. सगुणरावांनी मला एक लाकडीफळी आणून दिली होती त्यावर मी पडून राहिले व तेवढीच जागा कोरडी असे. नंतर माझा बंधु वैकुंठ याने बाबांना पत्र लिहिल्यावरून बाबांनी मला घरी जाण्यास सांगितले. म्हणून मी तयार होऊन निघालो.

तुझ्या दीक्षागुरुचे नाव शुकदेव आहे असे बाबांनी सांगितले व आता वराहोपनिषदाचे ३३ ते ४४ पर्यंतचे श्लोक वाचून समजले की बाबांनी मला शुकाचा विहंगममार्ग सांगितला आहे; वामदेवाचा यम वगैरे परिस्थिती निगडित हठयोगाचा, योगाचा, सांख्यांचा किंवा सत्वयुक्त कर्मांचा पिपिलीकेचा कीडा मार्ग (धोपट मार्ग)

साई-शक्ती

विडुल म्हणे कोणी

म्हणे कोणी दत्त

मारुती तो आहे

राम तोची सत्य

रूप त्याचे अनेक

परी माया एक

आईचं हृदय तेच

त्या साईची मी लेकर

करु कशी भक्ती

द्यावी तीच बुद्धी

साई-साई नित्य गाई

द्यावी मज शक्ती

गीत-गाऊ बाबांचे

स्मरण करू साईचे

भय त्याची कुणाचे

ज्यासी रक्षण बाबांचे

— वैजू. प्र. हुल्याळकर

कलंगुट गोवा

४०३ ५१६.

खापडें यांची शिरडी दैनंदिनी

अनुवाद — साईंनंद

रविवार १७-१२-१९११

आज प्रार्थनेनंतर मी साईंमहाराजांना बाहेर जाताना पाहिले तसेच नंतर ते पसत आलेलेही पाहिले. ते आज फार चांगल्या मनःस्थितीत होते. त्यांनी केलेल्या विनोदामुळे आज आमची भरपूर करमणूक झाली. आज मेघराज बेलाची पाने आणण्यासाठी बाहेर गेला होता तो काहीसा उशिरा आला म्हणून दुपारच्या भोजनास उशिरा झाला. दुपारी मी हाजीसाहेब फाळके, डॉ. हाटे, श्री. शिंगणे आणि इतर काही यांचेबरोबर गप्पा मारीत बसलो. आज गोखले दूर गेले होते. संध्याकाळ होण्याच्या सुमारास मी मशिदीत गेले परंतु साईं महाराजांनी मला व माझ्या इतर मित्रांना लांबूनच नमस्कार करण्यास सांगितले. माझा मुलगा बळवंत याला मात्र जवळ बोलावून दक्षणा आणण्यास सांगितले. आम्ही बाबांना चावडीसमोर वंदन केले आणि रात्री पुन्हा शेजारतीचे वेळी. आज रात्री साईं महाराज चावडीत झोपत आहेत.

माझा घसा आज कालच्या पेक्षा ठीक होता. प्रार्थनेनंतर मी श्री. शिंगणे, वामनराव पाटील व दरवेश साहेब यांचेबरोबर गप्पा मारीत बसलो. दरवेश साहेब कल्याणचे असून त्यांचे संपूर्ण नाव दरवेश हाजी महमद सादिक असे असावे. साईं महाराजांना बाहेर जाताना व काही वेळानंतर ते मशिदीत आलेले मी पाहिले.

ते चांगल्या मनःस्थितीत होते आणि त्यांच्या पूजेला बरेच भक्तही आले होते. माझी पत्नीही आली होती. दुपारचे आरतीनंतर मी परतलो आणि भोजनानंतर हाजी साहेब, बापूसाहेब जोग व इतर मंडळी यांचेबरोबर गप्पा मारीत बसलो. संध्याकाळचे सुमारास आम्ही मशिदीत गेलो आणि साईंमहाराजांजवळ बसतो तो संध्याकाळ जवळ जवळ झालीच असे समजून साईं महाराजांनी आम्हाला निरोप दिला आणि आम्ही चावडीसमोर उभे राहून नित्याप्रमाणे त्यांना तेथून वंदन केले. निवासस्थानी आल्यावर भक्तांचे भजन ऐकत मी बसलो.

मंगळवार १९-१२-१९११

सकाळी मी लौकर उठलो. ताजेतवाने वाटले. प्रार्थना केली आणि मी सर्व दृष्टीने ठीकठाक आहे असे वाटते. मी अद्याप प्रार्थना करीत असतानाच साईं महाराज केव्हाच बाहेर पडून गेले होते त्यामुळे मला त्यांचे दर्शन झाले नाही. नंतर मी मशिदीत गेलो व त्यांना उत्तम मनःस्थितीत असल्याचे पाहिले. ते म्हणाले, एक श्रीमंत मनुष्य होता त्याला पाच मुलगे व एक मुलगी होती त्यांनी आपल्या कौटुंबिक मालमत्तेची विभागणी केली. चार मुलांनी आपापला स्थावर व जंगम मालमत्तेचा वाटा घेतला. परंतु पाचव्या मुलाने व त्या एकुलत्या एक मुलीने आपला वाटा घेतला नाही. भुकेने व्याकुळ होऊन ती इकडे तिकडे भटकू लागली व शेवटी साईंबाबां जवळ आली. त्यांचे जवळ जड

जवाहिराने भरलेल्या सहा गाड्या होत्या. दरोडेखोरांनी त्या सहा गाड्यांपैकी दोन गाड्या पळविल्या. उरलेल्या चार गाड्या वटवृक्षाखाली त्यांनी ठेवल्या. एवढ्यात बाबा ज्यांना मारुती म्हणून पुकारित ते त्रिबकराव कडमडले आणि मग या कथेला वेगळेच वळण लागले. दुपारचे आरतीनंतर मी घरी परतलो; भोजनानंतर मी दरवेश साहेबांवरंगर गप्पा करित बसलो. ते फार चांगले सद्गृहस्थ आहेत. आज वामनराव पाटेल दूर स्वान झाले. दुपारी राम मारुती बाबा आले. भजनाचे वेळी ते नृत्य करित व उड्या मारीत असत. आम्ही सायंकाळी साई महाराजांना पाहिले आणि नंतर पुन्हा रात्री शंकराचीच वेळी. राम मारुती बाबा भीष्मांचे भजनाचेवेळीही हजर होते. ते त्यावेळी नाचत व प्रसंगी उड्याही मारीत असत. आज दुपारनंतर साई महाराज निमगाव येथे गेले. डोंगळ्यांना ते भेटले. एक झाड तोडले आणि परतले. त्यांचेबरोबर वाघे-वाजंत्र्या घेऊन वरीच मंडळी गेली होती आणि त्यांना मिरवणूकीने त्यांनी परत आणले. मी लांबवर कुठे गेलो नाही. राधाकृष्णाबाई आज वाड्यात बाबांचे अभिनंदन करण्यासाठी आल्या होत्या. मी आज त्यांना प्रथमच डोक्यावरून पदर घेतल्याशिवाय पाहिले.

बुधवार २०-१२-१९११

मी आज सकाळी खूपच लौकर उठलो आणि काकड आरतीला गेलो. आरती संपता-संपताच मी वामनराव पाटलाना पाहिले. त्यांना तिथे एकाएकी पाहून आश्चर्यच वाटले. नंतर समजले की ते शिरडीला येत असताना वाटेत कोपरगाव येथे त्यांनी पेरू आणण्यासाठी म्हणून गाडीवानाला खटारा गाडी घेऊन पाठविले पण गाडीचे वेलच कुठे पळून गेले! त्यांचा शोध घेण्यासाठी ते खूप खूप भटकले. त्यांना बराच त्रासही झाला. ही कथा मोठी चमत्कारीकच! साई महाराजांनी चावडी सोडली त्यावेळी 'अल्ला मालिक' एवढेच ते म्हणाले. ऐकू जाईल असे आणखीन ते काहीच म्हणाले नाहीत. मी निवासस्थानी परतलो. प्रार्थना केली आणि साई महाराजांना बाहेर जातांना आणि पुन्हा ते मशिदीत परतताना पाहिले. ते उत्तम मनःस्थितीत होते. दरवेश बाबा म्हणाले की आपण वावान रात्री भेटलो आणि त्यांनी मला शुभेच्छा दिल्या. मी हे साई महाराजांना म्हणालो पण त्यावर ते काहीच बोलले नाहीत. मी आज साई महाराजांचे पाय चेपले. खरच त्यांचे पाय किती नरम आहेत! आज आमचे भोजन काहीसे उशिराच झाले. भोजनानंतर मी आज आलेली वर्तमानपत्रे वाचत बसलो. सायंकाळच्या सुमारास मी मशिदीत गेलो बाबांचे शुभाशीर्वाद घेतले, चावडी समोर त्यांना वंदन केले; आणि निवासस्थानी परतलो. भीष्मानी भजन सुरू केले. राम मारुती बाबा हे त्यावेळी हजर होते. दिक्षितांनी रामायणाचे वाचन केले.

मला आलेले बाबांचे अनुभव

— श्री. मधुकर शामराव राणे

३७३ अ शनवार पेठ पुणे -

मला श्रीसाईबाबांची भक्ति करण्याची प्रेरणा झाली. साधारण सन् १९५५ ला हैद्राबादला असताना अगोदरची गोष्ट घडलेली आहे. आमच्या घरातील सर्वजण दत्ताचे फोटोला (आरती) नमस्कार दररोज करत होते. परंतु एकदा असे झाले की, रात्री मला स्वप्नात दत्ताच्या फोटोच्या जागी साईबाबा दिसू लागले. उठल्यावर मी माझ्या वडिलांना स्वप्नातील गोष्ट सांगितली तर ते म्हणाले साईबाबा हे दत्ताचेच अवतार आहेत. तेव्हापासून मला बाबांबद्दल जास्तच ओढ लागली. आमच्याकडे सर्वांची साईबाबांवर श्रद्धा व भक्ति आहे.

मी हैद्राबाद येथे एस.टी. (निझामस्टेट रेल्वे) मध्ये कामाला होतो. मला दरवर्षी रेल्वे पास मिळत होता. हैद्राबाद ते मुंबई मनमाड मार्गे मी पास काढला. मी पहिल्यांदाच शिर्डीला जाण्यासाठी निघालो. मनमाड आल्यावर मनमाड ते कोपरगाव तिकिट काढायला वेळ मिळाला नाही. कारण हैद्राबादची गाडी उशीरा आली. त्याकरिता कोपरगावची गाडी सुटण्याची वेळ झाली. मी व माझ्या बसेसचे पॅसेंजर गाडीत चढलो. गाडीत बसल्यावर शेजारील लोकांना सहज सांगितले की, माझ्याजवळ तिकीट नाही. गार्ड किंवा चेकरला सांगण्यास वेळ मिळाला नाही. गाडीत खूप गर्दी होती. एक गृहस्थ म्हणाले की, माझ्याजवळ एक जादा तिकीट आहे. मित्र येणार होता. तो आला नाही तर ते तुम्हांला देऊ कां? मी होय म्हणालो. तिकीट घेतले. खाली उतरल्यावर पैसे देतो असे म्हटले ते होय म्हणाले. उतरल्यावर स्टेशनवर सगळीकडे शोधले तर ते कुठेच दिसले नाहीत. साक्षात् बाबांनीच तिकीट आणून दिले असे सर्वजण म्हणाले.

एकदा असे झाले की १९५६ मध्ये माझी बदली हैद्राबादहून औरंगाबादला झाली. एक वर्षांनी माझी पत्नी व मुलं शिर्डीला गेली. रजेमुळे मला त्यांच्याबरोबर जाता आले नाही. माझ्या खिशात दोन पास होते. एक नवा दुसरा जुना (तारीख संपलेला) एक पास मी न पाहताच दिला होता. सर्वजण निघून गेल्यावर मी खिशात पाहिले तर नवीन पास माझ्याजवळ होता. जुना पास पत्नीबरोबर दिला होता. लगेच मी ऑफिसमध्ये जाऊन तिथे सांगितले की, स्टेशनवर जाऊन फोन किंवा टेलीग्राम करतो, तेव्हा तेथील लोक म्हणाले तुम्ही काही काळजी करू नका. साईबाबा सर्व पाहून घेतील. चमत्कार असा झाला की, जाता येता दोन वेळा पास चेक झाला. परंतु काहीही न होता सर्व मंडळी खुशाल परत आली. अशा तऱ्हेने बाबांच्यावर सर्व भार टाकल्यामुळे ते माझ्या हाकेला धावून आले.

आम्ही २, ३ वर्षांपूर्वी कोल्हापूरला मुलाकडे गेलो असतांना मला मुलीचे पत्र मुंबईहून आले की, तिच्या ५ वर्षांच्या मुलीचा किडलेला दात भूल देऊन २०० रु. खर्च करून काढायचा होता. तिला भूलीची भिती वाटत असल्यामुळे आईला पाठवून कळवले की, भूलीला (ऑपरेशनला) भिवू नकोस कारण साईबाबा आपले पाठीराखे आहेत. मी दररोज बाबांच्या देवळांत जाऊन जप, पोथी वाचत होतो. ३, ४

वेळा दवाखान्यातून नातीला घरी पाठवत होते. कारण सर्दी, ताप, खोकला असल्यामुळे तारीख पुढे ढकलली जात होती. आम्ही ६ महिन्यांनंतर पुण्याला आलो. माझ्या मुलीला व नातीला पुण्याला बोलाविले. डॉ. श्रीकांत शारंगपाणी यांच्याकडे दात दाखविण्याकरिता नेले. १० रु. देऊन भूल न देता दात काढला. यावेळेस पण बाबा माझ्या हाकेला धावून आले होते.

त्यांच्या पुस्तकातले वचनच आहे की —

नित्य मी जीवंत। जाणा हेचि सत्य।

नित्य ह्या प्रचित अनुभवै।

असे मला अनेक अनुभव आलेले आहेत. त्यातले काही वर दिलेले आहेत.

अवतारालाही अवतार संपवावा लागला-

सौ. उषा अधिकारी,

सावित्री सदन, बंदर रोड रत्नागिरी

श्री विष्णूने दुर्जनांना न्हास आणि सज्जनांचा सांभाळ करण्यासाठी दशावतार घेतले. यातले काही प्राण्यांच्या रुपात होते. या दशावतारात परशुराम हा चिरंजीव असा एकच अवतार आहे. बाकी अवतारामध्ये अवतार कार्य पूर्ण झाल्यावर देहत्याग केलेला आहे. राम आणि कृष्ण हे परमेश्वराचे विशेष गाजलेले अवतार. राम अवतारात राक्षसांचा संहार करायचा होता, भरतभूमीवर रामराज्य चालवायचे होते, राजनीतीचा धडा लोकांना शिकवायचा होता हे कार्य होते. कृष्णरूपात दैत्यांच्या विलक्षण त्रासातून भरतभूमीला मुक्त करायचे होते. याच अवतारात परमेश्वराच्या अगाध, अघटीत लीलांचे दर्शन घडवायचे होते. मानवरूपात राहिल्याने साध्या मानवासारखे देहव्यापार- भोग भोगूनही दाखवायचे होते. राम अवतारात वानरांसारख्या प्राण्यांची मदत घेऊन बलाढ्य राक्षसांचा संहार करून भरतभूमीत रामराज्य म्हणजे सुखाचे राज्य लोकांना दाखवून रामाने शरयू नदीत देहत्याग केला. कृष्ण अवतारात पांडवांच्या रथाचे सारथ्य करून कुरुक्षेत्रावर भगवतगीता अर्जुनाला सांगून त्याच्यात वीरश्री निर्माण करून कुरुपुत्रांचा व त्यांचे पाठीशी उभे राहिलेल्या दुष्टांचा संहार करण्याचे कार्य करवून सामान्य माणसाप्रमाणे एका सामान्य व्याथाच्या हातून मृत्यूचा स्वीकार कृष्णाने केला.

आपले बाबा म्हणजे कृष्णच. बाबांचे शिरडीत आगमन होण्यापूर्वी आपल्या भरतभूमीमध्ये हिंदूमुस्लीम भयंकर वाद होता. श्रीबाबांचा अवतार त्यासाठीच होता. मानवजात ही एकच जात. जाती जमाती माणसाने निर्माण केल्या आहेत, परमेश्वराकडे जातपात हा भेद नाही. हे लोकांना त्यांच्या सहवासात राहून पटवून द्यायचे होते. परस्परात आपलेपणा, प्रेम निर्माण करायचे होते. हे कार्य सोपे नव्हते. समाजकटकांकडून कितीतरी त्रास, अवहेलना सहन करायला लागणार होती. अर्थात हे बाबांना कठीण नव्हते. श्रीबाबा हे प्रत्यक्ष अवतारच होते. त्यांनी ते तोंडाने सांगितले नाही पण त्यांच्या विविध लीला, त्यांचे

अचाट सामर्थ्य, निसर्गावर असलेली त्यांची अफाट सत्ता यांनी ते सिद्धच झाले होते. श्रीबाबा शिरडीत ६० वर्षे वास्तव्य करून होते. रुई, निमगाव, राहाते या तीन गावापलिकडे ते कुठेही गेले नाहीत- त्यांनी आगगाडी कधी पाहिलेली नव्हती, तरी सगळे वेळापत्रक त्यांना तोंडपाठ असे. भक्तांच्या बहातर पिढ्यांचा ते इतिहास सांगत. आपले किती जन्माचे संबंध आहेत ते सांगत. पुढे होणाऱ्या गोष्टी त्यांना आधीच कळत. ते पूर्ण अंतर्ज्ञानी होते. श्रीबाबांनी आपल्या सहवासात आलेल्या, श्रद्धा सबुरी ठेवणाऱ्या भक्तांना मोक्षपदाला नेले. भक्तांवर मातेसारखे प्रेम केले. भक्तांना कधीही कसलाही उपदेश न करता त्यांचे आचरण सुधारले. त्यांच्यात बंधुभाव निर्माण केला.

प्रारंभी फकीर म्हणून शिरडीत आगमन झाले तेव्हा लोक त्यांना वेडा समजत. मुले टिंगल करीत. पण बायजाबाई पाटील मात्र त्यांना देवच समजत. पाठोपाठ रानावनात हिंडूनही त्यांना प्रेमाचे चार घास भरवत. त्यांचे ८१० वर्षांचे लाडके लेकरु या आपल्या मानल्या मामाला हट्टाने नवीन कपडे घालायला लावी. बाबा बायजाबाईंचा भाव पाहून मशिदीत राहायला लागल्यावर तात्या तिथे झोपायला लागला. कोवळे ८१० वर्षे वय. सधन पाटलांचा एकुलता एक लाडका लेक. पण बायजाबाईने त्याविरुद्ध चकार शब्द काढला नाही. आपले सुदैवी पोर देवाच्या सहवासात राहिले तर त्यात त्याचेच कल्याण आहे ही ती भक्तिमान स्त्री जाणून होती. ती बाबांवर तात्या-इतकीच माया करीत होती. तिचा मृत्यू होण्यापूर्वी तिने तान्या बाळाला बाबांच्या स्वाधीन करून म्हटले होते की याचा नीट सांभाळ करा. लेकरु द्राड आहे, तापट आहे. श्रीबाबांनी त्यांना वचन दिल्यावर बायजाबाई सुखाने मरणाला सामोऱ्या गेल्या. श्रीबाबांना पुढचे भाकीत आधीच कळत असल्याने तात्यांचा मृत्यूकाळ दिसू लागला होता. तो एका रात्री स्वप्नात त्यांनी रामचंद्र पाटलांच्या कानावर घातला होता. त्याला ते खरेही वाटले होते आणि खरोखरच तात्या आजारी पडला आणि श्रीबाबांचे भाकीत खरे होणार असे दिसू लागले. पण बायजाबाईला दिलेले वचन बाबा विसरले नव्हते. त्यांनी आपल्या निर्वाणाची कुणालाही कल्पना न देता तात्याच्या मृत्यूच्या बरोबर वेळेला स्वतः समाधी घेतली. श्रीबाबांचा आर्युदाय संपत आला होता त्याचा अर्थ नव्हे. श्रीबाबा म्हणत असत "मी मरून जाईन पण दिलेला शब्द आणि वचन पुरे करीनच करीन या मशिदीत बसून मी असत्य भाषण कधीच करीत नाही." त्याप्रमाणेच श्रीबाबा वागले- रामाने सामान्य माणसांप्रमाणे १४ वर्षे वनवास भोगला. श्रीकृष्णाने स्वयंतक मण्याची चोरी केल्याचा आरोप सहन केला. श्रीबाबांनी वेडा, खुळा वगैरे विशेषणे स्वतःना लावून घेतली. राम-कृष्णांनी राजवैभव तरी भोगले. आपल्या या शिरडीतल्या राजाने मात्र कसलेच उपभोग भोगले नाहीत. भिक्षा मागूनच पोट भरले. सामान्यांसारखेच राहिले. आपले असामान्य दाखवता दाखवता विजयादशमीच्या साडेतीन मुहूर्तातील एका सुमुहूर्तावर सामान्य माणसाप्रमाणे भुरकन अनंतात विलीन झाले. अवतारालाही आपला अवतार प्रेमळ भक्तांसाठी संपवावा लागाला.

बी. एड. ला प्रवेश बाबांनी दिला

सौ. प्रमिला लिलाधर धडाडे

एम. ए. बी. एड.

अशांकनगर, नागपूर

“जरी हे शरीर गेलो मी टाकून ॥

तरी मी धावेन भक्तांसाठी”

शिरडी येथील साईबाबांच्या दर्शनाला आम्ही सर्वजण ५ डिसेंबर १९८४ रोजी गेलो. गुरुवारला सायंकाळी आरतीच्या वेळी मी मंदिरात उपस्थित होते. आरती संपल्यानंतर साईबाबांच्या मंदिरात मी बसले. त्यावेळी मला “साईबाबांची ११ वचने” लिहिलेला बोर्ड दिसला. औत्सुक्यापोटी मी तो बोर्ड वाचला. त्यातील ‘जरी हे शरीर गेलो मी टाकून। तरी मी धावेन भक्तांसाठी’ हे वचन वाचल्याबरोबर मला त्यांच्या वचनाची प्रचिती आलेल्या अनुभवाची आठवण झाली.

माझे पती एम. ए. झालेले असून ते ‘जे.सी. डी. गर्ल्स हायस्कूल’ नागपूर येथे नोकरीवर आहेत. फार दिवसांपासून बी.एड. होण्याची त्यांची इच्छा होती. पाच वर्षांपासून ते सारखे बी.एड. ट्रेनिंगला अॅडमिशन मिळावी म्हणून फॉर्म भरत होते. पण ट्रेनिंग कॉलेजमध्ये त्यांना बी.एड. साठी अॅडमिशन मिळत नव्हती. ३ वर्षांपूर्वी तर नागपूरच्या बी.एड. ट्रेनिंग कॉलेजमध्ये अॅडमिशन मिळणार होती व तसे आश्वासन पण मिळाले होते. पण एन वेळेवर कमी पर्सन्टेजनमुळे अॅडमिशन मिळाली नाही. त्यामुळे ते मनोमन जरा निराश झाले. मला देखील वाईट वाटत होते.

मी मग साईबाबांना शरण गेले. त्यांना विनंती केली, “साईबाबा, हे अॅडमिशन करिता इतके प्रयत्न करतात. पण ह्यांची अॅडमिशन होत नाही आणि बी.एड. करण्याची ह्यांचे फार फार इच्छा आहे. तेव्हा साईबाबा जर तुम्ही आपल्या भक्तांची इच्छा पूर्ण करा, अडीअडचणीच्या वेळी साथ देता तर मग माझ्या मिस्ट्रांना अॅडमिशन का मिळू देत नाही? कसेही करा. पण ह्यांना जवळपास कुठे तरी अॅडमिशन मिळू द्या. जर तुम्ही माझ्या मिस्ट्रांना अॅडमिशन मिळू दिली तर आम्ही शिरडीला तुमच्या दर्शनास येऊ. अशा प्रकारचे साईबाबांना साकडे घातले. जर खरोखर तुम्ही भक्तांची इच्छा पूर्ण करणारे भक्तवत्सल असाल, तर माझी ही इच्छा पूर्ण कराल, नाही तर नाही असेही मी अज्ञानीपणाने म्हटले.”

पुन्हा ह्यांनी १९८४ च्या उन्हाळ्यात नियमितपणे बी.एड. करण्यासाठी फॉर्म भरला. पण नंबर काही लागतच नाही. तेव्हा ह्यांच्यापेक्षा मी जास्त दुःखी व निराश झाले. कारण मी बी.एड. आहे. माझ्या मिस्ट्रांची माझ्यापेक्षा कमी डिग्री असू नये. ही माझी इच्छा म्हणून ह्यांना अॅडमिशन मिळाली नाही की, मला वाईट वाटायचे. नागपूरचे बी.एड. ट्रेनिंग कॉलेज सुरू झाले.

आणि ----- अगदी अकस्मात ऑगस्ट महिन्यामध्ये एक बंद लिफाफा पोस्टाने घरी आला. मी तो लिफाफा फोडून वाचायला सुरुवात केली. त्यात लिहिले होते, ‘यावरी

काटोलला 'नबीरा महाविद्यालयामध्ये' बी.एड. ट्रेनींग कॉलेज सुरू करण्याची सरकारने परवानगी दिली आहे. तेव्हा आपल्याला अॅडमिशन पाहिजे असल्यास १५०० रु. नगदी भरावे' ते पत्र वाचून मला अतिशय आनंद झाला. कारण 'अॅडमिशन मिळणार' म्हणून माझी आशा पालवली. मी धावतच देवघरात गेले व साईबाबांच्या फोटोकडे बघून भारावलेल्या अंतःकरणाने म्हटले, "बाबा तुमची लीला किती अगाध आहे. किती सहजतेने, घर बसल्या तुम्ही ह्यांना अॅडमिशन मिळू देण्याचे स्वप्न पूर्ण केले. खरंच बाबा, तुम्ही आपल्या भक्तांवर सदैव कृपादृष्टी ठेवता व त्यांची इच्छा पूर्ण करता. पण आम्ही पामर मात्र, तुमची लीला समजून घेऊ शकत नाही. कारण आम्ही 'पी हळद अन् हो गोरी' अशा प्रवृत्तीचे लोक. खरोखरच बाबा, तुमच्यावर श्रद्धा ठेवली तर तुम्ही भक्तांची इच्छा पूर्ण केल्याशिवाय राहत नाही. त्याकरीता भक्तांजवळ सबुरी असायला हवी." अशा प्रकारे बाबांनी, घर बसल्या अगदी सहजतेने, ह्यांना बी.एड. ला अॅडमिशन मिळवून देण्याची, माझी कितीतरी दिवसांची इच्छा पूर्ण केली, व आता ते बी.एड. ट्रेनींग बाबांच्या कृपेने पास देखील झालेले आहेत.

आणि या सर्व प्रकारावरून "जरी हे शरीर गेलो मी टाकून, तरी मी धावेन भक्तांसाठी" या त्यांच्या वचनाची प्रचिती येते. तेव्हा सर्व साई भक्तांना माझी आग्रहाची विनंती आहे की, त्या साईवर तुम्ही श्रद्धा ठेवा म्हणजे तुम्हाला सबुरीचे फळ मिळेलच मिळेल.

"श्री सच्चिदानंद सद्गुरू साईनाथ महाराज की जय"

साईबाबांच्या द्वारकामाईने कोणाकोणाला वाचविले

— श्री. माधव गजानन गोरे.

विनायक बाग,

बालाजी मंदिर मार्ग,

कुर्ला (पश्चिम), मुंबई : ४०० ०७०.

लोहाराची मुलगी

एका धनत्रयोदशीला बाबांनी धूनीत हात घालून दूरवर रहात असलेल्या मुलीला भड्डीत पडत असताना वाचविले.

भिमाजी पाटील

क्षयरोगी भिमाजी पाटलाला जेव्हा द्वारकामाईत आणले तेव्हा बाबा म्हणाले या द्वारकामाईत तुझे आता पाऊल पडले तेव्हा तुला नक्की दुखण्यापासून आराम पडणार व त्याप्रमाणे भिमाजी पाटील क्षय मुक्त झाला.

बाळा शिंपी

जेव्हा बाळा शिंपी याचा हिवताप जाईना तेव्हा तो अेक दिवस द्वारकामाईत आला व बाबांना आपले दुःख सांगितले. बाबांनी त्याला सांगितले "लक्ष्मीआईच्या देवळाजवळच्या काव्या कुत्र्याला दहिभात खाऊ घाल" त्याप्रमाणे बाळाने केल्याबरोबर त्याचा हिवताप नाहीसा झाला.

बापूसाहेब बुट्टी

अेकदा शिर्डीत असताना बापूसाहेब बुट्टींना सारख्या वांट्या व जुलाब होऊ लागले, तेव्हा भक्तांनी त्यांना बाबांसमोर द्वारकामाईत आणले. तेव्हा बाबांनी त्यांच्यासमोर बोट हलवून सांगितले "आता शौचास होता कामा नये व वांतीही येता कामा नये" त्याप्रमाणे दोन्ही व्याधींनी पलायन केले व बापूसाहेब खडखडीत बरे झाले.

आळंदीचे स्वामी

अेकदा ह्या स्वामींना कर्णरोगाने बेजार केले म्हणून ते द्वारकामाईत आले तेव्हा बाबांनी त्यांना आशीर्वाद दिला "अल्ला अच्छ करेगा" नंतर स्वामी पुण्यास निघून गेले व ८ दिवसातच त्यांचा कर्णरोग बरा झाला.

काका महाजनी

अेकदा काका महाजनींना जुलाबाने अगदी हैराण केले तेव्हा बाबांनी द्वारकामाईच्या सभामंडपात अेक शेंगदाण्याची थैली पडली होती त्यातील दाणे उचलले व ते सोलून काकांना खायला दिले व नंतर त्यांना पाणी प्यायला दिले व त्या क्षणापासून काकांचे जुलाब बंद झाले.

श्री दत्तोपंत

हरदा शहरचे श्री. दत्तोपंत पोटशूळाच्या व्याधीने १४ वर्षे गांजले होते. तेव्हा अेक दिवस ते शिरडीला द्वारकामाईत आले व बाबांना आपल्या व्याधीबद्दल सांगितले. तेव्हा बाबांनी त्यांना विभूती दिली व डोक्यावर हात ठेवून आशीर्वाद दिला व तेव्हापासून त्यांचा पोटशूळ पूर्ण बरा झाला.

डॉक्टर पिल्ले

नारुग्रस्त डॉक्टर पिल्ले अेकदा द्वारकामाईत बाबांच्या शेजारी बसले होते. तेव्हा थोड्यावेळाने संध्याकाळ झाली म्हणून अब्दूल पणत्या पेटविण्याकरिता द्वारकामाईत आला व पणत्या लावता लावता अब्दूलचा पाय चुकून पिल्यांच्या नारुग्रस्त पायावर पडला व त्यातून नारु बाहेर पडले व पिल्यांना अेकदम आराम पडला.

मालेगावच्या डॉक्टरांचा पुतण्या

अेकदा डॉक्टरांच्या पुतण्याला दाढ्याव्रण झाला होता. खूप औषधे झाली, परंतु गुण येईना. म्हणून डॉक्टर त्याला घेऊन शिर्डीला आले, व द्वारकामाईत येऊन बाबांना रोगाबद्दल निवेदन केले, बाबांनी त्यांना अुदी दिली व रोज व्रणावर फासावयास सांगितली. व त्याप्रमाणे ८ ते १५ दिवसात त्या पुतण्याला उत्तम गुण आला.

शामा

अकदा शामाला सर्पदंश झाला तेव्हा लोकांनी त्यांना उचलून द्वारकामाईत आणले, तेव्हा बाबांनी शामाला पाहून खालील उद्गार काढले, "चढू नको भटुरड्या वर। चढशील तर खबरदार। चल निघ जा खाली उतर" हे उद्गार अर्थात सर्पविषाला उद्देशून होते व त्याप्रमाणे शामा विषमुक्त होऊन बरा झाला.

बाळाला बरे वाटले

जरी हे शरीर गेलो मी टाकून तरी मी धावेन भक्तांसाठी

तरी मी धावेन भक्तांसाठी

सौ. कल्पना एस्. पोतदार

९४ एम्/७१ जनता नगर

ताडदेव रोड

मुंबई — ४०० ०३४.

हे साईबाबांचे वचन खरोखरीच सार्थ आहे. माझ्या बहिणीला १२ ऑक्टोबर १९८५ रोजी शस्त्रक्रिया करून पहिला मुलगा झाला. दहा बारा दिवसानंतर त्या मुलाची तब्येत बिघडली. म्हणून त्याला गिरगावातील एका मोठ्या डॉक्टरांना दाखविले. त्यांनी त्याला न्युमोनीया झाला आहे असे सांगून हॉस्पिटलमध्ये दाखल करण्यास सांगितले. अकरा दिवस त्या हॉस्पिटलमध्ये त्याला ठेवले. तेथे त्याला ऑक्सिजनवर ठेवले. जवळजवळ वीस औषधांच्या बाटल्या, इंजेक्शने झाली. चार वेळा त्याचा एक्स-रे काढला. रक्त, लघवी, संडास सर्व तपासले परंतु अजिबात त्या बाळाला गुण आला नाही. म्हणून आम्ही तेथून त्याला दुसऱ्या मोठ्या डॉक्टरांकडे नेले. जन्मतः त्याचे वजन दोन किलो होते. नवीन डॉक्टरांनी वजन केले तेव्हा ते एक किलो सातशे ग्रॅम भरले. म्हणजे वजन खूपच कमी झाले. आम्ही सर्व काळजीत पडलो. साईबाबांचा धावा करू लागलो. त्या डॉक्टरांनी त्याला भाटिया हॉस्पिटलमध्ये ठेवण्यास सांगितले. त्या मुलासाठी परदेशी दुधाचा डबा चालू करण्यास सांगितले. त्या दुधाने त्याला बरे वाटले. त्याचा कफ कमी झाला. नंतर एकाएकी त्याला संडास सुरू झाला. ताप येऊ लागला. डॉक्टरांनी त्याचे तोंडाने दूध पिणे बंद केले, व त्याला नाकात नळी घालून दूध देऊ लागले. चार एक्स-रे काढले. बेरीयम हे पांढरे औषध प्यायला देऊन एक्स-रे काढला. डॉक्टर म्हणत, अन्ननलिकेत काही तरी दोष असावा असे चाळीस टक्के वाटते. नाकातली नळी किती दिवसानी काढणार असे डॉक्टरांना विचारले असता ते म्हणाले, किती दिवसानी काय विचारता? किती महिन्यांनी काढणार असे विचार. या त्यांच्या वाक्याने आम्ही खूपच

घाबरलो. बाळाची आई तर काळजी करून बारीक होत चालली. मधून मधून बाळाला शंभर पर्यंत ताप येऊ लागला. त्या हॉस्पिटलमध्ये एक महिना झाला. परंतु बाळाची तब्येत सुधारेना. शेवटी ते हॉस्पिटल आम्ही सोडले, व बाळाला दादरला आठवले डॉक्टरांकडे आणले. त्यांनी परत त्याचे रक्त, लघवी, संडास सर्व तपासले. दादरला कश्यप हॉस्पिटलमध्ये त्याला ठेवले. त्याला रक्ताची जरूरी आहे असे डॉक्टरांनी सांगितले. त्याप्रमाणे त्याला शंभर सीसी रक्त चढवले. नंतर बेरीयमच्या साह्याने एकस-रे मध्ये काही दोष आढळल्यास त्याचे ऑपरेशन करावे लागेल असे डॉ. आठवले व डॉ. लोकेश्वर यानी सांगितले. बाळाला आता तोंडाने थोडे थोडे दूध देऊ लागले. आम्ही साईबाबांचा धावा सुरू केला. नवस केला. आमच्या बाळाचा फोटो निर्दोष असू दे म्हणून साईबाबांना विनवणी केली, आणि साईबाबांच्या कृपाप्रसादाने बाळाच्या छातीच्या काढलेल्या फोटोत बिलकुल दोष नाही असे डॉक्टरांनी सांगितले. आमचे सर्वांचे चेहरे आनंदाने उजळून निघाले. साईबाबांच्या कृपेने आमचा बाळ सात दिवसात बरा झाला. गुरुवारी त्याला डॉक्टरांनी घरी पाठवले. साईनिकेतनमध्ये जाऊन साईबाबांच्या चरणावर आम्ही बाळाला ठेवले, व घरी आणले. २६ डिसेंबर ८५ रोजी दत्तजयंतीच्या शुभ मुहूर्तावर बाळाचे सिद्धेश हे नाव ठेवण्यात आले. आता तो तीन महिन्याचा झाला. बाबांच्या कृपेने तो मजेत आहे.

अशीच साईबाबांची कृपादृष्टी आपणा सर्वांवर राहो हीच साईचरणी प्रार्थना.

भक्तांची माऊली-श्रीसाईबाबा

— श्री. ए. एस्. फर्नांडीस.

चमणकरवाडी, उभादांडा, वरचे माड,

मु. वेंगुर्ला, ता. सिंधुदुर्ग, ४१६५१६.

सद्गुरू बाचोनी सांपडेना सोय । धरावे ते पाय आधी आधी ॥

आपणासारखे करिती तात्काळ । नाही काळवेळ तया लागी ॥

लोह परिसाची न साहे उपमा । सद्गुरू महिमा अगाधीचि ॥

तुका म्हणे कैसे आंधळे हे जन । गेले विसरून खऱ्या देवा ॥ ॥

या संत तुकाराम महाराजांच्या उक्तीप्रमाणे हा संसार रूमी भवसागर तरावयास सद्गुरू श्री साईबाबांशिवाय तरणोपाय नाही. त्यांचे आपण अनन्य भावाने पाय धरावे. त्यांच्यावर आपण भार घालावा व निश्चित मनाने असवे, व आपले सत्कर्म आचरावे. मग त्यांना आपल्यासारखे करायला काळ वेळ लागत नाही. लोखंड आणि परिस यांची तुलना करून शोभत नाही. लोखंड हे लोखंडच. परंतु लोखंडाला परिसाचा स्पर्श होताच त्याचे

जैसी त्या बाळांची अनन्य भक्ति। मातेसी करी दुग्धोत्पत्ति ॥

तैसीच तुमची साईपदासक्ति। द्रवतील चितीं साईतें। श्री साईसच्चरित अध्याय १५ ओवी १७

ज्या प्रमाणे त्या बाळांचे आपल्या आईवर अनन्य प्रेम असते. त्या उत्कट प्रेयामुळेच त्या आईला दुधाची उत्पत्ती होते. त्याचप्रमाणे आपण श्री साई चरण कमलांची आसक्ती धरली पाहिजे. आपण साईबाबांची सेवा करावी. आपण कोणतीही गोष्ट करताना साईबाबांची आठवण करावी, म्हणजे कोणतेही कठीण कार्य असले तरी साईकृपेने पार पडेल.

मुंबई नगरामध्ये शेट हरिश्चंद्र पितळे नावाचे सदगृहस्थ होते. त्यांचा एक मुलगा होता. तो नेहमी आजारी पडत असे. त्या मुलाला वारंवार फिटसू येत असत व तो बेशुद्ध पडत असे. त्या आजारपणामुळे ते अगदी दुःखी झाले होते. गावातील सर्व डॉक्टर, वैद्य झाले. परदेशी वैद्य झाले. पण त्याला काहीच गुण येईना. फक्त साधुसंतांच्या भेटी घेणे शिल्लक राहिले होते.

सन १९१० साली मुंबई प्रांतात श्री संत दासगणू महाराजांची किर्तने झाली त्या किर्तनामधून त्यांनी सदगुरू श्री साईबाबांची ओळख करून दिली. ज्यावेळी ते किर्तन करीत त्यावेळी ते आपल्या समोर श्री साईबाबांची प्रतिमा ठेवून कीर्तन करीत असत. ज्यावेळी ते साईबाबांचे गुणगान गात, त्यावेळी त्यांचे अंतःकरण गहिवरून येई व श्रोत्यांच्या डोळ्यातून आनंदाश्रू वाहत असत. त्यामुळे साईबाबांची कीर्ती सगळ्यांकडे पसरली. त्यावेळी शिरडी ह्या छोट्याशा गावाला पंढरपूरचे क्षेत्राचे स्वरूप आले. व विविध प्रकारचे लोक शिरडीच्या यात्रेची वारी करण्यासाठी येऊ लागले.

श्री संत दासगणू महाराजांनी आपल्या किर्तनातून साईभक्तीचा प्रसार केला. साईबाबांच्या उदी प्रसादाने भूत-पिशाच्चे पळतात, त्याचप्रमाणे आशिवादाने नाना प्रकारच्या पीडा टळतात. साईबाबांच्या दृष्टीक्षेपाने कोणत्याही प्रकारच्या बाधा निवारण होतात. अशा प्रकारे दासगणूंच्या कथा-किर्तनातून, त्यांच्या प्रासदिक ग्रंथातून श्री साईबाबांचे महात्म्य वाढीस लागले. त्यामुळे पितळे यांची श्रीसाईबाबांस पाहण्यास उत्कंठा वाढली. ते आपल्या मुलाबाळांस बरोबर घेऊन सहपरिवार शिरडीला आले. त्यांनी प्रथम आपल्या मुलाम बाबांच्या पायांवर घातले व आपण बाबांस साष्टांग लोटांगण घातले. इतक्यात तथे एक विपरीत दृश्य घडले. श्रीसाईबाबांची व त्या मुलाची दृष्टादृष्ट होताच मुलगा बेशुद्ध पडला. त्या मुलाने आपले डोळे मगमग फिरविले. हे पाहून त्याचे आईबाप म्हणजे पितळे कुटुंब गडबडले. तो मुलगा भूमीवर पडताच त्याच्या तोंडातून फेस येऊ लागला. त्याचा श्वास निघून गेला असे वाटू लागले. तो मुलगा मरण पावला असे समजून त्या मुलाच्या आईवडिलांची भितीने गाळण उडाली. यापूर्वी त्या मुलाला अनेक झटकं येऊन गेले होते. परंतु इतका वेळपर्यंत त्याला परत शुद्धीवर येण्यास वेळ लागला नव्हता. ही 'न भूतो न भविष्यति' अशी प्राणांतिक गति पाहून त्या मुलाची माता आक्रोश करू लागली.

त्या मुलाची आई म्हणू लागली, "आम्ही आलो कशासाठी आणि हे झाले काय? आम्ही आलो बाळाच्या उपायासाठी, तर हा झाला अपाय, असे हे श्रीसाईबाबांचे पाय

सोने होते. त्याचप्रमाणे सद्गुरू महिमा अगाध आहे. त्या सद्गुरू श्रीसाईबाबांचे आपण पाय धरल्यानंतर आपल्या जीवनाचे सोने झाल्याशिवाय राहणार नाही. म्हणजेच आपल्या जीवनाचे सार्थक होते. श्रीसंत तुकाराम महाराज म्हणतात, "आपण सर्व लोक आंधळे आहोत. आपल्याला खरा देव कोणता हे सुद्धा समजत नाही. आपण भ्रामक समजुतींना बळी पडतो. भोंदू साधूंना भजतो. त्यांच्याकडे आपण जाऊन सुखाची याचना करतो. परंतु त्यांच्याकडून आपल्याला सुख मिळण्यापेक्षा दुःखच, निराशाच पदरी पडते. म्हणून आपण सद्गुरू श्रीसाईबाबांना अनन्य शरण जावे.

आपले मानवी जीवन अनेक सुख दुःखाचे मिश्रण आहे. त्या सुखदुःखांना आपण तोंड देऊन त्यातून मार्ग काढला पाहिजे. जो तो आपापल्या पूर्व जन्मांतील कर्मांच्या फलाप्रमाणे सुख अगर दुःख भोगित असतो. दुःखाशिवाय सुख आणि सुखाशिवाय दुःख असूच शकत नाही.

मनुष्य जीवन हे क्षणभंगुर आहे. ते शाश्वत असे जीवन नाही. तर आपण शाश्वत सुखाच्या मागे लागले पाहिजे. याकरिता "साईभक्ती" या साधनाची कास धरून आपला मार्ग आखला पाहिजे

आपले साईबाबा हे महान संत होते. साईबाबा हे साक्षात् अवतारी पुरुष होते. साईबाबा हे साक्षात् परब्रम्ह होते. साईबाबा परमेश्वर होते. ईश्वर हा एकच असतो. त्यांची नावे अलग अलग असतात. साईबाबांनी त्यांच्या जीवनात अनेक चमत्कार करून दाखविले. पाण्याने पणत्या पेटविल्या. हरवलेली घोडी दाखविली. चिलीम पेटविण्यासाठी चिमटा दगडावर आपटून विस्तव उत्पन्न केला, उदी देऊन गोर गरीब, दीन दुबळ्यांचे, दुःखी जीवांचे जीवन आनंदी केले. स्वतः डोक्याला चिंधी, अंगात कफनी, हाती करवंटी या वेषात ते जीवन जगले.

साईबाबांजवळ जातीभेद, धर्मभेद नव्हता. बाबांच्या भक्तांत सर्व धर्मिय लोक होते. आजही ते आहेत. हिंदु मुस्लिम हे दोन्ही साईचे भक्त होते. साईच्या पाशी हिंदू, मुस्लिम, ख्रिस्त पारशी, शीख असा भेदभाव नव्हता. म्हणूनच सारेच जण साईच्या प्रेमाचे चाहते होते व त्या साऱ्यांनाच साईप्रेमाचा लाभ झाला.

तो हा साई संतवर। ईश्वराचा दुजा अवतार।

डोई तयाच्या पायांवर। ठेविता कृपावर ठेवील॥ श्री साई सच्चरित अध्याय ११-ओवी १४९।

आपण श्री माऊलीच्या चरण कमलावर अनन्य भक्तीने डोके (डोई) ठेवावे. म्हणजे ती माय माऊली आपणावर कृपाकर ठेविल्याशिवाय राहणार नाही.

आपली साईबाबांवरील भक्ती खाली दर्शविल्याप्रमाणे असावी. एखादी मांजरी आपल्या पिल्लांना दुध पाजून बाहेर गेल्यावर तिची पिल्ले तिच्या मागून परत जातात व पुन्हा त्या मांजरीला लुंचतात. ती मांजरी काही वेळ गुरगुरते. परंतु थोड्याच वेळात ती जमिनीवर पहुडताच ती शांतपणे आपल्या पिल्लांना दूध पाजते. त्या मांजरीच्या पिल्लांच्या तीक्ष्ण नख प्रहारांनी त्या मातेची ओटी दूधाने भरते व त्यातून दूधाच्या धारा वाहू लागतात. ती आपल्या पिल्लांना जवळ कवटाळते व त्यांना मनोसक्त दूध पाजते.

घातकी आहेत काय? तर हा आमचा येण्याचा खटाटोप व्यर्थ आहे. चोरांच्या भितीने घरात जावे, ते घरच अंगावर कोसळून पडावे, तशी आमची ही स्थिती झाली. वाघ खाईल म्हणून गाई पळून जातात, तर त्यांना वाटेत भेटतो कसाई, तसेच हे आमचे झाले. वाटेतील पांथस्थ (वाटसरू) उन्हात तापला म्हणून वृक्षच्या छायेत येऊन बसला. तर तो वृक्षच त्याच्या अंगावर कोसळून पडावा, तशी ही आमची अवस्था झाली. असे नाना प्रकारचे विकल्प त्यांच्या मनात आले.

हे पाहून श्री साईबाबांनी त्यांना आश्वासन देऊन सांगितले. तुम्ही जरा मनात धीर धरा. तुम्ही तुमच्या मुलास बिऱ्हाडी घेऊन जा. थोड्या वेळानंतर त्याला परत शुद्धी येईल व तो जागा होईल. उगाच घाई करू नका. पुढे असे केल्यानंतर श्रीसाईबाबांची अमृतवाणी खरी ठरली. त्यांचा मुलगा परत शुद्धीवर आला. पितळे सहकुटुंब आनंदित झाले. त्यांच्या मनातील वाईट विचार नाहीसे झाले.

वाड्यात नेल्यानंतर ताबडतोब त्यांचा मुलगा शुद्धीवर आला. त्यामुळे त्याच्या आईबापांना अत्यानंद झाला. पितळे पत्नीसमवेत बाबांच्या दर्शनाला येऊन अति नम्रतेने त्यांनी बाबांना साष्टांग नमस्कार घातला. ते आपल्या मुलाला पाहून उठून बसले व त्यांनी बाबांचे आधार मानले. ते बाबांचे पाय चेपीत बसले. एवढ्यात बाबा हसत हसत पितळ्यांना म्हणाले, "तुझ्या मनामध्ये संकल्प-विकल्प उठले होते, तुझ्या मनामध्ये विविध प्रकारचे विचार-तरंग उठले होते ते आता तरी शांत झाले आहेत काय?"

‘ठेवील निष्ठा धरील सबूरी। तयासी श्री हरी रक्षील ॥’ (श्री साईसचरित अध्याय २६, ओवी ८३)

तर बाबा म्हणतात, “जो माझ्यावर दृढ श्रद्धा ठेवील, तसेच सबूरी धरील. त्यालाच ईश्वर रक्षील. श्रद्धा म्हणजे दृढ भावना, भक्ति वा निष्ठा होय.”

‘तुम्ही कोणी कुठेही असा। भावे मजपुढे पसरिता पसा।

मी तुमच्या भावा सरिसा। रात्रंदिसा उभाच ॥

श्री साईबाबांनी आपणांस असे सांगितले आहे की, “तुम्ही कुठेही असा. तुम्ही अंतःकरण पूर्वक माझी प्रार्थना करा. म्हणजे मी तुमच्या हाकेला धावून येईन. अगदी आतंतेने तुम्ही माझी विनवणी करा. म्हणजे मी तुमच्या मागे-पुढे उभा आहे समजा.”

“जरी मी गेलो हे शरीर टाकून

तरीही धावेन भक्तांसाठी ॥”

जरी मी हे शरीर टाकून गेलो, तरी मी जीवंत आहे. आणि याची प्रचिती तुम्ही घ्या. अशी श्री साईबाबांनी ग्वाही दिली आहे. म्हणजे साईबाबा हे गेले नाहीत. ते नित्य जीवंत आहेत. व नित्य जीवंतच राहणार. श्री साईबाबा हे जन्ममरणातील आहेत. ते सर्व कालीन आहेत, ते सर्व स्थळी आहेत. ज्यावेळी हिरण्यकश्यपूने भक्त प्रल्हादाला विचारले कि, तुझा नारायण आहे तरी कोठे? तेव्हा प्रल्हादाने त्याला उत्तर दिले. ह्या समोर दिसणाऱ्या खांबात देखील माझा नारायण आहे. त्यावेळी हिरण्यकश्यपूने त्या खांबावर लाथ मारली. लगेच त्या खांबातून नरसिंह रूपाने भगवान विष्णूला प्रगट व्हावे

लागले. त्याचवेळी जळी, स्थळी, काष्ठी, पाषाणी आपले श्री साईबाब आहेत. आपल्या भक्तांच्या समीप आहेत. त्यांच्या अंतःकरणात आहेत.

"भग जो गाई वाडें कोडे ।

माझे चरित्र माझे पवाडे ।

तयाचिया मी मागेपुढे ।

चोहिकडे उभाचि ॥ (श्री साईसच्चरित अध्याय ३-ओवी १२)

या करिता प्रत्येक मुनष्याने, प्रत्येक साईभक्ताने श्रद्धा व सबुरी या दोन गोष्टींची कास धरून श्रीसाईबाबांची भक्ती करावी. त्यासाठी आपण नित्यनेमाने श्री साईबाबांचे नामस्मरण (जप), प्रार्थना, नित्यनेमाने आरती, पोथी वाचन ह्या गोष्टी करण्याची दक्षता पाळावी. म्हणजे आपल्यावर सद्गुरू श्री साईबाबांची कृपा झाल्याशिवाय राहाणार नाही.

अशा या अनंत कोटि ब्रह्मांडनायक राजाधिराज योगिराज परब्रह्म सच्चिदानंद सद्गुरू श्री साईबाबांना माझे कोटी कोटी प्रमाण!!

॥जय श्री साई समर्थ ॥

श्री साईनाम स्मरण

— श्री. प्रभाकर कोळमकर

बी.ए.बी.एड. एल.एल.बी.

१९ गुंफा दर्शन, दत्तपाडा

बोरीवली, मुं. ६६.

श्री साईलीलातील वेगवेगळ्या थरातील भिन्न भिन्न व्यवसायातील लहान-थोर भक्तांनी प्रसिद्ध केलेले अनुभव वाचले म्हणजे श्रीबाबांचे अस्तित्व या विश्वास आहे याचा भक्कम पुरावाच वाटतो. जणु काय बाबांच्या प्रत्यक्ष सहवासाचा भक्तांनी प्रसिद्ध केलेला कबुलीजबाबच! पंचतत्त्वांकित विश्वाच्या अणुरेणूत साक्षात् असलेल्या श्री बाबांच्या उपस्थितीचा भक्तांनी सिद्ध केलेला साक्षात् पंचनामाच!

असंख्य भक्तांनी श्रीबाबांच्या केवळ नामस्मरणानेच चिंतनाने असंख्य संकटांवर मात केलेली आहे. नामस्मरणाने नामजपाने- भक्तांना कवच कुंडले धारण करायला लावणारी श्रीसाई माऊली साक्षात् प्रेम, कर्णाचा दानशूर अवतारच होय! श्रद्धा-भक्तीरूपी कवच कुंडलातून मिळालेले मनौधैर्य-सबुरी- म्हणजे श्रीबाबांनी भक्ताला दिलेली उदार देणगीच!

साई-स्मरण म्हणजे मनाला मिळालेले भक्कम चिलखत! या चिलखताला भवताप भेदूच शकत नाहीत. या नामस्मृती चिलखतामुळेच भक्ताला निर्भय, निष्काम, निःस्वार्थी, निरामय अशी उच्च, श्रेष्ठ अवस्था प्राप्त होत असते.

व्यावहारिक अडचणीमुळे भक्त हताश होत नाही. कारण श्रीबाबांच्या अमृतमयी, प्रेम-प्रेरणामयी नामस्मरणाने भक्त अखंडीत, चिरंतन, आनंदमय अवस्थेत असतो.

श्रीबाबांच्या भक्तीने मनाला प्रेममय विश्वास प्राप्त होतो. या विश्वासातच मनःशांतीचे भक्कम सामर्थ्य असते आणि या मनःशांतीमुळेच भक्ताची वाटचाल जीवनातील सुख-समृद्ध-वैभवाकडे होत आहे. नामस्मरण हा मार्गदीप आहे. निबिड अंधःकारात-अज्ञानात श्रीबाबा-श्रीसाई सतत मार्गदर्शन करीत असतात. भक्ताने विश्वासाने सोपविलेला भार श्रीसाई माऊली लीलया सांभाळीत असतात कारण हा भार नित्य पूर्ण श्रद्धा-सबुरीने भरलेला आहे.

भक्त-जीवनातील दुःख म्हणजे जणू काय सद्गुरू श्रीसाई माऊलीनी घेतलेली कठीण परीक्षाच! या परीक्षेतील भक्त-विद्यार्थी श्रीसद्गुरू साईकडून अधिक गुण मिळवून उत्तीर्ण होतो त्याला श्रीसाई सुखपूर्ण मनःशांती, वैभव प्राप्त करून देतात.

“ठेविले साईनी तैसेचि रहावे

चित्ती असू द्यावे समाधान....”

अशा समाधानी चित्त-वृत्तीत रममाण होवून श्रीसाईमाऊलीचे गुणगान करणारा भक्त सतत आनंदीच असतो. पराजयाची त्याला खंत नसते व पराक्रमाचा वृथा अभिमानही असतो. सतत संयमाने असा भक्त वावरत असतो. गीतेतील श्रीभगवंतांची शिकवण व आधुनिक काळातील श्रीसाई माऊलीची शिकवण समान तत्वांवर आधारलेली आहे. भगवान श्रीकृष्णानी 'साई' नाव धारण करून गीतेतील अमरतत्त्वांची पुन्हा ओळख करून दिली आहे.

जो जो मज भजे जैसा जैसा भावे

तैसा तैसा पावे मी ही त्यासी... असे श्रीसाई माऊलीचे वचन आहे.

भाव म्हणजे भक्ताची पूर्ण समर्पित भावना श्रीसाईचरणाशी अखंडीत सतत हवी म्हणजेच श्रीबाबांशी अतूट नाते! जन्मजन्मांतरीचे चिरंतन भाव बन्धनच! या भाव-बन्धनातूनच श्रीसाई भक्ताला मुक्ती दिल्याशिवाय मुक्तच होत नाहीत. या प्रेम-भाव-बंधनामुळेच भक्ताची काळजी श्रीभगवंत साईना सतत घ्यावी लागते. भक्ताची तळमळ श्रीसाईमाऊलीला सतत जाणवते व श्रीसाई भक्ताला भव-ताप-बंधनातून मुक्त करीत असतात.

अतींद्रिय शक्ती म्हणजेच श्रीसाईमाऊलीच्या प्रेमभाव भक्तीतून मिळालेली शांत प्रवृत्ती-चैतन्यमयी प्रेरणा! या चैतन्यशक्तीमुळेच भक्त सदा सर्वकाळ सर्वत्र निर्भय अवस्थेत वावरत असतो. विश्वातील जडमय विकारपाशात तो गुंतून पडत नाही. भक्त मुक्तच राहतो. कोणताही विकारपाश त्याला स्पर्शूच शकत नाही. श्रीसाईचरणाशी-श्रीसाईगुरू माऊलीशी लीन झालेला भक्त सदा सर्वदा सर्वकाळी 'साईनामात' तल्लीनच झालेला असतो यामुळे त्याची मानसिक विचार-चिन्तन अवस्था उच्च श्रेष्ठ असते.

‘वृक्षवेली आम्हा सोयरे

वनचरे...’

अशा भावश्रद्धामयतेने भक्त सर्व विश्वाकडे पहात असतो. श्रीसन्त श्रेष्ठ भक्त तुकारामांना झालेल्या साक्षात् अनुभव म्हणजे वृक्ष, वेली आणि वनचरे ही सर्व त्यांची प्रेमळ

नातलग मंडळीच!

'सर्व विश्वचि माझे घर...'

असा सिद्धान्त-विचार प्रसविणारी श्रीभक्त ज्ञान माऊली सारखी भक्त-सत्त-मंडळी विश्वात्मक देवाला अतिप्रिय असतात आणि म्हणूनच अशा भक्तांची अंतःकरणे तळमळ, जाणीवा श्रीभगवन्त सतत जाणत असतात. श्रीभगवन्त साईचे भक्त जागृती, स्वप्नी हाच अनुभव सतत घेत आहेत कारण त्यांचे मति अविचलपणे साई-गुरुचरणाशी स्थीर आहे.

'नाथा घरी विठू पाणी भरी...'

'झाला महार पंढरीनाथ...' इ. शब्दा-शब्दातून भगवंत सदगुरुच्या प्रेम निधानाचे कृपा-साऊलीचे रहस्य आपोआपच उलगडते आणि भगवन्त 'भावा' चा भूकेला

नम्र झाला भूता,

त्याने जिंकिले भगवन्ता...' इ. काव्य-शब्द-सूरातून प्रगट होणारी भगवन्ताची प्रेमभावना उग्राशी सतत कवटाळून धारण करित भक्त विश्वातील सर्व कठीण प्रसंगातून (व्यक्त/अव्यक्त) परीक्षातून उत्तीर्ण होत असतो. अभक्तांना इतरे जनाना- तो अेक विलक्षण चमत्कार वाटतो पण सच्चा भक्त सदगुरूला पूर्ण शरण गेलेला भक्त- सहज लीलया मानवी जीवन संघर्षातून वैभवाकडे जीवन्मुक्त शांती-समृद्धीकडे वाटचाल करित असतो. सदगुरु साईच्या सतत स्मरणाने अभ्यासाने भक्ताची चित्शक्ती वाढतच असते यामुळेच भक्त विकारपाशानी दुर्बळ होत नाही. त्याचे मनोबल नाम-स्मरण शक्तीने सततच वाढतच असते.

श्री.रामकृष्ण रेवणकर यांचे निधन

श्री साईलीलाच्या अंबरनाथच्या सिद्धहस्त लेखिका शशिकला रेवणकर यांचे पती श्री. रामकृष्ण रेवणकर यांचे मंगळवार ता. ४-३-८६ रोजी अंबरनाथ येथे हृदयविकाराचा झटका येऊन अचानक वयाचे ३४ वे वर्षी दुःखद निधन झाले. त्यांच्या पश्चात पत्नी व दोन लहान मुले आहेत.

श्री साई मृतांत्यास चिरशांती व सद्गती देवो.

श्री साईबाबांची धूनी माता

— डॉ. सुमन खानविलकर
बाँबे-पूना रोड, लोणावळा.

नमस्कार माते तुला नि तुझ्या सान्निध्यात सतत रमणाऱ्या माझ्या माऊलीला. दयेच्या सागर साईनाथाला, तसेच दिव्यरूप अग्नी नारायणाला तुझ्या हृदयेश्वराला नमस्कार.

माते किती प्रेमळ आहेस तू याची साक्ष पटविण्यासाठी साईनी तुला सतत त्यांच्या भक्तासमोर ठेवली आहे.

तुला निर्माण करण्याचा बाबांचा हेतू फार थोर आहे.

तसे पाहिले तर धुनीचे कार्य थंडी वाऱ्यापासून संरक्षण करणे. मग बाबांना थंडी वाजत होती काय?

छे. बाबांना नव्हे जे भक्तजन संसाररूपी सागरात बुचकळ्या मारून गारठून गेलेले त्रासून बाबांकडे येत त्यांना या पवित्र ठिकाणी आल्यावर जी हुडहुडी भरलेली असे, भितीने जीव कासाविस झालेला असे त्याचे निवारण करण्यासाठी ही धूनी निर्माण केली.

माणूस कितीही चांगला असो कि वाईट असो मनाने अगर तनाने त्याच्या हातून कितीही वाईट कर्मे घडलेली असोत, रोगी असो भोगी असो, पापी असो पुण्यवंत असो, दयावंत असो क्रूर असो. त्याच्यातला आत्मा एकदा का पंचतत्वात विलीन झाला कि ज्या व्यक्तीला नातेवाईक, सगेसोयरे, मुले माणसे प्रेमाने आदराने विचारत असतात, त्याची त्यांना गरज वाटत असते.

त्याच सर्वांना तो एका क्षणात भयदायक नि नको वाटतो. त्याला ते अग्नी नारायणाच्या स्वाधीन करतात.

काय ही या बुद्धीवंत माणसाची शेवटी अवस्था होते पहा.

पण अग्नी नारायणा तू किती श्रेष्ठ आहेस तो देह पाप करूनच वाढलेला असो की पुण्यात सदा रममाण असो, गरीब असो अगर श्रीमंतीत लोळलेला असो. लहानाचा असो मोठ्याचा असो, रोगी किंवा निरोगी, सुंदर अथवा कुरूप, साधूसंतांचा असो की चोरांचा असो.

तू या कशाचाच कधी विचार करत नाहीस. तू आपल्या पवित्र हातानीच नव्हे तुझ्या त्या तेजोमय सहस्र करानी जवळ घेतोस, नुसताच घेत नाहीस मायेने कुरवाळून त्याला आपल्यात सामावून घेतोस.

या भल्या बुऱ्या जगातले कटू अनुभव घेऊन तो निराश झालेला, खऱ्या खुऱ्या प्रेमाला पारखा झालेला माणूस तुझ्या कुशीत शांतपणे विसावतो. एरवी थोडीशी जरी झळ लागली की कुरकुर करणारा या वेळी बिलकूल कुरकुरच करत नाही. कारण जगाचे खरे स्वरूप कळून चुकलेले असते.

ज्याच्यात तुम्हाला शेवटी विलीन व्हायचे आहे ज्याच्या सहस्र सुंदर नि तेजस्वी करांच्या प्रेमळ मिठीत विसावायचे आहे.

या देहातील आत्मा पंचतत्वात विलीन झाल्यावर नातेवाईकांनी, प्रेमीजनानी, टाकून दिलेला निरोपयोगी देह पण आपले जीवापाड प्रेम असणाऱ्या या देहाला सारी बरी वाईट कर्तृत्वे विसरून आपल्या मिठीत नव्हे, कारण मिठीतून माणूस परत सुटू शकतो पण याची प्रेम करण्याची अजब तऱ्हा आहे. तुमचा मागमुसही रहात नाही त्याचे रूपांतर राखेत होते.

माणूस या जगात किती निर्दयपणा दाखवतो. तिसऱ्या दिवशी पहाण्यास जातो पूर्ण जळाला की शिल्लक आहे. राख पाहिली की तो भरतो, चार दोन हाडे गोळा करतो. घराच्या बाहेर झाडाला नाहीतर वळचणीला बांधून ठेवतो. ज्याने कष्ट करून घर बांधले. त्या घरात तुम्हाला सुख देण्यासाठी रात्रदिवस कष्ट केले, त्याच्या चार हाडांना घरात ठेवता येत नाही. राखसुद्धा नदी समुद्रात टाकली जाते. हाडेसुद्धा गंगेत सोडली जातात.

एकूण काय पुरा नजरेआड झाल्याशिवाय प्रेमीजनांना चैन पडत नाही. दिवस करतात त्यावेळी सुद्धा परत येऊ नका असे काही म्हणतात म्हणे.

एवढे सारे असले तरी प्रत्येक माणूस मायाजाळात फसतोच.

ती राख माणसाला सांगत असते अरे अशीच तुझी राख होणार आहे. तेव्हा या माझ्या राखेला साक्षी ठेवून तुझे पावित्र्य राख, तुझी ईश्वर भक्ती राख, विवेक वैराग्य राख, अरे हे जग कितीही गोजीरवाणे, सुख विलासी दिसो तुझ्या मनात पक्के राख की शेवट तुझी पण राख होणार.

तरी आतापासूनच या धूनीतल्या राखेला कपाळी धारण कर पोटात घे म्हणजे ती राख होण्याची तुला भिती वाटणार नाही. संसारतला तसेच या देहाचा असार पणा खरा खुरा तुझ्या लक्षात येईल.

हे बघ जीवा राख या शब्दाला उलट केलं की काय अर्थ होतो "खरा".

आपण देहालाच खरा मानत असल्यामुळे आपणांस मरणाची भीती वाटते पण खरा चालक आत्मा आहे. हे विसरतो नि अज्ञानाची पट्टी डोळ्याला बांधून देहाची जपणूक करतो नि परमेश्वराला विसरतो.

मरा या शब्दाचा उलट अर्थ जितका पवित्र नि पापनाशक आहे तितकेच या राखेत पावित्र्य आहे. आणि म्हणूनच बाबांनी धूनी पेटवून ठेवली आणि लोकांना उदी देवू लागले. त्यामुळे लोक प्रभूपदी लीन होऊ लागले नि सुखी झाले.

हा अग्नी नारायण कितीतरी रुपानी आपल्या सहवासात, शरीरात सतत असतो. सुर्याच्या किरण रुपाने प्रेम करतो, अग्नी जेवण शिजवून देतो. दिव्याच्या रुपाने तसेच आपला जठराग्नी त्यामुळे अन्न पचते, भूक लागते असा कोणत्या ना कोणत्या रुपाने आपणास मदत करत असतो.

एवढेच नव्हे तर आपल्या या देहाला चालना देणारा, बोलवता हाच आहे कारण आपण म्हणतो ना अरे त्याची प्राण ज्योत मालवली म्हणजे आत्मा हा ज्योत आहे किती जवळचा संबंध आहे याच्याशी आपला.

खरे तर आपण हे लक्षात ठेवले पाहिजे की याच्याच सान्निध्यात आपल्याला जायचे आहे. शेवटी काही करा याच्याच मांडीवर विसावायचे आहे.

हाच आपल्याला माणसे टाकणार तेव्हा जवळ करणार आहे ह मनात राख.

धूनीचे सुद्धा हेच व्रत तिच्यांत कधी बाभळीची, सागाची, आंब्याची तर कधी चंदनाची लाकडे घातली जातात पण यात कधीच दुजाभाव होत नाही, बरेवाईट सामावून घेणे, सर्वांवर सारखेच प्रेम करणे इतकेच तिला माहीत, साऱ्याचीच राख होते. मानवा जागा हो नि आपले आयुष्य सत्कर्मांत नि परमेश्वराच्या नामात घालव. असे सांगण्यासाठीच श्री साईनाथानी धूनीची स्थापना केली. नि तिच्यातल्या राखेला स्वतःच्या पवित्र हाताने स्पर्श करून तिचे नाव उदी ठेविले. ती उदी लोकांना रोग मुक्त, संकट मुक्त करते अशा या साईकृपेच्या धुनी मातेला माझे शतशः नमस्कार असोत.

साऱ्या जगाला भस्म करण्यासाठी अग्नीचा एक कण पुरे होतो, तसे बाबांच्या या धुनीतल्या उदीत सामर्थ्य आहे. मानवाला उद्धरण्याचे.

ओम शांती

॥ साई तारी त्याला कोण मारी । ।

— श्री. प्रकाश क्षीरसागर,
महाबळेश्वर.

साई तारी त्याला कोण मारी या वचनाचे प्रत्यय येणारी एक घटना माझ्या आयुष्यात घडली. मी ज्या ठिकाणी राहतो त्या ठिकाणचा एक मामुली माणूस आणि त्याच्या मागे काही पुढारी (स्थानिक) असा गट करून आम्हाला राहत्या घराची जागा सोडावयास लावण्यासाठी आटोकाट प्रयत्न करून आम्हांला अतिशय त्रस्त केले. कोणताही मानवी उपाय न राहिल्याने आम्ही श्री साईबाबांना या संकटातून आमचे रक्षण करावे म्हणून मनोभावे हाक मारली. असे सांगताच काही ध्यानी मनी नसताना आमचे संकट निवारण झाले. अशीच साईबाबांची कृपादृष्टी रहावी हीच बाबांच्या चरणी प्रार्थना.

खरोखरीच कोणी वाया जाणार नाही. अशी श्रद्धा असल्यावर आणि श्री साईमाउलीची जबरदस्त कृपा असल्यावर आपण पामर काय दाखवणार? ९-८-८३ रोजी आम्ही सगळे शिर्डीहून पुण्याला आलो आणि सौ. आईला के.इ.एम. हॉस्पिटलमध्ये ऑपरेशनसाठी दाखल केले. ऑपरेशन आधीच ठरले होते.

१८-८-८३ रोजी सकाळी ७॥ वाजता आईला ऑपरेशन थिएटरमध्ये नेले. ऑपरेशनसाठी २ तास लागले. ऑपरेशननंतर २ दिवसांनी आईची तब्येत अचानक जास्त झाली. त्यादिवशी अखंड साईबाबांचे नामस्मरण करून सौ. आईला बरे वाटवे म्हणून मनापासून प्रार्थना केली. अन् खरोखरीच सौ. आई लवकर बरी होऊन घरी आली. तेव्हा या जगात माऊलीशिवाय आपण कोणाला हाक मारणार. तिच्याशिवाय आपले कोण आहे?

॥ साक्षात्कार ॥

— श्री बबन डी. येरम.

१/५, कल्याणजी देवजी चाळ
चिरागनगर, घाटकोपर मुं.८६

अनन्यभावे चिंतुनी भजती भक्त जे मला।
सदा मिसळले त्यांचा मी योगक्षेम चालवी ॥

(गीताई-९/२२)

“या श्लोकाची आठवण मला झाली व मन आनंदाने भरून आले. त्याच्या असीम कृपेची साक्ष पटली. त्याने दाखविलेला साक्षात्कार मला त्याच्यावरची श्रद्धा बळकट करण्यास सहाय्यभूत ठरला. मी विसरू शकत नाही ती घटना!”

माझे मित्र श्री. श्रीराम दांडेकर मला श्रीसाईलीलेची एक दिव्य अनुभूती सांगत होते. मी त्यांचे बोल जसेच्या तसे श्रीसाईलीलेच्या वाचकांना उपलब्ध करण्यासाठी लेखणी सरसावून बसलो. त्यांच्या साईभक्तीत मीही तद्रूप झालो. त्यांनी सांगितलेली घटना अशी —

माझं लग्न ठरलं. कल्याणच्या एका लग्न हॉलमध्ये आम्हाला आदल्या रात्रीच मुक्कामाला जायचे होते. काही धार्मिक विधी उरकायचे होते. एक रिक्षा उठवून मी स्वतः बहिण व आई असे तिघे रिक्षेत बसलो. महत्त्वाच्या सामानापैकी एक छोटी पेटी रिक्षेत आमच्या मागच्या बाजूला असलेल्या जागेत ठेवली. बहिणीनेच ही पेटी माझ्याकडे दिली होती ज्यात दहा-बारा तोळे सोन्याचे दागिने होते.

हॉलजवळ रिक्षा येताच आम्ही उतरलो. इतर छोटे सामान घेऊन हॉलमध्ये आलो. हॉलमध्ये येताच बहिणीने विचारले की मी तुजजवळ दिलेली पेटी न विसरता घेतलीस ना? मी विचार करू लागलो अन् काळजाचं पाणी पाणी झालं. ती पेटी रिक्षातच राहून गेली होती. आणि रिक्षावाला निघून गेला होता.

मामांना ही हकिकत सांगितली. सर्व चिंताग्रस्त झाले. विवाहासारख्या मोठ्या व महत्त्वाच्या समारंभात एक काळजीचं कारण घडलं होतं. रिक्षा ज्या दिशेला निघून गेली त्या दिशेला मामा निघून गेले.

रात्री साडेबारा वाजेपर्यंत शोधाशोध केली पण व्यर्थ! कल्याण सारख्या मोठ्या शहरात तो रिक्षावाला शोधणार कसा?

रात्र वाढतच होती. झोप काही लागत नव्हती. शेवटी श्रीसाईबाबांची आठवण मनाला स्पर्श करून गेली. धास्तावलेल्या मनानेच बाबांना कळकळीने विनवू लागलो, बाबा, या भक्ताची लाज राखा. निष्काळजीपणामुळे आमची एक पेटी रिक्षातून राहून गेली आहे. फार मोठा ऐकज त्यात आहे. आमचे हे संकट निवारण करा. आम्ही शिरडीला येऊन आपले दर्शन घेऊ व पंधरा नारळांचे तोरण आपल्या दारी बांधू. ही नवसवजा प्रार्थना मी केली व स्वस्थ बसलो.

साधारण रात्री एकच्या सुमारास एक रिक्षावाला येऊन म्हणाला की येथील कोणाची पेटो रिक्षात राहून गेली होती काय? हे ऐकताच वडिल, ताबडतोब म्हणाले की आमच्याच पेटोचा घोळ झाला. समोरच त्याच्या हातातील पेटो पहाताच सर्वांना हायसं वाटलं. आमच्या जवळची किल्ली त्या रिक्षा ड्रायव्हरला दाखवून आम्ही खात्री पटवून दिली.

श्री शिंदे असे रिक्षा ड्रायव्हरचे नाव होते. त्यास शंभर रूपये देऊ केले. पण त्याने नम्रतापूर्वक नकार दिला. आमच्या सर्वांच्या विनंतीवरून त्यास ते बक्षिस घ्यावयास भग्न पडलं. पुन्हा पुन्हा त्याचे आभार मानून त्यास निरोप दिला.

सप्रकार्य व्यवस्थित व आनंदात पार पडलं. श्री साईबाबांनी संकटकाळी मारलेल्या हाकेला ओ देऊन आमची सुटका केली व त्याच्यावर श्रद्धा ठेवण्यास ह्या एका साक्षात्काराची भर पडली.

नंतर ताबडतोब आम्ही उभयता शिरडीला बाबांच्या दर्शनाला गेलो व पंधरा नारळांचे तेवण तेथे देऊन आलो.

धन्य ते साईबाबा व धन्य त्यांची लीला जी भक्तांवर मायेची पखरण करण्यास सदैव तयार असते."

भक्तांच्या हाकेला सदा ओ देई।

तोच साई माझी आई॥

मी पडले पण बाबांनीच सावरले

— सौ. पद्मावती वैद्य
जीवनआशा,
पेडर रोड, मुंबई - २६.

पू. श्रीसाईनाथांचे बद्दल व त्यांनी दिलेल्या अनुभवाबद्दल लिहावे तेवढे थोडेच आहे. त्याचे अस झालं की, आमचेकडे एकदा रात्री फोन आला १०-११ चा सुमार असेल मी झोपले होते. पण फोन आला म्हणून उठले व घ्यायला जात होते तर माझा पाय अडखळून मी जोरात पालथी पडले. नाकातून रक्त वाहू लागले. डोक जोरात आपटल. लौकर काय कराव, रक्त कशाला पुसावे कळेना. तेवढ्यात कुणीतरी माझ्या पाठीवरून हात फिरवत आहे व उपरणे पांढरे पुढे करून सांगत आहे की हे घे पुसायला. असा भास झाला. मी तेवढ्यात त्यांना सांगतेय एवढे स्वच्छ उपरणे नको. लहान रुमाल द्या. तेवढ्यात माझ्या मुलाने उधड केला होता. पण पाठीवरून हात फिरवून उपरणे पुसायला देणार कुणीच दिसल नाही. मुलानी रुमाल दिला, बर्फ फिरवला रक्त थांबले. मला तर फार लागले नाही. डोकं मात्र आपटल्यामुळे दुखलं २ दिवस बस.

पण हे कसं घडलं? तर मी रोज सकाळी पू. बाबांना गुढगे टेकून नमस्कार करते. व त्यांना प्रार्थना करते बाबा माझ्या पाठीवरून हात फिरवता कां? व तसा ते फिरवतात अस मानते. त्या मुळेच खरोखर वेळ आल्यावर बाबांनीच पाठीवरून हात फिरवला असंच मी समजते व तेच खरं आहे.

दुसरा अनुभव माझी मुलगी डिसेंट्रीने खूप आजारी झाली. ५ दिवस झाले कशाने गुण नाही. नाना तऱ्हेची औषध उपाय केले. पण बरंच वाटेना. मग शेवटी मी बाबांची उदी औषधात घालून दिली व बाबांना प्रार्थना केली की बाबा हिला आता गुण पडू दे आणि खरंच चमत्कार व्हावा तसा तिला गुण आला. दुसरे तिसरे दिवशीच ती हिडू फिरू लागली. पू. बाबांचे उपकार आहेत.

असे मला आलेले कित्येक अनुभव आहेत. कधीही कळवळून प्रार्थना करावी व पू. बाबांनी ती ऐकावी. असंच नेहमी घडतं. मी पण माझ्या मनावर कुठलाही ताण पडला की लगेच पू. बाबांची प्रार्थना करते व सांगते: बाबा योग्य असेल तर तुम्ही सर्व करालच आणि लगेच अनुभव येतोच. मात्र श्रद्धा जबर हवीच. मला तर सवयच लागली आहे की पू. बाबांना सर्व सांगूनच करायचे. त्यांना सांगितल्याशिवाय काही करत नाही, काहीही मागत नाही. पण जे जे घडतं ते सर्व त्यांना सांगते व ते ऐकून त्यांना योग्य वाटेल तेच होतं. कांहीही झाले तरी त्यांची इच्छा तशी होती म्हणून समाधान मानते.

माझी तब्येत बरी नसते वय झालंय. तेंव्हा बाबांच्याचरणी माझी प्रार्थना आहे की, एकतर बरं तरी करा अगर पायाशी घेवून जा. माझी सर्व मनोकामना पू. बाबांनी पूर्ण केली आहे. त्यांची कृपादृष्टी असावी हीच विनंती करते.

१५ दिवस माझा नातू आजारी होता. घसा, खोकला. पण एका रात्री त्याला इतका जोरदार ठसका लागला की तो घाबरा गुबरा झाला. वय लहान घशात आडकलेय करून ओरडायला लागला. आमच्या तोंडचे पाणी पळालं, किती औषध दिली, कशाने थांबेना. थकून गेलं मूल. मग मीच पू. बाबांची प्रार्थना केली की बाबा कसंही करून ह्याचा ठसका थांबवा, आणि आश्चर्याची गोष्ट की ५-१० मिनीटात ठसका थांबला. आडकलेलं आता गेलं म्हणायला लागला. डॉक्टरी उपाय चालूच होते. पण बाबांनी हाक ऐकली. मुलगा रात्री स्वस्त झोपला. अनुभव लिहिन म्हटलं होते म्हणून लिहित आहे. आपण जेवढी श्रद्धा ठेवावी तेवढा अनुभव येतोच. साई माऊली ही सर्वांची आई आहे, सर्वांची मनोकामना पूर्ण होते.

दर्शनापुरती दृष्टी आली

— श्री. र.श्री. पुजारी

रमानिवास

९९२, सदाशिव पेठ

पुणे - ३०.

श्री. नाना आणि सौ. पार्वतीबाई साठे हे दांपत्य पाऊणशेच्या घरातील. मातृपितृभक्त पुत्र श्रीराम साठे मुंबईस मोठ्या हुद्यावर. सूनबाई आणि नातवंडेही सुविद्य आणि सुसंस्कृत. तरीही हे दांपत्य पुणे शहराच्या मोहात अडकून पुण्यास राहाण्याचा हट्ट घेणारे. गात्रे विकल होऊनही स्वावलंबी जीवन जगणारे. अशा वयात त्यांना एका आपत्तीस तोंड द्यावे लागले. ती आपत्ती म्हणजे सौ. पार्वतीबाईंचे अंधत्व.

चार ऑपरेशन होऊनही पार्वतीबाईंचे अंधत्व तिळभरही कमी होईना. अखेर परम साईभक्त कै. क्राकासाहेब अवस्थी एक दिवस घरी आले. म्हणाले, "यांना एका डोळ्याने निश्चित दिसू लागेल."

याचे प्रत्यंतर लगेच आले. पाचव्या ऑपरेशनमुळे त्यांच्या एका डोळ्यास थोडेसे दिसू लागले. ते केवढे? तर फोटोतील साईबाबांचे दर्शन एकदाच होण्यापुरते! अर्थात् हा 'अनुभव' त्यांनी साईलीलेत दिला. तो ऑगस्ट ७७ च्या साईलीलेत छापूनही आला.

ही लीला करून साठे पतिपत्नीना श्रीबाबांनी स्वतःकडे ओढून घेतले. ते दोघे शिरडीस जाऊन आले. कै. नानासाहेब रासने वगैरे श्रेष्ठ साईभक्त त्यांच्या घरी येऊ लागले. यामधूनच पुढे अनुभवकथन, पोथीवाचन इत्यादी सत्संग वाढू लागला. तरीही सौ. साठे अंधत्वामुळे संबंध दिवस घालवावा कसा या चिंतेत पडत.

अशा वेळी पुण्यातील संतभक्त सत्कवी श्रीराम आठवले त्यांच्या घरी येऊ लागले. निरनिराळ्या संतांच्या जीवनातील महत्त्वाच्या लीला वर्णन करणारी गीते रचून ती सौ. साठे यांना ऐकवू लागले. ती गीते ऐकून ऐकून सौ. साठे यांना पाठ होऊ लागली. त्यामुळे त्यांची त्रिकाल उपासना आकार घेऊ लागली. सिद्ध होऊ लागली.

या उपासनेमधून साठे पतिपत्नीना नवनवीन 'अनुभव' येऊ लागले. नित्य अशांत असणारे मन शांत होण्याच्या मार्गास लागले.

तथापि काही सात्विक आकांक्षा मनात उरल्याच. आयुष्यात आपण एकवार काशीयात्रा करावी ही वासना विशेष त्रास देऊ लागली. तथापि परावलंबी जिण्यामुळे ही वासनाही त्यांनी मनात दडपून ठेवली. मौन पाळले.

अशा मनःस्थितीत गेल्या श्रावणात त्या मुंबईस गेल्या. त्यावेळी सूनबाई सौ. सुधा साठे म्हणाल्या, "तुमचे सर्व ज्ञाने. पण काशीयात्रा काही अजून घडली नाही. तरी ती आपण करून घेऊ."

सौ. सुनबाई एम्.ए.बी.एड्. ज्येष्ठ शिक्षिका. त्यांनी अर्धपगारी रजा घेतली. स्वतःच्या जबाबदारीवर आपल्या वृद्ध सासूसासऱ्यांना त्रिस्थळी घडविली. त्यांना अगदी फुलासारखे

नेले आणि परत आणले.

काशीस विश्वनाथास अभिषेक, गयेस श्राद्धादी कर्मे, प्रयागास धार्मिक विधी — हे सारे सशास्त्र करीत असताना सहप्रवासी यात्रेकरू म्हणाले, "आजीवाई, या तुमच्या खऱ्या कोण? या सूनवाई काही वाटत नाहीत. कन्या वाटतात."

पण याहून आश्चर्य म्हणजे सौ. साठे यांना काशीस गयेस आणि प्रयागास महत्वाचे तेवढे दिसण्यापुरती दृष्टी आली! सर्व ठिकाणी दर्शन उत्तम झाले!

उदीमुळे एका मुलाला जीवदान मिळाले

— सौ. सरोजिनी मुळ्ये
६ नाथ मंदिर कॉलनी
इंदूर.

● वर्ष दीड वर्षांपूर्वीची ही गोष्ट आहे. आमच्या शेजारी एक सिंधी कुटुंब राहते. त्यांचा दोघांचाही श्री साईबाबांवर अतिशय विश्वास आहे. जेव्हा जेव्हा मी शिर्डीला गेले तेव्हा त्या बाईने मला नारळ घेऊन बाबांच्या पायाला लावून मला प्रसाद घेऊन या असे सांगितले.

पुढे तिला दिवस राहिले. दिवस राहिल्यापासून सारखे तिच्या पोटात दुखे व सारखा स्त्राव होत असे. डॉ. नी खूप औषधे दिली तिला शेवटपर्यंत अगदी निजून राहण्यास सांगितले.

मी शिर्डीहून आल्यावर तिला नारळ देण्यास गेले तेव्हा तिने ही गोष्ट मला सांगितली. मी शिर्डीहून बरोबर उदी आणली होती ती तिला दिली व रोज पोटाला चोळ असे सांगितले. संपली तर मी आणखी देईन असे सांगितले. त्याप्रमाणे त्या बाईने उदी पोटाला चोळली व बाबांच्या कृपेने तिचा त्या दिवसापासून स्त्राव थांबला. त्या दोघांही पती-पत्नीला उदीमुळेच हा चमत्कार घडला याची पूर्ण खात्री पटली. पोट दुखणेही अजिबात थांबले.

ती इतकी कंटाळली होती की डॉ. च्या मागे लागली की हा गर्भ काढून टाका पण उदीमुळे तो गर्भ वाढीला लागला व पुढे कांहीही त्रास झाला नाही. पुढे तिचे दिवस भरल्यावर ऑपरेशन करावे लागले. ती ऑपरेशनला दवाखान्यात जाण्याचंपूर्वी उदी लावून मला सांगून गेली.

आश्चर्याची गोष्ट ही की कांहीही त्रास न होता ऑपरेशन, व्यवस्थित होईन तिला गोर व गोजिरवाणा मुलगा झाला. पुढे त्याच्या गळ्यात तिचे श्रीबाबांचे लॉकेट सोन्यामध्ये मढवून सोन्याच्या साखळीत त्याच्या गळ्यात घातले. ते अद्यापही गळ्यातच आहे. ती दोघे त्या मुलाला घेऊन शिर्डीला बाबांच्या पायावर घालण्यास घेऊन जाणार आहेत.

त्या दोघांनी श्रद्धा व सबुरी धरून पुत्र रत्नाचा असा लाभ मिळविला.

कथा ही श्री साईची!

— श्री. मुकेश कामत,
कामत निवास, वाडगावफाटा,
मु.पो. अलिबाग, जि. रायगड.

अहोरात्र भक्तांसाठी
तळमळ करी हा जगजेठी
आपुल्या प्रिय भक्तांसाठी
अशक्य ते शक्य करितसे
जरी संकटी कोणी भक्त
सापडला असेल खास
तयांसि सोडविण्या त्वरीत
धांव घेई श्री साई ॥

श्रीसाईबाबा....

या नावात अमृताची गोडी आहे. मातेचे वात्सल्य आणि पित्याचे छत्र आहे. शिर्डीत प्रगटलेला हा साधु लाखो व्यक्तींचे दैवत बनलेला आहे. हा कोण? हा कुठून आला? याचे जीवनकार्य काय? याचा काही पत्ता नाही. अशी बेपत्ता व हातात कसलीही सत्ता नसलेली व्यक्ती या व्यक्तीसमोर सर्व तऱ्हेची सत्ता असलेली मंडळी वाकतात आणि बाबा त्यांच्या सर्व जीवनाला वळण देतात, चालना देतात. सुखीसमृद्धी त्यांना प्राप्त होते. मग हे जन त्यांच्या भजनी लागले तर नवल ते काय?

बाबा शिर्डीत प्रगट झाले, परंतु त्यांचे मातापिता कोण? त्यांचा जन्म कुठे झाला? याचा कसलाच पुरावा सापडत नाही. बाबांच्या सात्रिध्यात जे भक्त होते ते या गोष्टीची माहिती करून घेण्यासाठी खुप प्रयत्न करित होते. परंतु यासंबंधी कसलीच माहिती त्यांच्या हयातीत त्यांना मिळाली नाही. बाबांच्या तोंडून या संबंधी काही शब्द येतील आणि तकनि ही माहिती आपण हुडकून काढू असे वाटणाऱ्यांनाही या माहितीचा कधी सुगावा लागला नाही. रात्र-दिवस बाबांच्या सहवासात असणाऱ्यांनाही 'मी परमेश्वराचा सेवक आहे!' एवढेच बाबांच्या मुखातून ऐकायला मिळे आणि त्यातच संतोष मानून त्यांनी बाबांची दृढ भक्ती चालविली.

ऋषींचे कुळ आणि नदीचे मूळ शोधू नये असे म्हणतात. बाबांच्या हयातीत ज्या गोष्टीचा पत्ता लागला नाही. त्या गोष्टी आपण आता कशासाठी शोधायच्या? कोण कुठे जन्मला? याला काय महत्व द्यायचे. मनुष्याचे महत्त्व जन्मावरून मोजता येत नाही. साईबाबा आपल्यासमोर प्रगट आहेत ते जीवनच महत्त्वाचे आहे.

'श्रीसाईबाबांचे' स्मरण ही काही हृदयात वेगळीच आनंद निर्माण करणारी गोष्ट आहे.

साईबाबांच्या समकालीन एक विभूती श्री. माणिक प्रभु निजाम राज्यात होते. त्यांच्या

चरित्रात साईबाबांचा ओझरता उल्लेख आहे. त्यात म्हटले आहे. एक तेजःपुंज कांतीचा फकीर माणिक प्रभूच्या दरबारात आला. त्याच्या हातात लोटा होता तो लोटा प्रभूपुढे धरून तो — म्हणाला, प्रभू तो इतना लोटा भर दे... त्यावेळी प्रभूचे बंधु तात्या महाराज शास्त्रीमंडळी बरोबर वेदातांच्या गोष्टी करित बसले होते, त्यास हाक मारून प्रभूनी तो लोटा रुपयांनी भरून देण्यास सांगितले. जवळचे सर्व पैसे संपून गेले तरी तो लोटा भरत नाही असे पाहून त्यांनी तो प्रभूच्या हातात दिला. आणि तात्या परत वेदातांच्या चर्चेकडे वळले. प्रभूनी मात्र तो लोटा हातात घेतला आणि त्यात दोन खारका-फुलांमुळे तत्काळ भरून गेला. तेव्हा प्रभू स्मित करित म्हणाले. 'साई ये लेव!' असे म्हणून तो लोटा फकिराला दिला. फकिरही तसाच. त्याला त्या पैशाचे काय? त्यांनी त्यातील दोन खारका आणि फुले काढून घेतली तो प्रसाद मानून कपाळाला लावून ते म्हणाले 'इतनाही मॅरे कु बस है!' असे म्हणून नंतर त्यांनी तो लोटा प्रभूकडे ओतला. त्यातून जो रुपयाचा ढीग बाहेर पडला तो लोट्याच्या जवळ जवळ पाच पट होता. फकिराने प्रभूकडे मस्तक नमविले आणि तिथून निघून गेला. तेव्हा बोलण्यात रंगलेल्या तात्या महाराजांकडे प्रभू वळून म्हणाले, तात्या काही माणसे कशी येतात, कशासाठी येतात हे न पाहता निरर्थक कोरडा काथ्याकुट काय करित बसला आहेस? त्या फकिरांचा लोटा तुला भरता येईना मग त्याने ओतलेल्या रुपयांचा ढीग तर निरखून पहा!' ते पाहून तात्या चकित झाले. नंतर त्यांनी त्या फकिराची सर्वत्र शोधाशोध सुरू केली परंतु तो कुठेच दिसेना? फकिराला हिंदी भाषेत 'साई' म्हणतात. साई म्हणजे साधुपुरुष. साधुपुरुषांचा संचार जेथे असतो तेथे साईसंचार मानावा. निजामात साई संचार होता असे माणिक प्रभूच्या चरित्रात दिसून येते.

वयाच्या सोळाव्या वर्षी शिर्डी गावात निंबाच्या झाडाखाली साईबाबा प्रगट झाले त्यावेळी त्यांच्या अंगात पांढरी लांब कफणी कमरेला कमरबंध, काखेत सटका, एका हातात टमरेल, दुसऱ्या हातात झोळी, डोक्यास बांधलेले पांढरे फडके, त्याला मागे गाठ होती. आणि पायात काही नव्हते. अनवाणी. त्यावेळी त्यांची कोणी चौकशी विचारपुसही करित नव्हते ते विहीरीच्या सांडपाण्याचे पाणी पीत असत आणि लेंडीबागेच्या कुंपणात घुसून आत बसत असत. लोक त्यांना वेडा म्हणत. त्यावेळी लोकांना हा वेडा वाटणारा माणूस आज लाखो लोकांना आपल्यासाठी वेड लावणारा अवतारी पुरुष आहे हे सांगितले असते तर कुणालाच ते खरे वाटले नसते. निंबाच्या झाडाखाली बाबा झोपत. त्यांना कुणी विचारले तर सांगत "हम तो साई है, बहुत दूरसे आये है!" उन असो पाऊस असो, थंडी असो बाबांना छाया होती त्या निंबाच्या झाडाची!

बाबा हिंदू की मुसलमान? हे ही कुणास सांगता यावयाचे नाही. मुसलमान म्हणावे तर त्यांच्या भक्तगणात हिंदूंचीच संख्या अधिक. हिंदू म्हणावे तर त्यांचे भक्त मुसलमानही आहेत. मशीद-मंदिर बाबांना सारखीच प्रिय होती. निंबाच्या झाडाखालून आपले वास्तव्य हालवून बाबा एका मोडक्या मशिदीत रहावयास गेले. त्या मशिदीला बाबांनी नाव दिले 'झरकामाई!'

अशा या द्वास्कारमाईत एकदा काही पठाण नमाज पडण्यासाठी आले होते. तिथे येऊन पाहतात तो काय मशिद गाई-म्हशीच्या शेणाने सारखलेली होती. जागा ओली होती. म्हणून पठाणांनी तिथे नमाज पडायचे नाही. असे ठरविले तेव्हा श्री साईबाबा म्हणाले, तुम्ही अवश्य नमाज पडा. तुमच्या वस्त्रांना अजिबात डाग लागणार नाही, अखेर बाबांचे त्यांनी मानले, आणि नमाज पडायला सुरवात केली. आश्चर्य काय? — त्यांच्या कपड्याला जरा सुद्धा डाग लागला नाही. हा चमत्कार पाहून बाबांच्या चरणांवर त्या पठाणांनी लोटांगण घातले आणि त्यांना 'वल्ली अल्ला' असे मानू लागले.

एकेका चमत्काराने बाबांजवळ अशी माणसे येऊ लागली जी त्यांच्याजवळ आली ती त्यांची बनत. शिर्डीत गणपतराव कोते म्हणून एक धार्मिक गृहस्थ होते. कुटुंब प्रमुखाचा आपल्या कुटुंबावर संस्कार होत असतो. त्यांच्या पत्नी बायजाबाई अशाच बाबांच्या दर्शनाला गेल्या तेव्हा त्यांना पाहताच बाबा चटकन उभे राहिले आणि ओथंबलेल्या प्रेमाने बाबांनी त्यांना 'मामी' म्हणून हाक मारली त्या दिवसापासून बाबा जिवंत असेपर्यंत त्या बायजाबाईंच्या हातची बाबांनी भाकरी खाल्ली. बाबांनी भाकरी खाल्ल्याशिवाय बायजाबाई तोंडात पाणी घेत नसे. धन्य ती माऊली जिच्यावर बाबांची पूर्ण कृपादृष्टी होती.

बाबांना आयुष्यभर भाकर खावू घातली. बाबांचा असा एकही दिवस गेला नाही की ज्या दिवशी बायजाबायची भाकरी खाल्ली नाही.

बाबा शिर्डीत प्रकट होतानाची हकिगत अशी सांगितली जाते की शिर्डीच्या काही व्यक्तींना खंडोबा देवाने असा दृष्टांत दिला की या बालकाने लिंबाच्या झाडाखाली बारा वर्षे तपःश्र्चर्या केली आहे. लिंबाच्या झाडाखाली खोदा अशा दृष्टातांमुळे ती जागा खोदली तर तिथे एक विटाचा थर चुनेगच्ची चौकौनासारखी जागा होती. बाबांनी सांगितले ही माझ्या गुरुची जागा आहे, दर गुरुवारी व शुक्रवारी इथे धुप लावीत जा सर्वांचे कल्याण होईल. अशी बाबांची गुरुभक्ती ही होती. आपण आपल्या गुरुची बारा वर्षे भक्ती केली. त्या वयोवृद्ध महात्माचा मलोत्सर्गही साफ करित होतो.

असाच एक चमत्कार आहे. बाबा अग्निपूजक असल्यामुळे त्यांनी सतत धुनी पेटत ठेविली आहे. आजही आपण शिर्डीला गेलो असता ती अजूनही पेटती धुनी जळताना पाहतो. या धुनीने एकदा पेट घेतला. पेटलेल्या ज्वाळा मशिदीच्या तक्तपोशी जावून पोहचल्या. यावेळी बाबा मात्र शांतपणे त्या ज्वालांकडे पहात होते. त्याच्या चेहऱ्यावर भीतीचा लवलेश नव्हता. संबंध मशिद जळून खाक होईल या भीतीने सर्वांची एकच तारांबळ उडाली. ही परिस्थिती न्याहाळून बाबांनी मग स्वतःच सटका हातात घेतला व तो खांबावर आपटीत म्हणाले

'सबुर, सबुर हट की माघार! आणि काय चमत्कार त्या सटक्याच्या फटक्याबरोबर अग्नी शांत होत गेला. सर्वांना आनंद झाला.

कणाकणात भगवान आहे. चैतन्य आहे याचा साक्षात्कार शिर्डीतील उदीत होतो. काहीतरी अनुभूती असल्याशिवाय शिर्डीला जावयास कुणीही निघाला की त्यांना लोक

सांगतात 'आमच्यासाठी अुदी आणा! उदीसंबंधी अशी एक कहाणी आहे की,

एका गरीब म्हातारीचे शेत सावकाराने कर्जापोटी खाऊन टाकले होते. हा अन्याय सहन न होणारी जी मंडळी होती त्यानी म्हातारीला 'कोर्टात खटला कर' असा सल्ला दिला. या सल्ल्याप्रमाणे ती कोर्टात गेली. परंतु त्या विचारीची कोर्टात फजिती होण्याची पाळी आली.

शेवटी कुणीतरी श्रद्धेने म्हातारीला सुचविले तू शिर्डीला जावुन श्री साईबाबांचे दर्शन घे सर्व सुरळीत होईल. म्हातारी शिर्डीस गेली. बाबांचे तिने दर्शन घेतले. बाबांनी तिला उदी दिली, ती घेऊन ती आली रोज ती स्नान करून ती उदी कपाळाला लावायची व बाबांचे ध्यान करायची असा नित्यक्रम चालला असता. कोर्टाच्या तारखेचा दिवस उजाडला.

न्यायमूर्तीनी म्हातारीच्या बाजुने न्याय दिला. सावकाराची फजिती झाली. माणूस श्रद्धेने तरतो, श्रद्धा माणसाला बळ देते. चैतन्य देते.

साईबाबांच्या उदी या विषयावर चमत्कार गोळा केले. तर त्यांच्यावर भला मोठा ग्रंथ तयार होईल. जी गोष्ट उदीची तीच दृष्टांताची बाबा अनेकांना स्वप्नात जावुन दृष्टांत देतात. हे दृष्टांत अनेकाकडून मी एकले आहेत. कुणी भक्त अडचणीत आला तर बाबा त्याची अडचणीतून मुक्तता कशी करतील हे सांगता येत नाही. बाबांनी मला बोलविले म्हणून मी आलो. हेच वाक्य भक्ताकडून ऐकावयास मिळते.

बाबा जेव्हा देहरूपाने शिर्डीस वावरत होते तेव्हा त्यांना भेटावयास तिथे लोक जात परंतु आज त्यांच्या समाधीचे दर्शन घेण्यासाठीही लोक येतात. या लाखो भक्तांच्या हृदयापाशी बाबांनी कसे संधान बांधले आहे. हे महत्वाचे आहे. लाखो लोक हृदय मात्र एक असेच जणु समिकरण आहे.

आणि या एक हृदयात अशी श्रद्धा वावरत आहे.

मात्र माझे करा स्मरण
विश्वासयुक्त अंतःकरण
ठेवा करा निष्काम भजन
कृत कल्याण पावाल!!!

माणसाच्या जीवनात प्रत्येक क्षणी श्रद्धेला महत्व आहे. जीवनातील प्रत्येक क्षण आपण श्रद्धेनेच जगत असतो. त्यामुळे आपणास कुठलीतरी शक्ती जागवीत असते बाबांनी संबध जीवनाचे सार दोनच शब्दात सांगितले आहे. 'श्रद्धा' आणि 'सबुरी' हे दोन शब्द म्हणजे मंत्र आहेत. श्रद्धा माणसाला तारते. सन्मार्गावर ठेवते वाईट मार्गाला जाऊ देत नाही. आणि 'सबुरी' माणसाच्या जीवनाला वळण लावते.

काका महाजनी म्हणून शिर्डीला सतत बाबांना भेटावयास जाणारे त्याचे भक्त होते. ते ठक्कर नांवाच्या सालिसिटरकडे नोकरी करीत होते. एकदा ते बाबांकडे गेले असता. शिर्डीला आठ दिवस राहिले. मालक ठक्कर मनातून चिडले. त्यांनी काकांना जाब विचारला तेव्हा काका म्हणाले. 'बाबांनी आज्ञा दिल्याशिवाय कसे येऊ' हे उत्तर ऐकुन ठक्करना अधिक राग आला, आणि हा साधु कोण हे त्यांनी पाहण्याचे ठरविले. आणि

एका शिमग्याच्या रजेत ते काकांबरोबर शिर्डीला गेले. काका बाबांकडे गेले तेव्हा आपल्या देवतासमोर त्यांनी द्राक्षे ठेवली. बाबांनी ती द्राक्षे समोर असलेल्या मंडळीना वाटली. त्यातील काही द्राक्षे प्रसाद म्हणून ठक्कर यांनाही दिली. बिया असलेली द्राक्षे ठक्करना आवडत नव्हती. परंतु समोरच्या साक्षात्कारी महापुरुषाने दिलेला प्रसाद ठक्कर नाकारणार कसा. एवढी हिंमत त्यांचे जवळ नव्हती. त्यांनी ती द्राक्षे तोंडात टाकली आणि आश्चर्य घडले.

ठक्कर यांनी खाल्लेल्या एकाही द्राक्षात एकही बी नव्हती परंतु बाकी मंडळींनी खाल्लेल्या द्राक्षात बिया होत्या. एवढेच होऊनही बाबांसंबंधी त्यांच्या मनात संशय आला आणि मनातल्या मनात ठक्कर म्हणाले, हा जर खराखुरा साधु असेल तर आता माझ्या मनात जे आहे ते अंतर ज्ञानाने जाणून काकांना आता बाबा द्राक्षे देतील तरच मी त्यांना मानीन असे ठक्कर मनात म्हणाले. त्याच क्षणी बाबांनी मागे पाहीले. काकांना हाक मारली व द्राक्षे दिली. झाले ठक्कर मनातून एकदम विरघळले तरीही त्यांचे मन बाबांना नमस्कार करायला तयार होईना.

ठक्कर मुंबईला जाण्यासाठी निघाले तेव्हा बाबांचा निरोप घेण्यासाठी बाबांजवळ गेले तेव्हा बाबा बोलू लागले. मी दक्षिणा घेतो. पण त्याच्या दसपट देतो परंतु माणूस कसल्यातरी बाबतीत समाधानी असतो का? निरर्थक विवंचना करण्याची त्याला खोडच लागलेली असते. संपत्ती, आरोग्य आहे तरी पण कसली तरी चिंता मनुष्य करित असतो. याला काय म्हणावे बाबांच्या या बोलण्याची सत्यता ठक्करना पटली त्यांच्या हृदयावर या शब्दांचा ठसा असा उमटला की ते बाबांचे परमभक्त झाले.

भक्ती म्हणजे परमेश्वरासाठी स्वतःला विसरण्याची महान शक्ती. सत्पुरुष म्हणजे परमेश्वराचा अंत त्यात साईबाबा म्हणजे 'सबका मालिक एक' हा संदेश देत. या महान संदेशात जातीभेद, धर्मभेद, पक्षभेद, रंगभेद सारे गळून पडतात. तिथे कुणी लहान मोठा नाही. गरीब श्रीमंत नाही. हीन-दीन नाही. म्हणून असे महापुरुष ज्ञानदेवानी वर्णन केल्याप्रमाणे —

आप परु नाही

चैतन्य जैसा!!

असे असतात. सारे भेद तेथे विसरून जातात.

बाबांच्यात कुणाला राम दिसतो, कुणाला रहीम दिसतो, कुणाला येशु दिसतो, कुणाला बौद्ध दिसतो, शिर्डीला कुणीही जावे. त्यांच्या समाधीजवळ बसावे. मनातील दुःख, आशा, आकांक्षा, हेतु सांगावेत आणि बाबांनी त्या सर्वांचे समाधान करावे.

हा अजब चमत्कार आजही अनेकांच्या जीवनात घडतो. आणि म्हणूनच 'शिर्डीचे साईबाबा' हे भारतीयवासीयांच्या हृदयातले दैवत बनले. आणि आता केवळ भारतापुरते मर्यादीतच राहिले नाही. संबंध जगात त्यांचा संचार चालू आहे.

बाबांच्या अजब गोष्टी आपणास ऐकावयास मिळतील त्यात सत्यता आहे. आंधळ्यालाही डोळे देणे हे चमत्कार जिथे होतात तिथे अंधदृष्टीला डोळस दृष्टी का नाही मिळणार?

एक साधु फकिर शिर्डीला होऊन गेला. त्याला स्वतःच्या जीवनाची फिकोर कधी नव्हती. स्वतःचा संसार त्यानी कधी केला नाही. म्हणून हजारो भक्तांच्या जीवनात ते सुख-समृद्धी निर्माण करीत असतात.

हा अनुभव ज्यांना येतो ते परत-परत शिर्डीस जातात. केवळ समाधीचे दर्शन घेण्यासाठी. त्या समाधीत त्यांना समाधान देण्याचे सामर्थ्य आहे. ते नसतं तर कशाळा तिथे लोक गेले असते. म्हणून एवढेच म्हणावेसे वाटते.

शिर्डीच्या श्री साईबाबांच्या समाधीजवळ श्रद्धेने जा. सवुरीने घ्या. आपल्या जीवनात निश्चित समाधान मिळेल. कारण आपल्याला मिळावे अशा अखंड इच्छेने जगणारा सिद्ध साक्षात्कारी चैतन्य पुरुष, आपले दैवत श्रीसाईबाबा त्या समाधीत शांतपणे विसावलेले आहेत. सर्वांवर त्यांची कृपादृष्टी आहे.

श्री साईलीला अपार
जो साई ध्यानी निरंतर
तयाचा सुखी संसार
जगामाजी होईल!!
जे भक्त भाविक कोणी
लागेल श्रीसाई चरणी
गुंतुनी श्री साई ध्यानी
जगी सुखी जाहले!!
अहोरात्र भक्तांसाठी
तळमळ करी हा जगजेठी
आपल्या प्रिय भक्तांसाठी
अशक्य ते शक्य करीतसे!!
जरी संकट कोणी भक्त
सापडला असेल खास
तयासी सोडविण्या त्वरीत
धाव घेई श्री साई!!

सोन्याचे मंगळसूत्र परत

— सौ. रेखा नारायण दीक्षित

बी-११, मधुमनीषा सोसायटी,

सांताक्रुझ (पूर्व).

मुंबई - ४०० ०५५.

दयाळू कृपाळू साईमाऊलीला माझे शतशः प्रणाम. तिच्याच इच्छेने माले गेलेले सोन्याचे मंगळसूत्र परत मिळाले. त्याचे असे झाले — २७ जून १९८५ ला मी कुर्ला स्टेशनवर गाडीत चढत होते. २५-२६ ला भयंकर पाऊस झाल्याने गाड्या नियमित धावत होत्या. २७ ला तर गाडीला फार गर्दी होती. गाडीतून उतरणाऱ्या बायका भराभर उतरल्या नाहीत. तेवढ्यात मी गर्दीतून गाडीत चढत असतांना माझ्या गळ्यातील मंगळसूत्र कोणीतरी खेचले. मला लगेच समजले. मी हाताने धरण्याचा प्रयत्न केला. पण उपयोग झाला नाही. एक पाय गाडीत व एक प्लॅटफॉर्मवर. मी आजूबाजूला पाहिले तर कोणी दिसलेच नाही. माझ्या तोंडचे पाणी पळाले. मी घाबरून “मंगळसूत्र, मंगळसूत्र” असे ओरडले. डोळ्यापुढे अंधारी आली. तेवढ्यात गाडी सुटली. मी प्लॅटफॉर्मवर शोधाशोध केली. तेव्हा एका बाईने मला मंगळसूत्रातील १ वाटी दिली. बस. आता काय करायचे? तेवढ्यात एका पोलिसाला मी सांगितले. त्याने तक्रार करण्यासाठी कुर्ला रेल्वे पोलिस स्टेशनवर नेले. तेथे समोरच पू. साईबाबांचा व दत्तगुरुंचा फोटो होता. त्या दिवशी गुरुवार होता. मी फोटोला नमस्कार करून सांगितले, “माझे सौभाग्यलेणे मला परत मिळू दे मी माझा अनुभव साईलीला अंकात देईन.” ४ महिने झाले. मी मधून मधून चौकशी करित होते. ५ हजारांचा फटका बसल्यामुळे मी तर एकदम नर्व्हस झाले होते. पण पू. बाबांच्या शक्तीवर माझा पूर्ण विश्वास होता. रोज सकाळी उठतांना मी मनोमन प्रार्थना करायची, “मला माझे सौभाग्यलेणे लवकर मिळू दे.” आणि खरंच एक दिवस मला पोलिस ऑफिसमधून फोन आला. तुम्ही मंगळसूत्र ओळखायला या. माझ्या डोळ्यांतून आनंदाश्रू आले. माझी गुरुमाऊली किती दयाळू, कृपाळू आहे. रीतसर सर्व घडून १९-११-१९८५ ला माझे गेलेले मंगळसूत्र मलापरत मिळाले. माझी श्रद्धा वृद्धिंगत झाली. कळकळीने केलेली प्रार्थना मनोमन पोचली. फक्त श्रद्धा आणि सबुरी यांनीच माझे काम फत्ते झाले. या विज्ञानयुगात ती शक्ती कार्यरत आहे याचा मी प्रत्यक्ष अनुभव घेतला. धन्य झाले मी. खरोखर निष्ठेने, नियमाने तुम्ही त्याची याद कराल तर तो धावून मदत केल्याशिवाय रहाणार नाही.

जय साईमाऊली. जय श्री स्वामी समर्थ.

छोट्या साईभक्तासाठी

संत रामदास

दासनवमी (माघ वद्य ९) हा रामदासांचा अवतार समाधीदिन. रामदास हे रामाचे निस्सीम भक्त व उपासक होते. श्रद्धा व विवेक ह्यांच्या जोरावर त्यांनी 'समर्थ' ही पदवी मिळवली. अन्य संतांहून रामदास हे अगदी वेगळे होते. 'आधी प्रयत्न करावा नेटका। मग करावे परमार्थ विवेका।' असे सांगणारे पहिले संत म्हणजे रामदास होत. मुसलमानी सत्तेच्या अमलाखाली चिरडल्या गेलेल्या आणि केवळ परमार्थाच्या मागे लागून निष्क्रीय व अचेतन बनलेल्या समाजास जागे करण्यास रामदासांनीच आरंभ केला. सर्वांत प्रथम त्यांनी जागोजाग मठस्थापना करून मुसलमानांच्या वाढत्या धर्मप्रचारास व राज्यास आळा घालण्याचा प्रयत्न केला. अज्ञानी लोकांना देशाची स्थिती कळावी म्हणून उपदेश सुरू केला. धर्मरक्षण हे सर्वश्रेष्ठ काम मानले म्हणूनच ते म्हणतात —

धर्मासाठी मरावे । मरोनी अवघ्यांसी मारावे ।

मारता मारता घ्यावे । राज्य आपुले ॥

रामदासांनी प्रथम जर काही खूणगाठ बांधली असेल तर ती ही की, महाराष्ट्राला प्रतिकारक्षम बनवायचे आहे. त्यासाठी अगोदर बलोपासनेची आवश्यकता आहे यासाठी त्यांनी धनुर्धारी राम आणि हनुमान ही दैवते निवडली आणि ठिकठिकाणी मठ स्थापन केले. परमेश्वराचे अधिष्ठान हवेच. पण प्रयत्न सोडता कामा नये हे त्यांचं सूत्र आजही सर्वांनाच मान्य होण्याजोगे आहे.

रामदास हे संत असले तरी त्यांना कलेची आवड होती. त्यांच्या वैराग्यवृत्तीत अरसिकतेला थारा नव्हता. रूपलावण्य व स्वारमाधुर्य यांना ते तुच्छ वा निषिद्ध मानीत नव्हते. फक्त कलेचा उपयोग केवळ करमणुकीसाठी न होता परमेश्वराच्या सेवेसाठी झाला पाहिजे, असा त्यांचा आग्रह होता.

असे सर्वच गोष्टीत इतर संतांच्या तुलनेत वेगळेपणा असलेले रामदास पराक्रमापुढे ईश्वरासही गौणस्थान देत असत. म्हणूनच 'यत्न तो देव जाणावा' असा आजही सत्य वाटणारा उपदेश त्यांनी केला.

रामदासांचा उपदेश सर्व लहान थोराना उपयुक्त ठरणारा आहे. हस्ताक्षर हे माणसाच्या मनोप्रवृत्तीचे द्योतक समजले जाते. त्या हस्ताक्षरासंबंधी संत रामदासांचे विचार विद्यार्थ्यांना निश्चितच मार्गदर्शक ठरतील. त्यांच्याच शब्दात ते विचार असे —

वाटोळें सरळें । मोकळें । वोतलें मसीचे काळें ।

कुळकुळीत वोळी चालल्या । ढाळें मुक्तमाळा जैश ॥ २ ॥

अक्षर मात्र तितुके नीट । नेमस्त पैस काने नीट ।

आडव्या मात्रा त्याही नीट । आर्कुली वेलांत्या ॥ ३ ॥

पहिले अक्षर जें काढिले । ग्रंथ संपेतो पाहात गेलें ।

येका टांकेचि लिहिले । ऐसे वाटे ॥ ४ ॥

ज्याचे वय आहे नूतन । त्याने ल्याहावे जपोन ।
जनासी पडे मोहन । ऐसे करावे ॥ ५ ॥

बहु बारीक तरुणपणी । कामा न ये म्हातारपणी ।
मध्यस्त लिहिण्याची करणी । केली पाहिजे ॥ ६ ॥

सारे जीवन साईमय झाले

सारे जीवन साईमय झाले,
माझ्या सदनी साईनाथ आले ॥ धृ. ॥

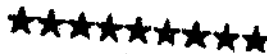
श्रद्धा सबूरी वचने पाळिता,
संसारी नुरली काही चिंता,
अनुभवाचे हे सत्य सांगता,
प्रेमाश्रुंनी नयन भरले ॥ १ ॥

उठता बसता साईनाम घ्यावे,
साईचे बोल आचरणी आणावे,
निष्काम कर्म करित राहावे,
भक्तीरसांचे पाझर फुटले ॥ २ ॥

साईचे गुरुचरण मिळता,
नर-जन्माची झाली सांगता,
मोक्ष मिळता होई पूर्णता,
साई-प्रेरणेने काव्य स्फुरले ॥ ३ ॥

— सौ. संगीता दिलीप गोडबोले.
(एम.ए., बी.एड.)

सेंट्रल स्कूल, देहू रोड, शिक्षिका,
प्लॉट नंबर ३७२, सेक्टर २८,
प्राधिकरण, पुणे ४११ ०४४. 'परिमल'.

मरणाच्या दारातून कुत्रा परतला

सौ. नीता स. भुजबळ

४७, फानमळा

सिंहगड रोड, पुणे - ३०.

आमचा अल्सेशियन कुत्रा ५-६ महिन्यांचा आहे. जनावरांना जो 'बुळकांडी' रोग होतो त्या रोगाने आजारी झाला. ह्या रोगावर काहीही औषध नाही. त्याची प्रतिबंधात्मक लस टोचणे हाच एक उपाय आहे.

आमच्या कुत्र्याला (मोतीला) हा रोग झाला. ७-८ दिवस दररोज त्याला डॉ.कडे नेत होतो. औषधे देत होतो. ५-६ दिवस दररोज बाटली सलाईन सुरू होते. डॉ.मो पहिल्यांदाच सांगितले होते, "प्रयत्न करणे माझ्या हातात आहे काय होते ते बघू."

५-६ दिवसानंतर कुत्र्याचे हाल बघवेनात मी स्वतः डॉ.ना विनंती केली की, "माझ्या कुत्र्याचे हाल, वेदना मला बघवत नाही, तुम्ही याला मारून टाका मी अगदी लहान मुलासारखे त्याला वाढवले आहे. हे शब्द उच्चारताना देखील खूप वाईट वाटत होते, परंतु त्याच्या जीवाचे हाल न होता त्याला शांतपणे मरण यावे ही इच्छा होती. डॉक्टर म्हणाले, "१-२ दिवसांनी पाहू, मला काहीच खात्री देता येत नाही कारण हे लहान पिलू आहे. ह्याच्या पेक्षा मोठी कुत्री मरतात इतका हा घातकी रोग आहे.

त्या रात्री कुत्र्याची तब्येत खूप बिघडली. अगदी मान टाकून निश्चल पडलेला होता. श्वासही हळूहळू थांबत थांबत येत होता.

आता कुत्रे जीवंत रहात नाही हे दिसल्यावर मला अगदी राहावेना. साईबाबांच्या फोटोसमोर उभी राहून मी परमेश्वराला विनवणी केली व उदी कुत्र्याला लावली, थोडी उदी पाण्याबरोबर तोंडात घातली. माणूस मरताना जसे गंगाजल तोंडात देतात त्याप्रमाणे.

कुत्रे मरणार म्हणून अक्षरशः दोन्ही डोळ्यातून धारा लागल्या होत्या. पुढील जन्मी त्याला चांगला जन्म मिळो असे मनाला वाटून मी ज्याप्रमाणे मरणोन्मुख असणाऱ्या माणसांसाठी गीतापाठ करतात त्याप्रमाणे साईसच्चरित्राचा पाठ केला व मनोमन प्रार्थना केली की कुत्र्याला शांतपणे मरण येवो व पुढील जन्मी त्याला चांगला जन्म मिळो! हे सर्व मी रात्री १२ वाजता केले व अतिशय खिन्न मनाने अंधरुणावर पडले. पहाटेपर्यंत मोती(आमचा कुत्रा) मरणारच असे वाटत होते. त्याला अमूक जागी पुरून त्यावर चाप्याचे झाड लावायचेही मी ठरवले होते.

पुनः पुनः मनाला आशा वाटत होती की मोती जगेल का? मी पुनः साईबाबांची आळवणी केली "मोती वाचला की शिर्डीला येऊन कुत्र्यांना बटर खायला घालीन" माझा रात्रभर डोळ्या लागला नाही.

पहाटे ४-४ ॥ ला उठून दिवा लावला व भीतभीतच व्हरांड्याचे दार उघडले. आता हातपाय ताटून मेलेला मोतीच दिसणार अशी मनाची खात्री होती.

आश्चर्य म्हणजे ३-४ तासापूर्वी ज्या कुत्र्याला श्वास देखील घेता येत नव्हता, मान

टाकून तो निश्चल पडला होता. असा कुत्रा व्हरांड्यातल्या खुर्चीवर बसला होता. त्याला इतका अशक्तपणा आलेला होता की शेपूट हलवणेसुद्धा जमत नव्हते. असा कुत्रा खुर्चीवर कसा बसला असेल?

त्या क्षणी साईबाबांच्या सामर्थ्याचा अनुभव मला आला. अक्षरशः शेवटचा श्वास घेणारा आमचा मोती त्या दिवसापासून, त्या क्षणापासून हळूहळू सुधारत गेला.

दुसऱ्या दिवशी स्वतः डॉ. नी कबूल केले की, "मी तुम्हाला बोललो नाही पण मोती वाचणार ह्याची मला खात्री नव्हती हा वाचला कसा याचेच मला आश्चर्य वाटते!"

तेव्हा मनोमन मी साईबाबांना नमस्कार केला की खरंच भक्तासाठी साईमाऊली धावून येते व काळालासुद्धा परतवून लावू शकते. श्रद्धा व सबूरी असली व साई माऊलीच्या ठायी भाव असला की साईनाथ कृपादृष्टी करतातच. साईमाऊलींनी म्हटले आहेच. "काळाच्या दाढेतूनही मी माझ्या भक्तांना ओढून काढीन."

त्याची प्रचिती वरील प्रसंगाद्वारे मी घेतली व बाबांच्या ठायी सर्व त्यांच्या मुलांप्रमाणे आहेत. मनुष्य असो वा जनावर असो सर्वांवर त्यांची सारखीच कृपा होते. हाही अनुभव मी घेतला, मी बोलल्याप्रमाणे शिर्डीला जाऊन चावडीसमोर एका कुत्र्याला बटर खाऊ घातले.

आमचा मोती आजारातून बरा झाल्यावर पुण्याला स्वारगेटजवळ साईमंदिर आहे तिथे नेले होते. साई माऊलीच्या पाया पडायला.

वरील प्रसंगावरून माझी खात्री पटली आहे. जो कोणी साईमाऊलीचा कळवळून मनापासून धावा करेल त्याला साईमाऊली सहाय्य करेल, त्याच्या मदतीला धावून येईल.

"शरण मज आला आणि वाया गेला

दाखवा दाखला ऐसा कोणी!"

ह्याची प्रचिती त्याला सहज येईल.

ह्या दत्तजयंतीला छोट्यासे साई-मंदिर बांधण्याचा मी व माझ्या पतींनी संकल्प सोडला आहे. साईकृपेने तो संकल्प पूर्ण होतो. मंदिर बांधण्याचे ठरवले त्या मागेही मोठा इतिहास आहे.

आमचे लग्न झाले त्यावेळी माझ्या पतींना चांगली नोकरी नव्हती. आम्हाला रहायला जागा नव्हती. लग्नाआधी मला एकदा स्वप्नात येऊन साईबाबांनी सांगितले होते, "लग्न झाल्यावर शिर्डीला ये," त्या स्वप्नातील दृष्टांताप्रमाणे लग्न झाल्यावर आम्ही शिर्डीला गेलो. तिथे अभिषेक वगैरे केला. हात जोडून मनोमन प्रार्थना केली. माझ्या पतींना नोकरी नसल्याने त्यांना मनातून खूप काळजी होती. साईबाबांना आम्ही दोघांनी विनवणी केली.

शिर्डीहून परत आल्यावर ५-६ महिन्यातच माझ्या पतींना गल्फमध्ये चांगल्या पगाराची व चांगल्या पोस्टची नोकरी मिळाली. गेली ८-९ वर्षे ते गल्फमध्येच सर्किस करत आहेत. त्यांच्याबरोबर मलाही ८ वर्षे गल्फमध्ये (दुबईला) राहण्याचा योग आला.

पुण्यात आता ३ मजली आमच्या स्वतःची बिल्डींग आहे. नोकरीच्या निमित्ताने माझ्या पतींनी संपूर्ण युरोप व मिडल इस्ट पाहिला आहे. नोकरीमध्ये प्रत्येक वर्षी त्यांना प्रमोशन मिळत गेले व आज ते अतिशय चांगल्या पोस्टवर आहेत.

ही सर्व साईबाबांनी आमच्यावर केलेली कृपा आहे. आम्हाला दोघांना नेहमी जाणवते की बोट धरून चालवणारा आमचा साईनाथ आमच्या मागे उभा आहे. ही सर्व किमया गेल्या १० वर्षांतली आहे. अक्षरशः आम्हाला स्वतःला देखील क्षणभर आपण स्वप्नात नाही ना असे वाटते.

आम्हाला राहायला १०×१० ची रूम देखील नव्हती. ते आज आम्ही स्वतःच्या मालकीच्या तीन मजली घरात राहात आहोत. ही साईनाथांची कृपा नाहीतर काय?

तेव्हां आमच्या संकल्पाप्रमाणे आमच्या हातून छोटेसे का होईना साईमंदिर वांधून पूर्ण होवो हीच साईचरणी प्रार्थना! अगदी मनापासून म्हणावे वाटते.

“जया मनी जैसा भाव तया तैसा अनुभव
दविसी दयाघना औसी तुझी ही माव!”

डोयाभरी देखू साईले

मन्हा आंगनमा, तुयशीन रोप
मठे पानी घाले, मन्हा साईनाथ ॥
मन्हा आंगनमा, जाईना तो येल
तठे फुले तोडे, शिरडीना लाल ॥
शेजीबाई बोले, तुन्हा घर कोन
शिरडीना साई, त्यानं येन जान ॥
मन्हा घर ऊना, साई शिरडीना
त्याले जेवू घालू, भात केसरना ॥
मन्हा घर दिवा, लावू दिवायीना
माल्ले मुय उना, साई शिरडीना ॥
लिला म्हने साई तुज मन्हा भाऊ
तुन्हा चरनले, नित माथा ठेवू ॥
माय बोले साई, दूर नको जावू
रूप तुन्हा आज, डोया भरी पाहू ॥

टिप — मन्हा-माझा. आंगनमा-अंगणात. तुयशीन-तुळशीच. तठे-तिथ. येल-वेल.
तुन्हा-तुझ्या. ऊना-आला. त्याले-त्याला. माले-मला. मुय-मुळ तुज-तूच.
तुन्हा-तुझ्या. डोया=डोळा.

— सौ. लीला डी. मराठे
साक्री रोड, धुळे.

साईभक्ती कशी असावी

सौ. रेखा भा. माहीमकर
अमरज्योती को. हौ. सोसायटी,

बिल्डिंग नं. २२, फ्लॅट नं. १६, २ रा मजला,
चार बंगला, जे. पी. रोड, अंधेरी (पश्चिम),
मुंबई - ४०० ०५८.

ज्या ज्या स्थळी हे मन जाय माझे
त्या त्या स्थळी निजरूप तुझे
मो ठेवितो मस्तक ज्या ठिकाणी
तेथे तुझे सदगुरु पाय दोन्ही

या ओळी मनात साईभक्तांच्या मनात घोळत असतात. रस्त्यातून जाताना येताना त्याला अडचण आली की समोर दिसतो तो बाबांचा फोटो. हा फोटो पाहून साईभक्ताला आनंद येतो. पण आनंद क्षणभंगुर उरतो. हे बाबांचे फोटो मुंबईत अगदी कानाकोपऱ्यात अगदी गर्तस्थ ठिकाणीसुद्धा दिसतात तेव्हा मन व्याकुळ होत. त्याहीपेक्षा प्रत्येक रिश्का व टक्कित हे फोटो दिसले की होणारा आनंद क्षणात नाहीसा होतो कारण या तरुण रिश्कावाऱ्यांचे वागणे असते. समोर बाबांची तसबीर अनु मनात मात्र कलह निर्माण होतो.

या कलायुगातील रिश्का चालक तरुण असून जेमतेम म्युनिसिपालटीत ७ वी पर्यंत शिकून बाय पडलेल्या विद्यार्थी असतो. घरी अठराविशे दारीद्रय. सदाचार मुळी माहित नाही तर अभ्यासकला कशी कळणार? तरी सुद्धा कोणत्याही जातीचा धर्माचा हा मुलगा साईबाबांना मानतो. त्यांच्या वर श्रद्धा ठेवतो. त्यांची गंधअक्षताने व सुगंधी फुलाने पुजा करतो पण बाबांची शिकवण तो जाणत नाही. कारण बाबांची वचने तो म्हणत नाही तो त्याला टाऊकच नाहीत. ही वचने त्याला कोण सांगणार. समजवणार? फक्त त्याची शाळा हे एकच माध्यम त्याला सर्वकाही देऊ शकते. म्हणूनच ही वचने त्याला शाळेत मिळाली तरच तो बाबांची शिकवण समजू शकेल.

'बायबल' हा जगातील उत्तम ग्रंथ. तो येशूनी लिहिलेला नाही. त्यांच्या भक्तांनी तो लिहिला. त्याच्या उपासकांनी तो लोकापर्यंत पोचवला. इतकेच नव्हे तर कॉन्व्हेंट शाळांमध्ये पहिला तास 'बायबल'च्या अभ्यासासाठी असतो. येशूची शिकवण बालमनावर कोरली जाते. मग आज त्याच तोडीचे आमचे 'श्री साईचरीत्र' मात्र किती लोकांना माहित आहे. बाबांची वचने किती-जण म्हणतात? याला कारण कोण? आपणच नाही का? बाबांच्या फोट्यांच्या पुजेबरोबरच त्यांची शिकवण प्रत्येकाला मनात रूजली पाहिजे. त्याच आचरण सुधारले पाहिजे. त्यासाठी आपण साईभक्तांनी प्रयत्न केले पाहिजेत. यात काही संदेह नाही पण ज्याच्या हाती सत्ता आहे. त्यांनी हे प्रयत्न केले तरच बाबांच्या संवेचे खरे फळ मिळेल असे मला वाटते.

देवाने दिलेले मानवी जीवन फुकट जाता नये. बाबा सांगतात "आपल्याला काही

देता आले नाही तरी गोड बोला" कुणाला मदत करता आली नाही तरी वाईट करू नका. आपापसातील वैर विसरा तरच मानवी जीवनाचे सार्थक होईल" हा एवढाच उपदेश आपण अंगी बाणला तरी मनाला शांतता मिळेल. पर्यायाने कुटुंबाला समाजाला नि देशाला कारण आज ढोंगीपणा, लबाडी, उद्दटपणा बोकाळलेला दिसतो. तेव्हांच खऱ्या ज्ञानाची नितांत गरज आहे. ऐहिक सुखाच्या मागे लागून या कलीयुगात सर्वनाश हा होणार आहे. काळाने देशाला पछाडले आहे. हा काळ कलह लावून व्यक्तीला दुःखाच्या खाईत लोटत आहे. पुढे पुढे तर महाभयंकर परिस्थिती येणार! माणूस स्वतःवर विश्वास ठेवणार नाही तेव्हा त्याला अटळ श्रद्धा हवी. हे श्रद्धा स्थान एकच असेल तरच कर्म करणे हेच कर्तव्य असले तरी कर्म करताना स्वार्थी होणार नाही. त्याच्यात सूडबुद्धि येणार नाही. क्षमेला, दयेला, स्वार्थत्यागाला त्याच्या जीवनात स्थान असेल. सध्या तरी हिन्दू, मुसलमान, पारशी, शीख बाबांना मानतात. कोणत्याही तत्वावर ती भांडत असली तरी बाबांच्या पायी एक होतात. म्हणजेच बाबांचे सर्वश्रेष्ठ वचन 'आपण सारी एकाच परमेश्वराची लेकरे आहोत' हे नकळत मानतात. आपण सारे एक आहोत ही बाबांची शिकवण सर्वत्र दिसून येईल.

श्री बाबा हे कोणत्या धर्माचे, जातीचे, पंथाचे होते हे अज्ञात आहे तसेच आपणही आपली जात धर्म विसरून एक होतो मानवधर्म स्विकारू शकतो तो फक्त श्री बाबांच्या चरणी, हो ना? त्यांची शिकवणच आपल्या सर्वांना साईमय बनवते.

श्री बाबा ही महान विभूती होती हे सामान्यबुद्धिच्या पलीकडे पोहचलेले साक्षात्कारी पुरुष होते. ते गूढ होते, अगम्य अनाकलीय वृत्तीचे परोपकारी संत होते. ते महान योगी होते. ते वैद्यकीयशास्त्रात निपूण होते. म्हणूनच समाजाचा कल नास्तिकाकडे. जातीभेदाकडे झुकत असताना त्यांनी समाजाला सावरले. समाजाला वळण लावले. महान असे लोकोत्तर कार्य केले.

श्री. बाबांचे दुसरे वचन म्हणजे 'समभाव व भूतदया' हे लक्षात ठेवले तर नक्कीच ईश्वर तुमचे कल्याण करेल. त्यातूनच द्वेष, मत्सर, राग, लोभ, मोह यांना तिलांजली मिळेल नि मोक्ष प्राप्त होईल. अशा प्रकारे श्री बाबांची साधी पण सुंदर वचने आपण लक्षात घेतली व आचरणात आणली तर आपला उद्धार होईल. म्हणूनच हे विचार अंगी बाणण्याची पुन्हा एकदा नितांत गरज आहे. म्हणूनच नुसता बाबांचा फोटो लावून अथवा ऐहिक सुखासाठीच बाबांवर श्रद्धा असता कामा नये. त्यांचे विचार आपल्या प्रत्येकांच्या मनावर खोलवर रूजले पाहिजेत. म्हणजे नक्कीच समभाव आपोआप निर्माण होईल त्यासाठी वेगळ काही करावयास हवे असे नाही.

साईनाथ आले माझ्या घराला

(चाल - बडी बेमुरौवत् है, ये हुस्रवाले)

साईनाथ आले माझ्या घराला

साईनाथ आले माझ्या घराला

आनंद झाला माझ्या मनाला -१-

श्रीरामांची पूजा केली

चरणपूजेची संधी मिळाली

शबरी जीवनी तरुनि गेली

सार्थक जीवनी करती झाली

आनंद झाला तिच्या मनाला -१-

बहुत दिसांची आसहि तिजसी

व्हावी पूजाहि राम पदांची

योग आज जुळुनि आला

आनंद झाला तिच्या मनाला -२-

बहुत दिसांची आसहि माझी

व्हावी पूजाहि साई चरणांची

संगत लाभो साईनाथांची

योग आज मजला, जुळुनि आला

आनंद झाला माझ्या मनाला

भाव फुलांची गुंफुनि माळा

अर्पण करितो साईनाथाला

चरणवरी मी ठेवितो माथा

आशिर्वाद द्या हो तुम्ही मजला

आनंद झाला माझ्या मनाला -४-

साई चरणांशी एक विनवणी

सुटो न संगत तुझीही जीवनी

देई मजला ठाव चरणी

वर हाचि द्याहो तुम्ही मजला

करीतो विनती साई चरणाला

आनंद झाला माझ्या मनाला -५-

— गंगाधरसुत,

२१-२१३, "धवलगिरी" पोलिस स्टेशनसमोर,

वर्तकनगर, ठाणे - ४०० ६०६.

झडकरी धाव आता

साईनाथा ॐ साईनाथ

झडकरी धाव आता ॥ घृ. ॥

अहमदनगरा शिरडी ग्रामी

अवतरलासि तू रे साई

निवारण्या भक्तांच्या संकटा ॐ आ ॐ

॥ १ ॥ साईनाथा-----

द्वारका माईत धुनि चेतविली

उदी लाविता व्याधी पळाली

ऐसा रे तव उदीचा महिमा ॐ आ ॐ

॥ २ ॥ साईनाथा-----

तुझ्या कृपेची प्रचिती,

ठेवता श्रद्धा आणि सबुरी

येई, रे सगळ्या भक्ता ॐ आ ॐ

॥ ३ ॥ साईनाथा-----

रुप तुझे मनोहर

साठवाया मनि निरंतर

धाव घेई रे आता ॐ आ ॐ

॥ ४ ॥ साईनाथा-----

सदैव लाभो तुझा सहवास

आहे मम हृदयी एकच ध्यास

पूर्ण करि रे, करुणाकरा ॐ आ ॐ

॥ ५ ॥ साईनाथा-----

शेवटचे एक मागणे

तुझ्याविणा रे सगळे सुने

देई रे बुद्धि, तव नाम स्मराया ॐ आ ॐ

॥ ५ ॥ साईनाथा-----

“साईनाथा ॐ साईनाथा

झडकरी धाव आता”

— सौ. प्रमिला लिलाधर घडाडे

एम.ए.बी.एड.

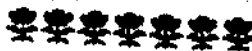
अशोकनगर, नागपूर.

“साईनामाचा प्रवाह”

धाव पाव साईनाथा चालू नको मंद
चालू नको मंद आता चालू नको मंद ॥ धृ. ॥
साई तुझ्या भाळी मी लावितो रे गंध
चंदनाचे गंध हेच केशराचे गंध
साईनाथा कृपा तुझी दे सकलानंद
भक्तानंद झाला आनंदी आनंद ॥ १ ॥
साई तुझ्या भजनात वाजे टाळ मृदंग
नामाच्या किर्तनात नाचतो श्रीरंग
जीवन माझी नौका नाम हा प्रवाह
नामरूपी लाटामध्ये हेलकावे छान ॥ २ ॥
नामाचा गजर साई तेजाची नजर
नजरेच्या तेजामधुनी पसरला सुगंध
साईनामाचा हा मेळा भक्त झाले सारे गोळा
नाम घेऊ वेळोवेळा तेच एक ध्यान ॥ ३ ॥
मायामोह वासनेचे तुटु दे हे बंध
जीव झाला कासाविस काय करू सांग
दया करा साईनाथा गातो मी साईगाथा
झालो नामाने वेडा रचिला अभंग ॥ ४ ॥
धरूनि “श्रद्धा सबुरी” उभा मी तुझिया दारी
मी तुझा वारकरी सख्या भगवंत
साईगुरु रत्नाकर देई भक्तांना आधार
निराकार नि साकार तोची सर्व संत ॥ ५ ॥
साई माझा अन्नदाता कृपा करा जाता जाता
साई चरणी लीन आता मीच भाग्यवंत
धाव पाव साईनाथा चालू नको मंद
पाहू नको अंत आता चालू नको मंद ॥ ६ ॥

— श्रीकांत गो. सावंत
१५-१६ मिनव्हा बिल्डींग
माधवदास पास्ता रोड
दादर, मुंबई - १४.

श्रीसंतांची साईलीला

— कु. कमला गोरे

म्युनि. जी बिल्डिंग पहिला मजला

भंडारवाडा मुं. नं. २२.

साई माझा प्राण विसावा ।

साईविण देव नाही दूजा । पहाता मैलोकी ।

म्हणतात ना 'भाव तेथे देव' ज्या ज्या आपद्ग्रस्तांनी बाबांना आर्तितेनं आळवलं त्यांची आपत्ती दूर झाली. संकटांचा डोंगर कोसळला. बाबांचे सुदर्शन चक्र गोवर्धन गिरीधरासारखे भक्तांच्या संरक्षणासाठी धावले. बाबांना पंथभेद माहित नव्हता. अमीर असो वा गरीब असो बाबांच्या चरणांशी लीन झाला तो उद्धरला. 'संत जेणे व्हावे तेणे जग बोलणे सोसावे.'

बाबांना सुरवातीला काय थोडा त्रास झाला? बाबांनी पाहिले की मानव रंजलेला गांजलेला आहे. त्याला दिलासा द्यायला हवा. बाबांनी श्रद्धापूर्वक दिलेल्या उदीने जराजर्जर मुक्त झाले. व्याधी उपाधीने पिडलेले लोक व्याधीमुक्त झाले. हे काय नव्याने सांगायला नको. दररोज शिर्डीला साईदर्शनाला येणाऱ्या भाविकावरून सिद्ध होते की बाबांनी लोकांवर कृपाछत्र धरले म्हणूनच भावभक्तीचा हा मळा फुलला. लोक बाबांच्या चरणांवर लोटांगणे घालीत येतात. म्हणतात ना चमत्काराशिवाय नमस्कार नाही. बाबांनी अनेकविध चमत्कार केले. लोकांना जवळ केले, म्हणूनच लोक बाबांच्या भजनी लागले. 'जे का रंजले गांजले । त्याशी म्हणे जो आपुले । संत तोचि ओळखावा देव तेथेची जाणावा ।' बाबा हे एक देवरूप संतच झाले. त्याच्या चरणी माझी अनंत लोटांगण । बाबांनी सांगितले अनुभवाविण मान हालवू नको रे । साईभजनावीण काळ घालवू नको रे । म्हणूनच मला बाबांचा अहोरात्र ध्यास लागला आहे.

आईकडे लेकरू धाव घेते. गाय वासराला वात्सल्याने कुरवाळते. बाबा-बाबा या लेकरालाही पोटाशी धरा. मी एकाकिनी आपल्या आसऱ्याला आले. माझा स्वीकार करा. बाबा! ज्ञान माझे तोकडे । अन् शब्द माझे बोबडे । माझ्या अल्पमतीने पण शबरीच्या भोव्या भक्तीने मीरेच्या मधुर भक्तीने आपल्याकडे धाव घेतली आहे. 'अलिंगूनी अंगीकारा साईबबा शिरडीश्वरा । शेवटी मी म्हणेन वेडे वाकुडे गाईन परी मी तुझीच होईन. एवढी श्रद्धांजली भावभावनांची पुष्पांजली दोन हस्तक एक मस्तक जोडून साईचरणी अर्पण करते.

प्रेमभावे गाऊ साईनाथ

प्रेमभावे गाऊ, प्रितीच्या दैवता, शिरडीच्या सूता
साईनाथा ॥
पाहू या श्रीसाई, ऐकू या श्रीसाई, बोलू या श्रीसाई
गुरुमूर्ती ॥
सोन्याचा मुकूट, साई शिरावरी, श्रद्धा आणि सबुरी
शिकवण ही ॥
सुंदर ते हार, शोभती या गळा, पाहू भरुनी डोळा
साई मूर्ती ॥
वसुनी सिंहासनी, आशिर्वच देती, प्रेमभरे पहाती
सत्वमूर्ती ॥
जन्मोजन्मी साई, तुझी रे सोबत, नाही रे सोडत
तुझे पद।
साईच्या नांवात, अमृताची गोडी, ध्यावया आवडी
घडोघडो ॥

— सौ. मंदाकिनी इनामदार,
६ स्नेहसागर, प्रभादेवी,
मुंबई.

प्रो. वामन पंडित साईचरणी विलीन

इंदूर येथील प्रसिद्ध साईभक्त प्रा. वामनराव एच. पंडित बी.ए.एल.एल.बी . यांचे १८-३-८६ रोजी इंदूर येथे दुःखद निधन झाले. साईबाबांना पाहिलेले भक्त म्हणून मध्यप्रदेशात ते ओळखले जात होते. ते एक स्वातंत्र्य सैनिक व ज्येष्ठ पत्रकार होते. तेथल्या भंडारी हायस्कूलात ते इंग्रजी व भूगोलाचे विद्यार्थी प्रिय शिक्षक होते. १९३० ते ४७ या काळात ते टाईम्स ऑफ इंडियाचे व त्यानंतर इंडियन एक्सप्रेसचे वार्ताहर होते. निधन समयी त्यांचे वय ८६ वर्षांचे होते. त्यांचे पश्चात्य पुत्र, सुना, नातवंडे आहेत. श्रीसाई मृतात्म्यास चिरशांती व सद्गती देवो.

श्रद्धा लाखमोलाची

जेव्हा जगण्यात राम वाटत नाही
तेव्हा ओठात राम वसत असतो
तेलाची वाट न पहाता अशावेळी
दिवाही अहोरात्र तेवत असतो.

सगे जेव्हा बघे होतात संकटकाळी
'साई' आई होते अशाच वेळी
'चल उतर खाली' म्हणावे झाले
बाबाच्या हुकुमे 'सर्पविष' ही उतरले

मी बोलणारा मी चालणारा मी पडणारा
असा मी पापास डरणारा यात्री
मीच माझ्या अवगुणांना लावता कात्री
श्रद्धा सबुरीची आली माथ्यावर छत्री

मी झाकून ठेवतो ही मुठ माझी सव्वा लाखाची
माझ्या मुठीत असते 'श्रद्धा' साई स्पर्शाची

— जगदीश देवपुरकर,
मोगलाई, धुळे.

नमन

सर्व मंगलमय रूप साईचे
कमलदलापरी मृदू पाऊले
अविनाशी चैतन्य विराजे
सर्व सुखाचे आगर साचे ॥ १ ॥
सदानंद चिदानंद पुर्ण गुण
प्रेमप्रदाता विघ्नभंजका
धावत येई सत्वर तो प्रभू
अनाथ नाथ दिन बन्धू नमू ॥ २ ॥
नमो साई ब्रम्हाण्ड नायक
नमो साई विश्वचालक
नमो: नम: हे जगदीश्वर
नमो नमो हे जलधर स्थलधर ॥ ३ ॥

— सौ. शकुंतला शं. जगतकर (एम.ए.)
१९/१६२ उन्नत नगर बि.२
गौरेगाव पश्चिम, मुं. ६२.

“जेथे जातो तेथे साई माझा सांगांती”

साई चरणी लिन होवूनी
मागते मागणे एकच जिवनी
द्याल का हो साई मजला दर्शन
कृतार्थ होईल माझे जीवन
जीव आतुरला तुझ्या दर्शना
अंधार दाटे माझ्या जीवना
न कळे कधी अश्रू सांडती
तुझ्या दर्शना जीव आतुरती
होतील एक दिवस माझ्या
नयनी अश्रूंची फुले----
जेव्हा देतील दर्शन मजला साई अपूले?

— कु. शिला मदन तुळसकर.
बी १८/१, पि अँड टी क्वार्टर,
सहार, अंधेरी (पूर्व)
मुंबई नं. - ४०० ०९९.

‘साई तू महान दाता’

साई तू महान दाता ।
सर्वाचा तू दुःख हरता ॥
शिर्डी ही पवित्र भूमि ।
काय आहे तेथे कमी ॥
जेथे दुःखाचा सागर ।
तेथे साईनाम अपार ॥
साई तू माता पिता ।
सर्वाचा तू दुःख हरता ॥
साई तुझ्या द्वारकामाई ।
सर्व मानव भाई-भाई ॥
साई तुला फुले वाहूनी ।
करते प्रमाण पाया पडूनी ॥

ज्योती ज. बांदेकर
रायगड निवास
१/११ काळाचौकी
मुं. नं. ३३.

श्री साईबाबा संस्थान, शिरडी
श्री साईबाबा संस्थान प्रकाशित पुस्तकांची यादी

अनु.	पुस्तकाचे नांव	भाषा	किंमत	पॅकिंग व पोस्टेज
१.	श्री साई चरित्र	मराठी	३४-५०	६-००
२.	— " —	इंग्रजी	२०-००	४-२५
३.	— " —	हिन्दी	१६-००	४-२५
४.	— " —	कन्नड	१०-००	४-००
५.	— " —	तेलगू	१४-५०	५-२५
६.	— " —	तामीळ	१२-००	४-५०
७.	— " —	सिंधी	२२-००	४-५०
८.	गुजराथी पोथी	गुजराथी	३१-००	६-००
९.	श्री साईलिलामृत	मराठी	७-५०	४-००
१०.	— " —	गुजराथी	४-२५	४-००
११.	अवतार व कार्य	मराठी	६-५०	४-००
१२.	स्तवन मंजिरी	मराठी	०-३०	३-५०
१३.	— " —	गुजराथी	०-३०	३-५०
१४.	सगूणोपासना	मराठी	०-७०	३-५०
१५.	चार अध्याय	मराठी	१-२५	३-५०
१६.	सगूणोपासना	सिंधी	१-२५	३-५०
१७.	सचित्र साईबाबा	इंग्रजी	३-४०	३-५०
१८.	मुलांचे साईबाबा	मराठी	१-५०	३-५०
१९.	— " —	इंग्रजी	२-००	३-५०
२०.	— " —	तेलगू	२-५०	३-५०
२१.	— " —	गुजराथी	१-५०	३-५०
२२.	गाईड टू होली शिरडी	इंग्रजी	१-५०	३-५०
२३.	— " —	मराठी	१-५०	३-५०
२४.	— " —	गुजराथी	१-५०	३-५०
२५.	तेलगु पुजाविधी	तेलगु		
२६.	रूद्राध्याय	मराठी	०-९०	३-५०
२७.	साईबाबा ऑफ शिरडी बाय प्रधान	इंग्रजी	३-००	३-५०
२८.	साईबाबा ऑफ शिरडी बाय. पी. भरुचा	इंग्रजी	६-५०	४-००

श्री साईबाबा संस्थान शिरडी

फोटोंची यादी

अनु. फोटोचे नांव	साईज	किंमत	पोस्टेज व पॅकिंग
१. आशिर्वाद फोटो	१४" x २०"	१-८५	३-५०
२. —" —	१०" x १४"	१-१५	३-५०
३. —" —	१०" x १२"	१-५०	३-५०
४. —" —	७" x २०"	०-६०	३-५०
५. —" —	५½" x ६½"	०-३५	३-५०
६. —" —	४" x ५"	०-३०	३-५०
७. —" —	२" x ३"	०-२०	३-५०
८. दगडावर बसलेले साईबाबा (रंगीत)	१४" x २०"	१-८५	३-५०
९. " " (काळापांढरा)	१४" x २०"	०-८५	३-५०
१०. दगडावर बसलेले साईबाबा (रंगीत)	३½ x ५½	०-६०	३-५०
११. द्वारका माई (रंगीत)	१७" x २२"	५-७५	३-५०
१२. —" —	१४" x २०"	१-६०	३-५०
१३. —" —	१०" x १४"	१-२५	३-५०
१४. समाधी फोटो	१३" x ९"	१-१५	३-५०
१५. —" —	८" x ६"	०-७५	३-५०
१६. —" —	४" x २½"	०-१०	३-५०
१७. कॅमेरा फोटो (रंगीत)	९" x १२"	१-६५	३-५०
१८. ऑफसेट फोटो	९" x १३"	१-५०	३-५०
१९. —" —	५" x ७"	०-४०	३-५०
२०. दगडावर बसलेले बाबा (निळा)	९" x १२"	०-७५	३-५०
२१. मूर्ती फोटो (बस्ट)	३¾ x ४½"	०-३५	३-५०

श्री. रा. द. बन्ने, संपादक यांनी श्री साईबाबा संस्थान, साई निकेतन, ८०४ बी, डॉ. आंबेडकर रोड, दादर, मुंबई - ४०० ०१४, यांचे करिता गिता ऑफसेट, बी-२३, रॉयल इंडस्ट्रियल इस्टेट, नायगाव क्रॉस रोड, वडाळा, मुंबई - ४०० ०३१ येथे